

Salla Vanhanen

Elämys kulttuurin kannattelijana

Oppilas- ja ammattimuusikoiden orkesteriyhteistyö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikki, ylempi AMK

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

27.4.2015

Tekijä(t) Otsikko	Salla Vanhanen Elämys kulttuurin kannattelijana
Sivumäärä Aika	82 sivua + 2 liitettä 27.4.2015
Tutkinto	Musiikki, ylempi AMK
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi, (ylempi AMK)
Ohjaaja(t)	MuT, Lehtori Leena Unkari-Virtanen
<p>Elämys kulttuurin kannattelijana -opinnäytetyössä tutkittiin oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyökonsertteja. Opinnäytetyön tarkoitus oli koota yhteen ja kehittää yhteistyömuotoisten konserttien hyviä käytänteitä. Opinnäytetyössä keskityttiin yhteistyöprojekteihin tuottamisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Opinnäytetyön tarkoitus oli kehittää ammattitaitoa musiikkipedagogina konserttiprojektiosaajan asiantuntijuuteen.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimuskohteeksi rajattiin oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyössä toteuttamat sinfonisen orkesterimusiikin konserttiproduktiot. Tutkimusmenetelminä olivat haastattelut, Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n kuuluvien orkesterien internetsivustojen tarkastelu rajauksena lapsiin ja nuoriin kohdistuva yleisötyö, kahden esimerkkiprojektin, Kisällit ja mestarit -yhteistyökonsertti sekä Nuorten solistien konsertti, seuraaminen ja vertailu, sekä kirjallisen tutkimusaineiston tarjoamat tuottaja- ja tavoitteellinen verkkoviestintänäkökulmat.</p> <p>Tutkimusprosessin ja opinnäytetyön kirjoittamisen myötä keskeisiksi käsitteiksi nousivat esteettinen elämys, yhteisöllisyys, orkesterin kulttuuriympäristö ja yhteistyöprojektien toimijoiden sijoittuminen kulttuuriekosysteemiin. Opinnäytetyössä selvitetään kirjoittajan omaa orkesterisoiton kokemusta ja sen vaikutuksia ammattiuran muotoutumiseen. Kisällit ja mestarit -konsertista tuotettiin kaksi palautekyselyä, joiden raportit ovat osa opinnäytetyön tutkimusaineistoa. Tausta-aineistona tutkimukselle toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisut.</p> <p>Tutkimusprosessin tuloksena opinnäytetyössä esitellään elämysten mahdollistajan hyvät käytänteet yhteistyömuotoisen konsertin järjestämiseen. Löydöksenä yleisötyön tarkastelussa hahmottui kamari- ja runko-orkestereiden hyvät mahdollisuudet osallistavaan yleisötyöhön ja toiminnan kehittämiseen tavoitteellisen verkkoviestinnän ja elämyspalveluna toteutettavan yleisötyön avulla. Orkesterikokemus hahmottui yhteisölliseksi esteettisen elämyksen kokemukseksi, jonka vaikutuksia toisella Mestarit ja kisällit -palautekyselyllä pyrittiin mittaamaan. Esteettisen elämyksen kokemusta pystyttiin hyödyntämään elämyspalvelu -tuotannon arvona.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimus- ja kirjoitusprosessin avulla hahmottuivat syvällisesti sekä oma ammattimuusikkous että orkesterisoiton kokemuksen merkitys ammattimuusikkoudelle. Asiantuntijuus projektiosaajana ja yhteisöllisiä yhteisötoimintatapoja opettavana musiikkipedagogina kehittyi. Hyvät käytänteet yhteiskonserttien tuottamiseen -ohjeistuksen laatimisen myötä kehittyi pystyvyys suunnitella orkesteriyhteistyöprojekteja ja toimia niissä projektiorganisaation vetäjänä tai jäsenenä.</p> <p>Ammattiorkesterit voivat käyttää tätä opinnäytetyötä tavoitteellisen yleisötyön kehittämisen työkaluna. Musiikkioppilaitokset voivat käyttää tätä opinnäytetyötä apuna orkesterikoulutuksellisen opetuksen suunnittelussa.</p>	

Avainsanat	elämys osallistaminen yleisötyö yhteisöllisyys kulttuuri projekti

Author Title	Salla Vanhanen Culture on the Shoulders of Experience - Orchestral Collaboration between Student and Professional Musicians
Number of Pages Date	82 pages + 3 appendices 27 April 2015
Degree	Master of Music
Degree Program	Music
Specialisation Option	Music Pedagogy
Supervisor	Leena Unkari-Virtanen, DMus
<p>This Master's thesis investigates orchestral collaboration between student and professional musicians. The study collects and analyses the best practices of collaboration concerts. The discussion focuses on event management and social aspects of such collaboration. The aim was to develop the author's pedagogical skills as well as competence in concert production.</p> <p>The research target was student and professional musicians' collaborative symphonic concert productions. Research methods included interviewing, analysis of the internet pages of Finnish orchestras and more specifically, their audience education targeted at young people and children, observation of two case productions: Masters and Apprentices Concert in Pori, Finland and Young Soloists Concert in Lahti, Finland. The thesis includes also a framework of literature on event management and goal-oriented web communication. The author studied the affects of the production of Masters and Apprentices (on participants) with the help of two questionnaires.</p> <p>During the research and writing process, the author realized that the essential concept in this subject matter are aesthetic experience, social interaction, cultural environment of an orchestra and the position of the collaborative project's stake holders in a cultural ecosystem. The values behind such collaborative project were defined with the help of publications of the Finnish Ministry of Education and Culture.</p> <p>Research resulted in a set of best practices of creating experiences by producing collaborative projects. In the area of audience education, the author discovered that chamber and core orchestras have great potential for participatory audience education in the form of an experience service. Their activities could be developed through goal-oriented web communication. The research process improved the author's competence as a project manager, a music pedagogue who uses collaborative group playing methods, and as a leader and team member in collaborative projects. Professional orchestras can utilize this Master's thesis as a tool to advance goal-oriented audience education. Music schools may benefit from the advice on planning the orchestral education methods.</p>	

Keywords	Experience, social interaction, collaboration, audience education, culture, project

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tutkimuskohteena orkesteri kulttuuriympäristönä	5
2.1	Orkesterin toiminnan hahmottaminen kulttuuriekosysteemi- ja kulttuuriympäristö -käsitteiden avulla	5
2.2	Tutkimuskohteena oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteissoittoprojektit	7
2.3	Kaksi esimerkkiproduktiota	7
2.3.1	Kisällit ja mestarit -projekti	8
2.3.2	Nuorten solistien konsertti -produktio	9
2.4	Haastattelut aineiston keruun menetelmänä	10
2.5	Orkestereiden kotisivut aineistona yleisötyön tarkasteluun	11
2.6	Kirjallinen aineisto	12
3	Elämystä ja elämyksellisyyttä jäljittämässä	14
3.1	Elämys on keskeinen	14
3.2	Orkesterielämysten sitouttava vaikutus	15
3.3	Nuori mukaan ammattiorkesteriin	16
4	Esimerkitapauksina Kisällit ja mestarit -konsertti sekä Nuorten solistien konsertti	18
4.1	Yhteinen alkutekijä: yhteistyöprojektien tarpeellisuus	18
4.2	Satasinfoninen yhteistyö ja Nuorten solistien konsertin synty	19
4.3	Oppilaiden valikointi	21
4.4	Konserttiohjelmat nuorten ehdoilla	23
4.5	Konsertin integroiminen orkesterin kulttuuriympäristöön	24
4.6	Yhteistyötahot ja sidosryhmät	25
4.7	Kapellimestari innoittajana esimerkkiprojekteissa	30
4.8	Projektien rahoitus	31
4.9	Esimerkkiproduktioiden vertailu	33
5	Orkesterin yleisötyö opastaa elämysten äärelle	36
5.1	Suomen orkesterit synnytti yhteisöllisyys, tulevaisuudesta kertovat yleisötyö ja kansainvälistyminen	36
5.2	Kiinnostavia yleisötyömuotoja Suomessa	38
5.2.1	Sinfoniaorkesterit	40
5.2.2	Sinfoniaorkesterit: Yhteenveto	45
5.2.3	Kamari- ja runko-orkesterit	45
5.2.4	Kamari- ja runko-orkesterit: Yhteenveto	48

5.2.5 Muut orkesterit	48
5.2.6 Liitännäisjäsenet	52
5.2.7 Muut orkesterit ja liitännäisjäsenet: Yhteenveto	52
5.3 Yleisötyötä muilla mailla, markkinoilla	53
5.4 Huomioita lapsille ja nuorille kohdistetun yleisötyön hyvistä ominaisuuksista	55
6 Nuori ammattiorkesterissa - elämysten mahdollistajan hyvät käytänteet yhteistyömuotoisen konsertin järjestämiseen	57
6.1 Yhteistyökonsertti - elämyspalvelu kulttuuriekosysteemissä	57
6.2 Kisällit ja mestarit -konsertin vaikuttavuuden tutkiminen ja tulokset	60
6.3 Elämystuote ja -palvelu vaikuttavuutta mahdollistamassa	63
6.4 Projektimuotoisen elämystuotannon kuvaaminen kulttuuriekosysteemillä ja toimiminen orkesterin kulttuuriympäristössä	64
6.5 Kyselyraportin tulokset projektituotannon onnistuneisuuden kuvastajana ja kehittäjänä	65
6.6 Rahoitusesimerkkejä ja -näkökulmia	68
6.7 Tavoitteellinen verkkoviestintä yhteistyöprojektitoiminnassa	71
6.8 Sosiaalisen media mahdollisuudet yhteistyöprojektille	74
7 Pohdinta	75
8 Lähteet	79
9 Liitteet	1

Liitteet

Liite 1. Esimerkkiproduktioiden tiedot

Liite 2. Haastattelukysymykset

Liite 3. MyllySinfonia 2019 -visio

1 Johdanto

Kulttuuri- ja musiikkialan valitsin ammattialakseni erään tietyn kokemuksen innoittamana. Kesällä 1996 Limingan musiikkileirillä soitin ensimmäistä kertaa elämässäni sinfoniaorkesterissa. Ohjelmassa oli Pjotr Tsaikovskin 4. sinfonia ja Aleksandr Borodinin *Ruhtinas Igor* -oopperan alkusoitto. 14-vuotiaaseen mieleeni sinfoniaorkesterin kokeminen yhtenä sen jäsenistä teki lähtemättömän vaikutuksen, joka on ohjannut elämänvalintojani ja tuntuu edelleen, 18 vuotta myöhemmin. Olen keskustellut muusikkoystävieni ja työtovereiden kanssa syistä, jotka johdattelivat meitä ammattilaisuutta kohti. Esille nousevat yhteisosoittokokemukset, tai perheen ja lähipiirin antama esimerkki ammattimuusikkouden harjoittamisesta. Ammattimuusikot toimivat esikuvina nuorille alan harrastajille ja ohjaavat heitä luontevasti musiikin ammattilaisuutta kohti. Arvelen, että vaikuttava tekijä edellä kuvatun kaltaisissa tilanteissa musiikin opinteille lähtemiseen löytyy musiikin yhteisöllisyydestä.

Opinnäytetyössäni lähestyn yhteisötoimintamuotoa opetuksen, yleisötyön sekä uusien elämispalvelumuotojen kehittämisen kannalta. Olen tutkinut yhteisötoimintaa **opetusmuotona** tarkastelemalla ja arvioimalla kahta projektia, joissa on tarjottu nuorille musiikin harrastajille mahdollisuus soittaa yhdessä ammattisinfoniaorkesterin kanssa. Opinnäytetyön kannalta olennaista tarkastelemisiani projekteissa on se, että ne ovat toteuttaneet oppilas- ja ammattimuusikot yhteisötoimintassa yhteistyössä, ja olen valikoinut ne seuranta-kohteikseni tästä syystä.

Olen tutkinut yhteisötoimintaa myös **yleisötyön muotona**, sekä lasten ja nuorten parissa toteutettavan yleisötyön käytänteitä perehtymällä Suomen ammattiorkesterien sekä kolmen ulkomaisen taideorganisaation yleisötyötoimintaan. Tutkimusaineistona olen käyttänyt organisaatioiden internetsivustoja.

Käsittelen yhteisötoimintamuotoja **elämispalveluiden kehittämisen** kannalta visioimalla *Nuori ammattiorkesterissa - elämysten mahdollistajan hyvät käytänteet yhteistyömuotoisen konsertin järjestämiseen* -ohjeistusta opinnäytetyön luvussa 6. Elämispalvelunäkökulman opinnäytetyöni aiheen käsittelylle antoi Tuottaja 2020 -julkaisun raportti *Kulttuuri kyydittää*.

Projekti 1: Satasinfonia: Kisällit ja mestarit 16.1.2014

Satasinfonia on Pori Sinfoniettan muusikoista ja Satakunnan musiikkioppilaitosten oppilaista sekä opettajista koottu sinfoniaorkesteri. Orkesteri harjoittelee ja esittää klassisen musiikin konserttiohjelmia vierailevan kapellimestarin johdolla. *Satasinfonia* on järjestetty tähän mennessä kolme kertaa, esimerkiksi vuonna 2010, jolloin kapellimestarina toimi Hannu Lintu. Vuonna 2014, jolloin kapellimestarina toimi Jan Söderblom, *Satasinfonia* toteutui kolmannen kerran ja opinnäytetyössäni tarkastelen tätä *Kisällit ja mestarit* -nimen saanutta konserttiprojektia. Tietoa *Satasinfoniasta* olen kerännyt haastatteluin, kirjallisia lähteitä hyödyntäen sekä kyselytutkimuksien avulla.

Seurasin mielihyvällä ja mielenkiinnolla työpaikkani Kankaanpään musiikkiopiston *Kisällit ja mestarit* -konserttiin osallistuneiden oppilaiden omistautumista projektille. Yleinen kiinnostus konserttimusiikkiin ja motivoituneisuus harrastukseen lisääntyivät projektin myötä.

Projekti 2: Sinfonia Lahti, Nuorten solistien konsertti 12.3.2015

Sinfonia Lahti järjesti kevätkaudellaan 2015 yhteistyössä Lahden seudun musiikkioppilaitosten kanssa *Nuorten solistien konsertin*. Konsertti pidettiin 12.3.2015. Hakiessani ylempään ammattikorkeakoulututkintoon valmistavaan koulutusohjelmaan neuvottelut konsertin toteuttamisesta olivat juuri meneillään. Järjestämispäätös tehtiin kesäkuun 2014 alkupäivinä ja kapellimestariksi konsertille valittiin Esa Heikkilä. Seurasin produktion toteutumisprosessin etenemistä opintojeni yhteydessä lukuvuonna/ konserttikautena 2014-2015.

Molemmat toteutuneet yhteisprojektit, joita opinnäytetyössäni tutkin, koettiin ja osoittautuivat tarpeellisiksi: Projektien hyödyllisyys sekä ammattilaisille että harrastajille kävi ilmi niin nuorille suunnattujen palautekyselyiden vastauksista kuin tekemistäni projekteihin liittyvistä haastatteluista. Ammattimuusikoiden ja nuorten harrastajien yhteiskonsertit voidaan käsittää sekä yleisötyöksi että koulutus-tapahtumiksi.

Olen tutustunut niin opinnäytetyöni pohjustukseksi kuin saadakseni käsityksen maamme kulttuuripoliittisesta tilasta ja tulevaisuuden näkymistä opetus- ja kulttuuriministeriön lapsi- ja nuorisopolitiikkaa sekä kulttuuripoliittikkaa käsitteleviin julkaisuihin.

Kulttuuripoliittikkaa käsittelevässä lähdeaineistossa usein esiintyvät käsitteet 'yhteisöllisyys', 'osallisuus', 'vuorovaikutus', 'luovuus' ja 'yleisötyö', muotoutuivat vähitellen mielessäni arvoiksi, joita haluan opinnäytetyölläni tunnustaa. Opinnäytetyöni tarkastelee tapoja, joilla yhteiskonsertit toteuttavat edellä kuvattuja arvoja käytännössä.

Innostustuin työni edetessä selvittämään ja tutkimaan työmenetelmiä, joilla oppilas- ja ammattimuusikoita yhteen tuovia yhteissoittoprojekteja voitaisiin tuottaa. Halusin koota opinnäytetyöhöni käytännön tietoa siitä, miten toimitaan aikataulutuksen, työryhmien muodostamisen, projektien rahoituksen sekä orkesterin ja musiikkioppilaitosten välisen viestinnän organisoinnin suhteen. Tietoa näistä käytännöistä keräsin haastatteluin ja keskusteluin jo toteutettujen projektien parissa työskennelleiltä musiikin alan ammattilaisilta.

Olen vakuuttunut sinfonisen orkesterimusiikin yhteissoitollisten kokemusten positiivisista vaikutuksista. Toivon työni kannustavan kulttuurin parissa työskenteleviä ihmisiä järjestämään lapsille, nuorille ja harrastelijoille mahdollisuuksia päästä tutustumaan siihen kulttuuriympäristöön, mikä ammattisinfoniaorkesterissa muodostuu, sekä kehittämään orkesterin kulttuuriympäristössä toimimiseen

uusia menetelmiä, kuten orkesterikoulutus, nuoriin kohdistettavat osallistavat yleisötyömuodot, sekä esteettisiä kokemuksia tuottavat elämyspalvelut.

2 Tutkimuskohteena orkesteri kulttuuriympäristönä

Kiinnostukseni opinnäytetyöni aiheeseen juontaa juurensa ensimmäiseen kokeemukseeni sinfoniaorkesterisoitosta. Minulle oli itsestään selvää, että juuri orkesterimusiikin parissa työskentely puhutteli minua voimakkaimmin kaikista musiikkiharrastukseen liittyneistä aktiviteeteista. Elämys orkesterisoitosta oli niin voimakas, että koen sen johdattaneen minut valitsemaan musiikin ammattialakseni. Musiikkikulttuurin käyttämisestä ja nauttimisesta tuli näin ollen myös elämäntapani.

Oman kokemukseni analysointi ja sen vaikuttavuuden tiedostaminen sytyttivät halun tutkia ja kehittää asiantuntemustani siitä, millä tavoin orkesteriyhteisöiden vaikutuksia ilmenee musiikkikulttuurissamme ja kuinka positiivisia vaikutuksia voisi hyödyntää enemmän klassisen musiikin alalla ammattiorkestereissa sekä musiikkioppilaitoksissa. Tähän opinnäytetyöhön on koottu perusteluja elämykseni kaltaisten kokemusten tarpeellisuudesta opetuksen, yleisötyön ja kulttuurin tulevaisuuden kannalta.

Tutkimukselleni merkityksellisen lähdeaineiston pariin minut johdatteli opintoihin kuulunut tutustuminen **tuottamisen** näkökulmiin. *Tuottaja 2020*-julkaisu (Björkqvist, Halonen, Hero, Iso-Aho, Teye & Uotila 2012) sekä erityisesti osaraportti *Kulttuuri kyydittää* (Pekka Uotila 2011, 1-60) vastasivat samanaikaisesti sekä pohdintoihini opinnäytetyöni henkilökohtaisesta vaikuttimesta (Minkä takia koin orkesterityöskentelyn niin voimakkaasti?), että pystyivät antamaan tutkimukselle ajankohtaisen ja konkreettisen, uuden näkökannan kulttuurituotannon alalta ja näin vastaamaan havaitsemiini työelämän kehittämistarpeisiin.

2.1 Orkesterin toiminnan hahmottaminen kulttuuriekosysteemi- ja kulttuuriympäristökäsitteiden avulla

Kulttuuri kyydittää, kulttuuriekosysteemi ja matkailu -raportissa Pekka Uotila yhdistää **ekosysteemin** ja **kulttuurin**. Kuvaus innosti ajattelemaan orkesteria uudessa merkityksessä, omana kulttuuriympäristönään.

Kulttuuriympäristö on ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta syntynyttä ympäristöä, joka sisältää erilaisia ajallisia ja tilallisia kerroksia. Yksilöiden ja yhteisöjen suhde ympäristöönsä on jatkuvan muutoksen kohteena. Osa kulttuuriympäristöä on suojeltua tai muutoin määritelty erityisen arvokkaaksi. Laadukas kulttuuriympäristö on hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen voimavara, korvaamaton kansallinen omaisuus sekä mielekäs elin- ja toimintaympäristö. (Jyväskylän yliopisto.)

Kulttuuriympäristöjä vaalitaan, hoidetaan ja suojellaan. Kulttuuriympäristöt nähdään arvokkaana perintönä tuleville sukupolville. Kulttuuriympäristön tunteminen vahvistaa paikallisidentiteettiä ja auttaa juurtumaan osaksi ympäristössä toimivaa yhteisöä.

Ammattiorkesteri muodostaa oman kulttuuriympäristönsä. Orkesterillisen kulttuuriympäristön muotoutumiseen vaikuttavat orkesterista koostuva yhteisö, yhteisön tekemä työ, työn kuvaa muokkaava musiikki ja musiikin esittämiskäytännöt. Olen kasvanut orkesterillisen kulttuuriympäristön vaikutuksen piirissä muusikoksi ja muusikkouteen. Ymmärsin ensikosketukseni orkesterin luomaan kulttuuriympäristöön syntyneen Limingan musiikkileirillä päästyäni ensimmäistä kertaa soittamaan sinfoniaorkesteriin. Yhteisöllisyyden kokeminen yhdistettynä juuri musiikkiin oli minulle tuolloin täysin uusi ja hurmaava kokemus. Tulin osalliseksi orkesterin kulttuuriympäristöstä. Elämys jätti pysyvän, kauniin ja vahvistuvan jäljen elämäni.

Orkesterin kulttuuriympäristön ja toimintakulttuurin tunnistamisen ja näkyväksi tekemisen kannalta on tärkeää, että musiikin harrastajat saavat mahdollisuuksia päästä tutustumaan orkesterin muodostamaan kulttuuriympäristöön ja kokea olevansa osa sen toimintaa. Opinnäytetyöni yksi arvo on se, että nuorille tarjotaan mahdollisuuksia päästä soittamaan orkesterimusiikkia. Näin vahvistetaan orkesterin identiteettiä ja turvataan sen kehittymistä myös tulevaisuudessa.

2.2 Tutkimuskohteena oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteissoittoprojektit

Päiväkirjamerkinnot oppilasajoiltani kertoivat minun vaikuttuneen erityisesti niistä orkesteriprojekteista, joissa mukana soittamassa oli musiikin ammattiopiskelijoita tai ammattimuusikoita. Ammattilaisten osallistumisella yhteissoittoon on vaikutusta ennen kaikkea ohjelmistovalintoihin ja musisoinnin tasokkuuteen. Parhaiksi kokemissani orkesteriprojekteissa oli niin ikään aina toteutunut musiikin korkea taiteellinen taso. Olin myös kirjoittanut yhteistyön kaipuustani käsitellessäni päiväkirjoissani projekteja, joissa mukana ei ollut soittamassa ammattimuusikoita.

Opinnäytetyöni perustuukin näkemykseen, jonka mukaan oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyökonserttiprojektit toimivat hyvänä lähtökohtana esteettisten elämysten syntymiselle ja kehittymiselle. Elämysten muodostumista edesauttava arvo tälle toimintamuodolle on nuorten pääseminen vuorovaikutukselliseen yhteyteen sekä toistensa että ammattimuusikoiden kanssa. Tästä syystä rajasin opinnäytetyöni tutkimuskohteeksi oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyössä toteuttamat sinfonisen orkesterimusiikin konserttiproduktiot.

2.3 Kaksi esimerkkiproduktiota

Tutkimassani yhteistyömuotoisessa konserttitoiminnassa kulloiseenkin produktioon tarvittavat resurssit ovat mittavat. En tuottanut omaa konserttiproduktiota aiheen käsittelyä varten. Sen sijaan minun oli mahdollista käyttää tutkimuskohteenani kahta projektia, jotka toteutettiin ammattiorkesterin ja alueellisten musiikkioppilaitosten yhteistyönä.

Opinnäytetyössäni tarkastelemat yhteistyöhankkeet ovat

- Pori Sinfoniettan ja Satakunnan musiikkioppilaitosten yhteistyönä toteuttama *Kisällit ja mestarit* -konsertti. 16.1.2014 ja siihen valmistautuminen.
- Sinfonia Lahden ja Lahden seudun musiikkioppilaitosten yhteistyöproduktio *Nuorten solistien konsertti* 12.3.2015 ja siihen valmistautuminen.

Kisällit ja mestarit -konsertti oli yksi projekti Satakunnan musiikkioppilaitosten *Satasinfonia*- yhteistyöproduktiossa. Toiminnalla mahdollistetaan Satakunnan musiikkioppilaitosten oppilaiden sinfoniaorkesterityöskentelyä. *Kisällit ja mestarit* -konsertin valinta tutkimusprojektikseni tuntui luontevalta, koska omat oppilaani osallistuivat konserttiin soittamalla ja projektista tuli täten minulle läheinen.

Nuorten solistien konsertin toteuttivat yhteistyössä Sinfonia Lahti sekä Lahden seudun musiikkioppilaitokset. Konsertin valintaan tutkimuskohteekseni vaikuttivat konserttialoitteen tehneen henkilön ehdotus käyttää produktiota opinnäytetyössäni sekä produktion ajoittuminen sopivasti opinnäytetyöni kirjoitusvuoteen.

2.3.1 Kisällit ja mestarit -projekti

Kisällit ja mestarit -projekti oli opinnäytetyöni tiedonkeruuvaiheessa jo saatu päätökseensä. Keräsin projektista tietoa haastattelemalla projektissa mukana toimineiden oppilaitosten työntekijöitä. Haastatteluista sain sekä kokonaiskuvan valmistuneesta projektista että arvioita sen lopputuloksista. *Kisällit ja mestarit* -projektista antoi kattavasti projektisuunnittelullista tietoa Porin Palmgren-konservatorion rehtori Markku Ollila häntä 6.6.2014 haastatellessani. Haastattelussa syvennyimme vastuuoppilaitoksen rehtorin näkökulmasta projektin yhteistyökumppanuuksien muodostamiseen, vastuualueiden jakautumiseen, työnjakoon, aikataulutukseen ja oppilaiden sitouttamiseen projektiin.

Puhelinkeskusteluissa toukokuussa 2014 tietojaan projektin tuottamisesta kertoivat projektissa tuottajana toiminut Huittisten musiikkiopiston vs. Rehtori Petri Vainiotalo, ja käytännön järjestelyistä niistä projektissa vastannut vs. koulutus-suunnittelija Sanna Heljakka.

Satasinfonia teetti oppilaille projektin osana tyytyväisyyskyselyn tammikuussa 2014. Kyselyn käytännön toteutuksesta huolehti Vakka-Suomen musiikkiopiston rehtori Jussi Kauranen. Sain häneltä kyselyn raportoinnin käyttööni opinnäytetyöni tutkimusaineistoksi. Jussi Kaurasen kanssa sovin myös jatkokyselyn tekemisestä *Kisällit ja mestarit* -projektiin osallistuneille. Jatkokyselyn toteutti Jussi Kauranen helmikuussa 2015, vuoden kuluttua *Kisällit ja mestarit* -konsertin pitämisestä. Muotoilin kyselykysymykset projektin vaikuttavuuden tutkimisen näkökulmasta. Tästä syystä kysely sai nimen *Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua!*. Molemmat kyselyraportit, *Satasinfonia 2014* -kyselyraportti sekä *Satasinfonia 2014* -jatkokysely *Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua!* -raportti, ovat opinnäytetyön lähdemateriaalia, mutta tietosuojasyistä kyselyraportteja ei ole julkaistu opinnäytetyön liitteinä. Käytän kyselyiden tuloksia opinnäytetyöni luvuissa 4 ja 5 sanoittamaan *Kisällit ja mestarit* -projektin vaikuttavuutta, sekä apuna hyviä yhteistyömuotoisen konserttiproduktion käytänteitä jäsentäessäni luvussa 6.

Satasinfonian osalta tutkimusaineistoni avaa tarkastelumahdollisuuden sekä konsertin järjestäjien tuottajanäkökulmiin että osallistuneiden oppilaiden tuntemuksiin.

2.3.2 Nuorten solistien konsertti -produktio

Hakiessani ylempään ammattikorkeakoulututkintoon valmistavaan koulutusohjelmaan opiskelijaksi opinnäytetyöni aiheella *Nuorten solistien konsertti* -produktio oli vasta suunnitteilla. Seurasin tätä produktiota sen alkuhetkistä lähtien. Sinfonia Lahden intendentti Teemu Kirjonen sekä Lahden konservatorion rehtori Eero

Pulkkinen tarjosivat minulle mahdollisuuden käyttää *Nuorten solistien konserttia* opinnäytetyöni tutkimuskohteena. Lupa varmistui kesäkuussa 2014.

Projektin aikataulutuksesta syyskaudella minua tiedotti suullisesti rehtori Eero Pulkkinen. Kevätkaudella seurasin produktion etenemistä kuuntelemalla konsertin solistikarsinnan 16.1.2015 sekä konserttiviikolla kenraaliharjoituksen ja konsertin 12.3.2015. *Nuorten solistien konsertti* -produktion järjestelyistä sain kattavasti tietoa orkesterin intendentti Teemu Kirjoselta haastatellessani häntä konserttipäivänä. Taustatietoja ja näkemyksiä konsertista antoivat suullisesti konsertin kapellimestarina toiminut kapellimestari Esa Heikkilä sekä Sinfonia Lahden orkesterimuusikko Harri Lidsle.

Lahden Nuorten solistien konsertin haastatteluaineisto peilaa intendentin tuottajanäkökulmaa. Nuorten solistien haastatteluista en tehnyt, vaikka seurasin produktiota monissa vaiheissa. Näin tutkimukseni painottuu oppilaita ja ammattilaisia yhdistävän orkesteritoiminnan järjestämisen tuottamisen kysymyksiin.

2.4 Haastattelut aineiston keruun menetelmänä

Keräsin tutkimukseni keskeisen aineiston haastattelemalla produktioiden suunnittelijoita ja vetäjiä. Haastattelut sekä aikaansa minulle ystävällisesti antoivat Porin Palmgren-konservatorion rehtori Markku Ollila sekä Sinfonia Lahden intendentti Teemu Kirjonen. Lisäksi haastattelin barokkikoulutustoimintaa opettajille sekä oppilaille järjestävän Suomalaisen Barokkiorkesterin *FiBo Collegiumin* cembalisti Annamari Pölhöä.

Valitsin haastateltavat henkilöt heidän toimialojensa perusteella. Markku Ollilan näkemys toimintamuodosta oli projektia **järjestävän oppilaitoksen rehtorin asema**. Intendentti Teemu Kirjosen kuvaus toiminnasta on yhteistyömuotoiseen projektitoimintaan **osallistuvan ammattiorkesterin katsantokanta**. Kouluttaja Annamari Pölhön kokemus yhteistyömuotoisesta konserttitoiminnasta on sen

koulutuksellinen ulottuvuus ja tehtävä. Haastattelut ovat puolistrukturoituja, ja haastattelujen kysymykset ovat opinnäytetyön liitteenä. Haastattelunauhat ovat opinnäytetyön kirjoittajan hallussa.

Lukuisat keskustelut ja ajatustenvaihdot opinnäytetyöni aiheeseen liittyen alan ammattilaisten kanssa ovat olleet minulle tärkeä aineiston keräämisen ja työstämisen väline. Näistä keskusteluista saamiini ja opinnäytetyössä käyttämiini tietoihin tai ajatuksiin viitataan tekstissä maininnalla 'henkilökohtainen tiedonanto'.

2.5 Orkestereiden kotisivut aineistona yleisötyön tarkasteluun

Opinnäytetyön luvussa 5 kartoitetaan Suomen kunnallisten orkestereiden yleisötyötä. Olen hankkinut opinnäytetyöhöni tietoa Suomen orkestereiden yleisötyöstä muun muassa tutustumalla kaikkien Suomen Sinfoniaorkesterit ry: n rekisteröityneiden orkestereiden internetsivustoihin. Tarkastelen ja arvioin internetsivustojen aineistoa muun muassa **tavoitteellisen verkkoviestinnän** rakentumisen kautta (Hakkarainen & Linkola 2013). Historiallista perspektiiviä Suomen orkestereiden yleisötyö -määritelmään antoi Rondo Classic -lehden artikkeli *Erilaisten orkestereiden maa* (Häyrynen 2015, 28–30). Artikkelissa käsiteltiin Suomen orkesteritradition syntyä ja muuntumista yhdistyspohjaisista orkestereista koko maan kattavaksi kunnallisten orkestereiden verkostoksi.

Luvussa 5.1 käsitellään Suomalaisten orkestereiden yleisötyötä sen historialliseen luonteeseen syventyen. Luvussa 5.2 kuvataan Suomen orkestereiden yleisötyön nykytilaa esittelemällä Suomen orkestereiden toteuttamia, opinnäytetyön kannalta kiinnostavia yleisötyömuotoja. Ulkomailta kantautuvia yleisötyöideoita edustavat luvussa 5.3 kolme esimerkkitapausta: Konserttitalon *Musikverein* lastenkonsertti-toiminta, orkesterin *Berliinin Filharmonikot* koulutustyön tulevaisuuden suunta- viivat ja venezuelalainen orkesterikoulutusjärjestelmä *El Sisteman* toimintafilosofian esittely.

Tietoja ulkomaisista yleisötyömuodoista olen kerännyt käymällä tutustumassa Wienin Filharmonikkojen kotisalin, konserttitalo *Musikverein*in toimintaan ja selvittämällä *Berliinin Filharmonikkojen* nuoriin kohdistamaa yleisötyötoimintaa orkesterin internetsivuilta. Tietoja orkesterimusiikkiin keskittyvästä, Simón Bolívarin kehittämästä opetusjärjestelmä *El Sistemasta* olen kerännyt dokumentti-videoista sekä opetusjärjestelmää esittelevältä internet-sivustolta.

Lukuun 5.4 on koottu yleisötyötoiminnan tutkimisen tuloksena minulle hahmottuneita, onnistuneiden yleisötyömenetelmien ominaisuuksia ja huomioitani menetelmistä.

2.6 Kirjallinen aineisto

Opinnäytetyöni aiheeseen liittyvää tietoa olen kerännyt seuraavaa kirjallisuutta käyttäen:

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisut :

- Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus 2014 loppuraportti
- Osaamisella ja luovuudella hyvinvointia 2014
- Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsaus 2014
- Valtioneuvoston selonteko kulttuurin tulevaisuudesta 2011
- Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015
- Ehdotus lastenkulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi 2014
- Museoiden, teattereiden ja orkestereiden valtionosuusjärjestelmän kehittäminen 2013
- musiikkilehtien artikkelit, esimerkiksi Rondo Classic
- Tuottaja 2020 -julkaisu, erityisesti raportit *Kulttuuri kyydittää* (Pekka Uotila 2011) ja *Kulttuuri katalysoi* (Katri Halonen 2011)
- Suomen orkesterien kotisivustot

- Ulkomaisten taideorganisaatioiden *Musikverein Wien*, *Berliinin filharmonikot* ja *El Sistema* internetsivustot.

Kaikki valikoimani lähteet ja aineistot ovat auttaneet hahmottamaan kokonaiskuvaan aiheeni projektimuotoisen toteutuksen kannalta. Lähdeaineisto on myös muokannut näkemyksiäni. Paljon muutakin tietoa on jäsentynyt mielessäni aiheeseen liittyväksi havainnoidessani ympäristöäni opinnäytetyöni aiheen läpi. Koen merkityksellisenä taustoitustyönä muun muassa osallistumisen Konserttikeskuksen järjestämään *Taiteella tuottoa* -keskustelutilaisuuteen Eduskuntatalon Kansalaisinfo-torilla 21.1.2015, sekä Yleisradion tuottamien kulttuuria käsittelevien radio-ohjelmien seuraamisen.

3 Elämystä ja elämyksellisyyttä jäljittämässä

Olin pitänyt orkesterisoittoon kokemaani mielenkiintoa ja intohimoa itsestään selvänä suuntautumisenä ensin harrastus- ja myöhemmin ammattialallani. Selkeät, väkevät muistikuvat orkesterileiriltä nousivat opinnäytetyön kirjoittamisprosessin myötä analyttisemmän tarkastelun kohteeksi. Mikä orkesterisoitossa sai minut vaikuttamaan niin syvästi, että olin halunnut palata etsimään tunnetta kerta toisensa jälkeen, tuloksena lopulta ammattialalle suuntautuminen?

3.1 Elämys on keskeinen

Kulttuuri kyydittää –raportissa Pekka Uotila siteeraa professori Eero Tarastia: Eero Tarasti (2004) kuvaa esteettistä elämystä väkevänä kokemuksena Suomen Kansallisteatterissa Topeliuksen *Prinsessa Ruususen* esityksessä. Kyseessä oli unohtumaton kokemus, joka sai jatkoa myöhemmin Helsingin Kaupunginorkesterin konsertissa, missä sitten *nuorelle Tarastille ”musiikin maailma yhtäkkiä avautui puhuttelevana”*. (Tarasti 2004, Uotilan 2011, 11-12 mukaan.)

Tarastin mainitsemia esteettisen elämyksen piirteitä ovat valmistautumattomuus, ennustamattomuus, kaoottisuus, puhuttelevuus, prosessuaalisuus, pakottavuus, heittäytyminen, kehollisuus ja dionyysisuus (hurmioituminen) (Uotila 2011, 12). Omassa sinfoniaorkesterin kokemuksessani edellä luetellun kaltaiset esteettiset kokemukset toteutuivat. En osannut odottaa ennalta, että musiikki vaikuttaisi minuun voimakkaasti (valmistautumattomuus ja ennustamattomuus). Musiikki ja musiikin työstämistapa puhuttelivat minua voimakkaasti (puhuttelevuus). Orkesterileiri loi elämykselleni määreet ajassa ja paikassa: Orkesterityöskentelyn prosessin edetessä minussakin lähti yhtäaikaisesti sen seurauksena kehittymään ja etenemään elämysprosessi (prosessuaalisuus). Pääsin nauttimaan orkesterista ja musiikista käyttämällä omaa kehoani (kehollisuus). Kuulin musiikin, tunsin sen soittamalla itse mukana, näin mitä ympärilläni tapahtui. Minut oli osallistettu mu-

kaan musiikkitapahtumaan, ja se muodosti kokemuksestani vuorovaikutteisen ja moniaistisen, sanalla sanoen syvällisen. Hurmioiduin (dionyysisuus).

3.2 Orkesterielämysten sitouttava vaikutus

Esteettinen elämykseni orkesterista sitoutti minut vahvasti orkesterimusiikkitoimintaan. Tätä todistaa ammattialalle suuntautumiseni. Sisäisenä motivaationani musiikin alalla oli aina toiminut orkesteri ja se, mitä siihen välittömästi liittyi eli harjoittelu, yhteissoitto ja orkesterimusiikki sekä kuuntelijan että soittajan osassa koettuna. Elämysten voidaan ajatella sitouttavan kokijaansa aihepiirin kokemukselliseen lähestymiseen eli toimintaan. Tutustumisella orkesteriin ottamalla osaa sen toimintaan on mahdollista sitouttaa kokija orkesterin harjoittamaan kulttuuriin. *Kulttuuri kyydittää* -raportissa Pekka Uotila kirjoittaa: *Tämä johti Tarastin kohdalla pyrkimykseen hakeutua yhä uudestaan samanlaisten kokemusten äärelle: Se ikään kuin vaati toistoa, se vetää puoleensa. Koko sen edustama maailma esittää yksilölle kutsun, jota on seurattava.* (Uotila 2011, 12.)

Kuinka orkesterisoiton elämyksen voimakas sitouttava vaikutus voisi kehittää musiikin ammattialan toimintaa? Käsittelen kysymystä **elämystuotteen ja -palvelun** kehittämisen näkökulmasta. *Tuottaja 2020: Kulttuuri katalysoi* -osaraportissa Katri Halonen kirjoittaa elämyksellisyyden korostumisen olevan keskeinen kulttuurituotannon tulevaisuuden trendi (Halonen 2011, 9). Pekka Uotila käsittelee *Kulttuuri kyydittää* -raportissaan elämystä elämystalouden kannalta:

Elämystä pidetään matkailussa ja varsinkin ohjelmapalveluiden tuottamisessa tärkeänä osana elämystaloutta. Elämystalouden näkökulmasta elämyksen elementtejä ovat yksilöllisyys, aitous, tarina, moniaistisuus, kontrasti ja vuorovaikutus. ... Yksilöllisyys elämyksen kohdalla voidaan tulkita kokemuksellisuutena esimerkiksi taideteoksen kokemisen prosessissa, jota voidaan ymmärtää yksilön aktiivisena toimintana ja vuorovaikutuksena. Aitoutta on elämyksen ainutlaatuisuus – yksilön, kokijan näkökulmasta. Kertomuksellisuus ei ole vain tarinoita kokemuksista vaan ihmisen keino tehdä kokemustaan yleensä merkitykselliseksi. ... Esteettisessä elämyksessä siirrytään alueille, jotka eivät ole ennestään tuttuja. Tosin siirtymä ei välttämättä vaadi fyysistä liikkumista, matkailua. Kulttuurin ytimessä on vuorovaikutusta, merkityksiä ja niihin liittyen identiteetin rakentamista. (Eco 2002, Lüddemann 2010 Uotilan, 2011, 12 mukaan.)

Uotilan mukaan elämys on noussut viime vuosina teemaksi talouden kautta ja siksi sitä on määritelty uudelleen talouden ja tuotannon näkökulmasta. Elämystä voi lähestyä estetiikan, kielitieteiden ja kulttuuritutkimuksen näkökulmasta. Silloin elämys kulttuurisena ilmiönä on lähtökohta, josta lähestytään talouden ilmiöitä. (Uotila 2011,13.)

Esteettisten elämysten syntyminen ja kehittyminen eivät ole kontrolloitavissa. Mikäli elämyksiä halutaan kuitenkin pyrkiä tuottamaan, voidaan huolehtia siitä että olosuhteet elämysten syntymisille ovat mahdollisimman otolliset:

Elämystä sinänsä ei voi tuottaa, mutta elämyksen puitteita, mahdollisuuksia elämykselle voidaan luoda. ... Kulttuurituotanto on tällä tavoin ymmärrettynä jotakin, jonka avulla luodaan edellytyksiä kokea elämys, joka on mieleenpainuva, omaa identiteettiä rakentava, uusia merkityksiä synnyttävä ja ajattelua haastava. Tässä tuotannossa juuri projektin keinoilla ja käytännöllä on tärkeä asema. Kulttuurin tuottaminen ja aivan erityisesti tapahtumien tuottaminen on tyypillisesti projektituotantoa. (Uotila 2011, 13.)

Ensikokemukseni sinfoniaorkesterista osoitti, että tapahtuman taiteellinen tasokkuus (soitimme orkesterileirillä vaativan sinfonisen ohjelman) ja ammattimaiset järjestelyt sekä kokemuksellinen osallistaminen (sain osallistua orkesterin toimintaan soittamalla mukana) olivat positiivisten, vahvojen elämysten muodostumisen avaintekijöitä. Elämyksen puitteet (musiikkileiri) oli tässä tapauksessa luotu tapahtuman tuottavan projektituotannon keinoin.

3.3 Nuori mukaan ammattiorkesteriin

Opinnäytetyön luvussa 6, *Nuori ammattiorkesterissa - elämysten mahdollistajan hyvät käytänteet yhteistyöprojektien suunnitteluun* käsittelen oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyössä toteuttamien sinfonisen orkesterimusiikin konserttiproduktioiden tuottamista uutena musiikkikulttuuriin sitouttavan elämyspalvelun muotona. Koen tärkeänä, että klassista musiikkia harrastaville nuorille tarjotaan riittävästi mahdollisuuksia yhteisöllisten, esteettisten elämysten kokemiseen. Haluan tehdä mahdolliseksi tilanteita, joissa nuoret klassisen musiikin harrastajat pääsevät kokemaan orkesterin kulttuuriympäristöä ja osallisiksi sen mah-

dollisista pitkäaikaisista, voimakkaista, positiivisista vaikutuksista. Tämän mahdollistaminen on opinnäytetyöni käytännön tavoite.

4 Esimerkkitapauksina Kisällit ja mestarit -konsertti sekä Nuorten solistien konsertti

Lähestyn opinnäytetyöni aihetta tässä luvussa tutkimalla ja vertailemalla kahta oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyössä toteuttamaa sinfonisen orkesterimusiikin konserttiproduktiota. Tapaukset ovat ***Satasinfonia: Kisällit ja mestarit -konsertti 16.1.2014 Porin Promenadi-keskuksen Promenadialissa***, yhteistyössä Satakunnan alueen musiikkioppilaitokset sekä Pori Sinfonietta, ja ***Sinfonia Lahti: Nuorten solistien konsertti 12.3.2015 Lahden Sibeliustalon pääsalissa***, yhteistyössä Lahden seudun musiikkioppilaitokset sekä Sinfonia Lahti. Esimerkki- ja produktioiden tiedot ovat opinnäytetyön liitteenä. Oppilaiden ja ammattilaisten yhteistyö painottuu eri tavoin näissä kahdessa tapauksessa. Vertailen seuraavaksi produktioita toisiinsa ja pyrin tuomaan molemmista projekteista esille niistä saatavat hyödyt.

4.1 Yhteinen alkutekijä: yhteistyöprojektien tarpeellisuus

Satasinfonia-toiminnan tausta juontaa juurensa vuoteen 2007. Ensimmäisen kerän musiikkioppilaitosten yhteistyöverkosto kokosi SataSinfonia-orkesterin keväällä 2007. Silloin kapellimestarina oli Dima Slobodeniouk ja solistina sellisti Marko Ylönen. (Martens 2014.)

Satasinfonia on Palmgren-konservatorion rehtori Markku Ollilan sanoin ”*Satakunnan musiikkioppilaitosten yhteinen ajatus saada musiikkiopistojen orkesterisoitinooppilaille kokemuksia isosta sinfoniaorkesterista*” (Ollila 2014). *Satasinfonia*-projektitoimintaa järjestetään, koska Satakunnan musiikkioppilaitoksilla ei ole organisaatiokohtaisella tasolla riittäviä resursseja järjestää sinfoniaorkesteritoimintaa oppilailleen. Kokemukset tunnustetaan Satakunnan musiikkioppilaitoksissa tuiki tarpeellisiksi, ja niitä pyritään järjestämään oppilaille noin kolmen vuoden välein. (Ollila 2014.)

Nuorten solistien konsertin alkusysäys oli saman kaltainen kuin *Kisällit ja mestarit* -konsertin. Muiden muassa Sinfonia Lahden muusikko Harri Lidsle koki nuoria osallistavat yhteistyömuodot orkesteritoiminnassa erittäin tarpeellisiksi sekä orkesterin että oppilaiden kannalta (henkilökohtainen tiedonanto, 16.1.2014, Harri Lidsle). Kuultuaan oppilas- ja ammattimuusikot yhdistävistä yhteissoittoprojekteista *Mestarien messissä* (Suomen kansallisoopperan orkesteri 2014), *Kisällit ja mestarit* (Pori Sinfonietta 2014) ja *Juniorikonsertti* (Helsingin kaupunginorkesteri 2014), hän päätti esittää keväällä 2014 Sinfonia Lahden seuraavaan kausiohjelmaan toteutettavaksi saman tyyppisen yhteistyömuotoisen konsertin. Nuorten solistien konsertin toteuttamisesta oli jo aiemmin käyty alustavia keskusteluja Lahden konservatorion ja Sinfonia Lahden välillä, joten eri tahoilta tulleet aloitteet kypsyivät lopulta päätökseksi järjestää *Nuorten solistien konsertti* yhteistyökonserttina keväällä 2015.

4.2 Satasinfoninen yhteistyö ja Nuorten solistien konsertin synty

Molempien projektien aikakehys oli noin yhden vuoden mittainen. Alkutilanteet, joista toiminta lähti liikkeelle, olivat eriävät: *Satasinfonia* -toiminnalla oli kahdeksan toimintavuoden ja eri muotoiset yhteistyöprojektit mukaan lukien viiden produktion lähihistoria takanaan:

Edellisen kerran Satakunnan nuoret sinfonikot kokoontuivat konsertoimaan joulukuussa 2010 kapellimestari Hannu Linnun johdolla, solistina oli viulisti Pasi Eerikäinen. Tätä edeltäneessä projektissa syksyllä 2008 SataSinfonian soittajat täydensivät Pori Sinfoniettan rivejä esittäen Beethovenin 9. sinfonian yhdessä Porin filharmonisen kuoron kanssa kapellimestari Jukka Iisakkilan johdolla. Keväällä 2008 SataSinfonian soittajia osallistui Aapo Häkkisen barokkiperiödiin. Ensimmäisen kerran musiikkioppilaitosten yhteistyöverkosto kokosi SataSinfonia-orkesterin keväällä 2007, silloin kapellimestarina oli Dima Slobodeniouk ja solistina sellisti Marko Ylönen. (Martens 2014.)

Nuorten solistien konsertti Lahdessa oli järjestetty edellisen kerran noin 25 vuotta aiemmin, joten produktiota ja tämän muotoista yhteissoitollista toimintaa alueen musiikkioppilaitosten kanssa lähdettiin rakentamaan nyt uudelta pohjalta (Kirjonen 2015).

Haastattelussa Palmgren-konservatorion rehtori Markku Ollila korostaa alueen musiikkioppilaitosten yhteistä tahtoa mahdollistaa oppilailleen sinfoniaorkesterissa soiton kokemuksia. Ajatus oli yhteinen ja aloitteen tekijöinä oppilaitosten opettajat ja rehtorit. Markku Ollila piti haastattelun alussa ideaalina päämääränä oppilaista koostuvaa sinfoniaorkesteria. Haastattelun edetessä muotoutui ajatuksia siitä, että myös oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyönä soittama konsertti on arvokas työskentelytapa:

Salla Vanhanen: Onko jokaisella kolmella kerralla mukana ollut soit-
tamassa ammattilaisia; orkesterilaisia tai opettajia?

Markku Ollila: On väistämättä ollut. Varsinkin niissä soittimissa, joista ei ole löy-
tynyt oppilasedustusta. Lähtökohta on se, että Satasinfonia olisi selkeästi oppilasor-
kesteri. Nyt on ollut selvästi sukupolvenvaihdos meneillään, etenkin jousisoittimis-
sa, joten on ollut haasteellista saada kokonainen sinfoniaorkesteri kasaan oppilaista.
Sen takia Satasinfonia tehtiin nyt yhteistyössä Pori sinfonietaan kanssa, ja se on mi-
nun mielestäni kannatettava yhteistyö muoto. Päästä ammattimuusikoiden kanssa
yhteistyöhön, toki saada esikuvaa mutta myös sitä hiljaista tietoa miten toimia or-
kesterissa.

...

Salla Vanhanen: Onko jotain, mitä en ole osannut kysyä, tai onko jokin
puoli, jota haluaisit tuoda esiin?

Markku Ollila: Lopputulema, se mieletön venyminen ja onnistuminen haasteellisen
konserttiohjelman edessä. Ammattilaiset ja oppilaat rivissä sulassa sovussa yhdessä
soittivat.

...

Salla Vanhanen: Oletteko miettineet yhtään sitä, oliko ammattiorke-
sterin kanssa yhteistyössä toimiminen sillä tavalla hyvä ratkaisu, että haluaisitte toi-
senkin kerran toimia tällä tavoin?

Markku Ollila: Oli ja uskon että se tahtotila on molemminpuolista. Hekin tarvitsevat
yleisökasvatusta, ymmärtävät ja kannattavat sitä. Toistaiseksi aloite on lähtenyt
meiltä, mutta katsotaan missä vaiheessa he tulevat siihen tulokseen että olisi kiva
tehdä taas yhdessä. (Ollila 2014.)

Nuorten solistien konsertin aloite käsitteli konserttia, missä oppilaat työstäisivät ja esittäisivät yhdessä Sinfonia Lahden kanssa sinfonisen orkesterimusiikin konserttiohjelman *Kisällit ja mestarit* -konsertin tapaan. Aloitetta kehitettiin maaliskuu-kesäkuussa 2014 ja lopputuloksena kehitystyölle muodostui päätös järjestää yhteistyökonsertti *Nuorten solistien konsertti* -teemalla kapellimestarina paljon nuorten parissa työskennellyt orkesterimusiikko-kapellimestari-opettaja Esa Heikkilä. Alueen oppilaitokset ja opettajat lähtivät halukkaasti mukaan yhteistyöhön. Solis-

tiksi pyrkivien nuorten määrä, 40 hakijaa, yllätti kaikki orkesterin lautakunnan jäsenet, jotka tapasin 16.1.2015 järjestetyssä solistikarsinnassa. Lautakunnan yleinen käsitys konsertista karsintapäivänä oli ”Kyllä siitä konsertti syntyy” ja ”Tälle toiminnalle oli selvä tilaus” (henkilökohtainen tiedonanto, 16.1.2015, mm. Ilkka Pälli).

Pitkästä aikaa järjestettävä Sinfonia Lahden nuorten solistien konsertti tuo Sibeliustalon lavalle orkesterin solisteiksi lahtelaisia tai lahtelaislähtöisiä nuoria muusikoita. Koesoiton perusteella runsaasta hakijajoukosta valittujen nuorten tulkintoina kuullaan monipuolinen konserttiohjelma. Konsertin johtaa nuorten muusikkojen kanssa tekemästään työstä runsaasti tunnustusta saanut kapellimestari Esa Heikkilä. (Sinfonia Lahti 2015.)

Lautakunta koki, että jokainen hakija oli valmistautunut koesoittoon omalla tasollaan huolellisesti ja hakijat ottivat karsintatilanteen vakavasti. Samaa painotti edelleen Teemu Kirjonen häntä 12.3.2015 haastatellessani. Karsintasuorituksia kuuntelemassa oli myös oppilaiden opettajia ja vanhempia. Tämä kuvasti selvästi yhteistyöhalukkuutta musiikkioppilaitosten puolelta ja oppilaiden perheiden sitoutumista projektiin.

4.3 Oppilaiden valikointi

Kisällit ja mestarit -projektiin soittajana osallistumiseen ei järjestetty koesoittoja. Projektiin mukaan pääsyn edellytykset olivat se, että oppilas on Satakunnassa sijaitsevan musiikkioppilaitoksen opetuksen piirissä ja soittaa orkesterisoitinta. Lisäksi oppilailta edellytettiin perustaso 3 -tasoista soittotaitoa. *Nuorten solistien konserttiin* järjestettiin solistikarsinta, johon kaikki ilmoittautuneet saivat ottaa osaa. Ilmoittautumisten perusteella ei hakijoita lähdetty karsimaan. Oppilasta kohden oli varattu viisi minuuttia soittoaikaa. (Kirjonen 2015.)

Kisällit ja mestarit -konsertin oppilasvalikointi oli järjestetty koesoiton sijaan siten, että soittotaidollisena vähimmäisvaatimuksena osallistumiselle oli hyväksytty perustaso 3 -kurssisuoritus tai perustaso 3 -kurssia vastaavat taidot. Tätä edellytettiin osallistujilta, sillä sinfoniaorkesterille sävelletyt teokset täyttävät soittotekni-

siltä ja musiikillisilta vaatimuksiltaan vähintään perustaso 3 -kriteerit. Tämän lisäksi oman haasteensa amatöörimuusikoille suuressa orkesterissa antaa yhteismusointi. Oppilaita karsiutui siten pois valitun konserttiohjelman vaativuuden perusteella, vaikka ohjelmaan oli otettu vain kappaleita, jotka arvioitiin nuorten kykenevän soittamaan. Karsijoina toimivat näin ollen oppilaiden omat opettajat. *Satasinfonia 2014* -palautekyselyssä kävi myös ilmi, että oppilaat jopa toivoivat koesoittoa osallistujien valitsemiseksi: ”Koesoitto olisi paikallaan, ... antaisi osviittaa sopivuudesta yms” (*Satasinfonia 2014* -kyselyraportti).

Nuorten solistien konsertin solistit valittiin solistikarsinnassa 16.1.2015. Konsertin karsintaan mukaan pääsyn edellytys oli olla Lahden seudulla sijaitsevan musiikkioppilaitoksen opetuksen piirissä tai Lahden seudulta lähtöisin oleva nuori. Solistikarsintaan osallistujien ikä vaihteli seitsemän ja 25 vuoden välillä. (Kirjonen 2015.) kaiken ikäisiä soittajia valittiin soittamaan konserttiin. Oppilaat saivat soittaa heille sopivimman kappaleen, soittajia ei siis valittu kappaleiden mukaan vaan oppilaat ja opettajat valitsivat kappaleet soittajan taitojen mukaan, ja parhaat soittajat valikoituivat solisteiksi konserttiin.

Myös kappaleiden tyylillä ja pituudella oli vaikutusta solistivalinnoissa: pisimmät teokset eivät valikoituneet konserttiohjelmaan. Eräs painoarvoinen seikka oli rakentaa soittimistolta monipuolinen konserttiohjelma; solisteilla oli soittiminaan viulu, sello, piano, piccolohuilu, laulu, vibrafoni, konserttikantele ja urut. Monipuolista konserttiohjelmää haluttiin rakentaa myös kappaleiden luonteilla. Konserttiohjelmassa oli esitysmerkinnöiltään niin nopeita kuin hitaitakin konserttojen osia. Lisäksi konserttikappaleen täytyi tietenkin olla orkesterisäestyksellinen. Joidakin solistivalintoja puntaroitiin mahdollisten nuottivuokrakulujen suuruuden ja säestysmateriaalin kohtuullisten järjestämismahdollisuuksien kannalta. (Kirjonen 2015.)

Molemmissa projekteissa toteutui siis oppilasvalikointia. *Kisällit ja mestarit* mahdollisti 66:n, *Nuorten solistien konsertti* yhteensä 29:n (11:n solistin, 18:n orkesterilaisen) nuoren osallistumisen projekteihin. Nuorten solistien konsertin solisti-

karsinta mahdollisesti kaikkien 40:n solistiksi haluavan nuoren mukaan pyrkimisen. Se antoi kaikille tasapuolisen mahdollisuuden yrittää.

Lahden seudulla oli myös nuoria soittajia, jotka halusivat osallistua yhteistyökonserttiin nimenomaan orkesterin jäsenenä. Tämä haluttiin ottaa produktiossa huomioon. Kapellimestari valitsi konserttiohjelmaan alkusoiton, johon orkesteriin haluavat pääsivät mukaan soittamaan. Niinikään suurta orkesterikokoonpanoa vaativat säestykset soitettiin yhdessä nuorten kanssa.

Oppilasvalikoinnissa molemmat produktiot painottivat vahvasti **seudullisuutta**. Tämä kävi ilmi projektin tuottajien Ollilan (2014) ja Kirjosen (2015) haastatteluisissa. Se oli yksi edellytys projektiin osallistumiselle molemmissa tapauksissa. Seudullisuuden haluttiin tarjoavan nuorille mahdollisuuden osallistua yhteisprojektiin. Tämä koettiin yhdeksi projektin päätehtävistä. Toisaalta paikallisin oppilas- ja ammattilaisvoimavaroin toteutettu konsertti koettiin myös seudullisena ylpeydenaiheena. (Ollila 2014, Kirjonen 2015.)

4.4 Konserttiohjelmat nuorten ehdoilla

Kisällit ja mestarit -konsertissa mukana oli ammattisolisti ja häntä säestänyt orkesteri oli valtaosin oppilaista koottu. *Nuorten solistien konsertissa* oppilassolisteja säesti ammattiorkesteri, muassaan joitakin oppilasmuusikoita. Molemmissa konserteissa ohjelmisto valittiin ja sitä muokattiin nuorten ehdoilla.

Nuorten solistien konsertissa oppilaat pyrkivät kukin mahdollisella esiintymiskapaleellaan solistiksi ja konserttiohjelma koottiin keskenään tasapainoisen kokonaisuuden muodostavista teoksista ja solisteista. Solistivalinnoissa otettiin huomioon myös eri instrumenttiryhmien esiin pääseminen. (Kirjonen 2015.)

Kisällit ja mestarit -konsertissa kappaleet valittiin ennakoiden nuorten orkesterilaisten tasoa ja kappalevalintoja myös hieman muutettiin projektin alkuvaiheessa.

Konsertin kapellimestarilla (Jan Söderblom) oli ohjelmistosuunnittelullinen vastuu. Haastavaa kappalevalikoinnista teki se, että kapellimestari ei ollut koskaan aiemmin tutustunut projektissa mukana soittaviin nuoriin:

Markku Ollila: Alussa oli jotain pieniä haasteita; miten pystytään soittamaan ja kapellimestarilla oli eri käsitys oppilaitten tasosta; hän ei ollut koskaan tavannut meitä. Hän joutui rauhoittamaan meitä, että luottakaan hänen ammattitaitoonsa ja ensi harjoituksen jälkeen hän tekee johtopäätökset ja ratkaisun siitä, mitä me voimme soittaa. (Ollila 2014.)

Kapellimestarin oli tehtävä ensimmäiset ratkaisut ohjelmistosta puhtaan arvauksen varassa. Oppilaitoksen opettajille sekä oppilaille tilanne ei ollut stressitön. Vasta ensimmäisessä yhteisharjoituksessa selvisi, mille tasolle oppilasorkesteri kykenisi projektin kehityksen myötä. Kapellimestarin ammattitaitoa Markku Ollila kuvasi haastattelussa seuraavin sanoin: *”Jan Söderblom oli hienolla asenteella mukana, hän oli meidän tasolla ja otti kaiken huomioon, pystyi olemaan tiukka mutta hyvällä tavalla, siinä oli hyvä henki koko ajan”*. Kapellimestari sai oppilaat ja opettajat rauhoittumaan ja odottamaan lopullisia kappalepäätöksiä ensimmäiseen harjoitukseen saakka. (Ollila 2014.)

4.5 Konsertin integroiminen orkesterin kulttuuriympäristöön

Kisällit ja mestarit -konsertin ohjelmassa oli mahdollista ottaa huomioon nuorten soittajien kykenevyyden lisäksi paikallista historiaa, osaamista ja ajankohtaisuutta. Ohjelmaan valittiin teos paikalliselta nuorelta säveltäjältä Antti Nissilältä. Eino-Juhani Rautavaaran 90-vuotissyntymäpäivävuoden kunniaksi alkuperäinen suunnitelma oli soittaa hänen teoksensa *Cantus Arcticus* Op. 61. Lopulta päädyttiin Rautavaaran yksinlauluun *Sydämeni laulu*. Porilaisen säveltäjän Selim Palmgrenin teokset *Kuvia Suomesta*, Op. 24 kaksi osaa, sekä yksinlaulu *Var är vägens mål* Op. 70 nro 1, soivat konsertissa paikallisvärinä. *Kuvia Suomesta* -teoksesta oli jo aiemmin muokattu sinfonieta-kokoonpanolle sopiva versio säveltäjän kotikaupungin orkesterin omaan käyttöön (henkilökohtainen tiedonanto, 23.5.2014, Petri Vainiotalo).

Konsertin solisti, Satakuntalainen Aarne Pelkonen, oli kisannut voitokkaalla menestyksellä Lappeenrannan laulukilpailuissa ja hänet kutsuttiin esiintymään sekä kilpailumenestyksensä että satakuntalaisuutensa perusteella (henkilökohtainen tiedonanto, 15.5.2014, Sanna Heljakka). *Satasinfonia*-hanke on itsessään näyte satakuntalaisesta musiikkikulttuurisesta aktiivisesta yhteistyöstä osallistujina Pori Sinfonietta (muun muassa vuoden 2014 projektissa) sekä Satakunnan alueella asuvia nuoria muusikoita ja musiikin opettajia. Kaiken kaikkiaan *Kisällit ja mestarit* -konsertin ohjelmassa ja konseptissa pystyttiin huomioimaan paikallista osaamista ja ajankohtaisuutta monin tavoin.

Nuorten solistien konsertin teosvalinnoilla ei ollut huomioitu paikallisuutta tai ajankohtaisuutta. Konsertin ohjelmistosuunnittelussa oli vaihe, jossa harkittiin konsertin alkusoitoksi Sibeliuksen 150 -vuotisjuhlavuoden kunniaksi hänen sävelrunoan *Satu, op. 9*. Päätöksellä ottaa nuoria muusikoita mukaan soittamaan myös orkesteriin oli vaikutusta alkusoiton vaihtumiseen Carl Maria von Weberin *Oberon* -oopperan alkusoitoksi.

Solistiteosten valikoimisella pyrittiin näyttämään nuorten solistien taitoja ja musiikallisten ominaisuuksien ilmentymistä soitossa mahdollisimman edustavasti. Konsertin ehdottoman vahvana paikallisena voimavarana näyttäytyivätkin nuoret solistit itse.

4.6 Yhteistyötahot ja sidosryhmät

Kisällit ja mestarit -projektin **yhteistyötahoja** olivat Satakunnan musiikkioppilaitoksista Porin Palmgren-konservatorio, Huittisten musiikkiopisto, Rauman musiikkiopisto ja Vakka-Suomen musiikkiopisto, kunnallinen orkesteri Pori Sinfonietta sekä teknisenä yhteistyökumppanina Porin puhallinmusiikkiyhdistys.

Satakunnan musiikkioppilaitosten rehtoreiden jokavuotisessa kokouksessa keväällä 2013 käytiin alustava keskustelu *Kisällit ja mestarit* -Satasinfoniahankkeesta. Kokouksessa myös päätettiin hakea hankkeelle apurahoitusta, jonka myöntyessä hanke voitaisiin toteuttaa lukuvuonna 2013-2014. (Ollila 2014.)

Apurahoituksen varmistumisen myötä projektille valittiin vetovastuuoppilaitokseksi Porin Palmgren-konservatorio ja projektin työnjaosta sovittiin seuraavaa:

- Satasinfonian tuottajana toimi Huittisten musiikkiopiston vs. rehtori Petri Vainiontalo.
- Palmgren-konservatorion vs. koulutussuunnittelija Sanna Heljakka huolehti nuottien postituksesta sekä koululaiskonsertin markkinoinnista. Hänen vastuualueeseensa kuului myös konserttipassi -edun koordinointi yhteistyömusiikkioppilaitosten oppilaita koskevaksi.
- Vakka-Suomen musiikkiopiston rehtori Jussi Kauranen tuotti Satasinfonia 2014 -palautekyselyn.
- Lisäksi järjestelyihin tarvittiin mukaan yhteistyöoppilaitosten eli Huittisten, Vakka-Suomen ja Rauman musiikkiopistojen ja Palmgren-konservatorion rehtorit ja toimistohenkilökuntaa.

Salla Vanhanen: Minkälaisiin työtehtäviin oppilaitosten henkilökuntaa tarvittiin ja montako henkilöä?

Markku Ollila: Tuottaja oli Huittisten musiikkiopistosta. Rehtorit ja toimistohenkilökuntaa tarvittiin. Palmgren-konservatorion koulutussuunnittelija teki ison työn. Palmgren-konservatoriosta kolme henkilöä, Huittisista pari, Vakka-Suomen musiikkiopiston rehtori ja Raumalta rehtori sekä toimistohenkilö. Myös opettajat jotka harjoituttivat. (Ollila 2014.)

Nuorten solistien konsertti -produktioon mukaan kutsuttuja yhteistyötahoja olivat Lahden seudun musiikkioppilaitokset eli Lahden konservatorio, Lahden musiikkiopisto, Lahden ammattikorkeakoulu (kulttuurin ala, musiikin koulutusohjelma), Hauskat sävelet -musiikkikoulu, Musiikkileikkikoulu Musiikkimarakatti (Lahden Musiikkimaa oy) ja kunnallinen orkesteri Sinfonia Lahti eli Lahden kaupunginorkesteri.

Solistikarsintaan ilmoittautui ja konsertin solisteiksi valikoitui Lahden konservatorion sekä ammattikorkeakoulun oppilaita. Karsinnan korkeatasoisuus johti osaltaan Sinfonia Lahden päätökseen tarjota nuorille mahdollisuus osallistua konserttiin myös orkesterin jäsenenä. Edellä mainituista kahdesta oppilaitoksesta tuli siis projektin varsinaisia yhteistyötahoja Sinfonia Lahden lisäksi. Teemu Kirjonen toteutti häntä haastatellessani, että mahdollisista jatkossa toteutettavissa yhteistyöprojekteissa yhteistyöoppilaitoksista toinen, eli Lahden ammattikorkeakoulu tulisi jäämään pois, sillä musiikin koulutusohjelma siellä lakkautettiin. (Kirjonen 2015.)

Nuorten solistien konsertin työnjako oli selkeä, sillä orkesteri oli vastuussa konserttiviikon järjestelyistä. Projektilla olivat seuraavat vastuuhenkilöt ja tahot:

- Intendentti Teemu Kirjonen lähetti Lahden seudun musiikkioppilaitoksille avoimen kutsukirjeen solistikarsintaan sekä kutsui koolle solistikarsinnan lautakunnan ja toimi lautakunnan puheenjohtajana.
- Lautakunta (konserttimestari Maaria Leino, soolohuilisti Outi viitaniemi, soolosellisti Ilkka Pälli, käyrätorvisti, orkesterivaltuuskunnan puheenjohtaja Petri Komulainen, kapellimestari Esa Heikkilä, puheenjohtaja Teemu Kirjonen) suoritti solistivalinnat.
- Kapellimestari Esa Heikkilä vastasi konserttiohjelman suunnittelusta sen järjestyksen sekä alkusoiton valinnan osalta. Heikkilä myös puolsi päätöstä tarjota nuorille mahdollisuus orkesterissa mukana soittamiseen.
- Muilta osin (markkinointi, tiedotus, aikataulut, nuotisto) noudatettiin normaalia orkesterin työjärjestystä. (Kirjonen 2015.)

Koska *Nuorten solistien konsertin* vetovastuu oli konserttialoitteen tehneellä Sinfonia Lahdella, jäi myös orkesterin tehtäväksi huolehtia käytännön järjestelyistä. *Kisällit ja mestarit* -projektin vetovastuu oli Porin Palmgren-konservatoriolla, jolloin konservatorion tehtäväksi jäi jakaa projektin työtehtävät yhteistyöoppilaitosten sekä Pori Sinfoniettan kesken.

Yhteistyötahojen toimijoista muodostuu projektille **sidosryhmiä**. Näen, että sidosryhmän edustaja on projektille erityisen tärkeä, keskeinen henkilö, joka samalla luo kytköksiä sidosryhmäänsä.

Sidosryhmiä ovat organisaatiolle oleelliset ympäristön muut toimijat eli kaikki ne tahot, joiden kanssa organisaatio on vuorovaikutuksessa, jotka vaikuttavat sen toimintaan ja joihin sen toiminta vaikuttaa. Sidosryhmät voivat olla yksilöitä, ryhmiä tai organisaatioita. Sidosryhmiä ovat muun muassa omistajat, sijoittajat, asiakkaat, kumppanit, kilpailijat ja toimittajat. (Hatch, 2006 Turun yliopisto mukaan.)

Vertailemissani projekteissa olivat mukana seuraavat sidosryhmät:

- musiikkioppilaitokset
- orkesterit
- koulut (koululaiskonserttitapauksessa)
- oppilaat
- oppilasmuusikoiden vanhemmat
- iltakonserttiyleisö

Musiikkioppilaitoksen sidosryhmän edustajana voi toimia esimerkiksi yhteistyöoppilaitoksen rehtori tai opettaja. Orkesterin muodostaman sidosryhmän näkyvin yhteistyön rakentaja yhteistyömuotoisissa projekteissa on kapellimestari, ehkä myös ammattisolisti. Näiden henkilöiden vaikutus oli tutkimissani projekteissa selkeästi tunnistettavissa. Kutsun jatkossa sidosryhmän edustajaa ”sidoshenkilöksi”.

Kisällit ja mestarit -projektin tärkeät sidoshenkilöt olivat Palmgren-konservatorion rehtori Markku Ollila (sidosryhmät oppilaat, vanhemmat ja opettajat) ja konsertin kapellimestari Jan Söderblom sekä Pori Sinfoniettan konserttimestari Ion Buinovchi (sidosryhmä ammattimuusikot). *Nuorten solistien konsertin* tärkeät sidoshenkilöt olivat Sinfonia Lahden intendentti Teemu Kirjonen (sidosryhmä ammattimuusikot) sekä konsertin kapellimestari Esa Heikkilä (sidosryhmät ammattimuusikot sekä oppilaat). Esa Heikkilä liittyi luontevasti kahteen sidosryhmään, sillä hän työskentelee paitsi ammattikapellimestarina, myös opettajana Lahden ammattikorkeakoulussa ja Lahden konservatoriossa.

Kisällit ja mestarit -konsertilla sekä *Nuorten solistien konsertilla* toimintaan liittyivät saman tyyppiset sidosryhmät. *Kisällit ja mestarit* -projekti onnistui kuitenkin liittämään toimintaansa yhden tärkeän sidosryhmän, jonka tässä nostan esille. Koululais- ja päiväkotiryhmille suunnatun päiväkonsertin järjestäminen mahdollisti Porin seudun peruskoulujen oppilaista muodostuvan sidosryhmän syntymisen projektille.

Projektin konserttipäivä oli kahden konsertin läpi viennillä oppilasmuusikoille rankka mutta mahdollinen toteuttaa, ja projektilla tuotettiin kaksi konserttia vastaten kahden eri sidosryhmän kysyntään. Ammattisolistille, -kapellimestarille ja -muusikoille esiintyminen suurelle yleisölle kahdesti saman päivän aikana oli rutii-
nia ja heidän aktiivinen osallistumisensa konsertteihin teki mahdolliseksi kahden konsertin tuottamisen ja täten koululaissidosryhmän huomioimisen.

Lisämahdollisuutena Satakunnan musiikkioppilaitosten oppilaille sekä oppilaitosten yleisen musiikkitiedon kurssilaisille tarjottiin etu nimeltä ”konserttipassi”. Konserttipassi on Pori Sinfonietalla käytössä normaalistikin, sellaisen saavat Porin Palmgren-konservatorion oppilaat. Oppilaat pääsevät passilla kuuntelemaan Pori Sinfonietan kausikonsertteja maksutta. *Kisällit ja mestarit* -konsertin osalta passin suoma etu ulotettiin koskemaan kaikkia yhteistyöhankkeessa mukana olevien oppilaitosten oppilaita. (henkilökohtainen tiedonanto, 23.5.2014, Sanna Heljakka.) Tämä lisäsi entisestään koululaissidosryhmän laajuutta.

Huomioni kiinnittyi projektiyhteistyön sidosryhmien oppilasedustuksen henkilöitymisen muotoutumattomuuteen. Projektien suunnitteluvaiheissa oppilasedustusta ei esimerkiksi otettu mukaan toimintaan. Haluttaessa kehittää projekteja Nuoria osallistavan toiminnan kannalta tämä olisi tärkeä kehitysmahdollisuus.

4.7 Kapellimestari innoittajana esimerkkiprojekteissa

Oppilas- ja ammattimuusikoista muotoutuvien sidosryhmien yhdistäjänä yhteistyömuotoisissa projekteissa toimii kapellimestari. Hän edustaa oppilasmuusikoille ammattilaisuutta ja pystyy työskentelyllään orkesterin kanssa edistämään kahden sidosryhmän ryhmäytymistä yhteen.

Kisällit ja mestarit -konserttiin kutsuttiin kapellimestariksi Jan Söderblom. Valinta kohdistui luontevasti häneen, sillä Jan Söderblom oli Pori Sinfoniettan ylikapellimestari (Ollila 2014). Hän osasi ottaa nuoret soittajat huomioon motivoivalla ja pedagogisella otteella. Kapellimestari sai nuorilta erittäin hyvää palautetta *Satasinfonia 2014* -tyytyväisyyskyselyssä. 100 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että kapellimestari puhui ymmärrettävästi. 96,9 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että kapellimestari oli positiivinen ja kannustava. Kapellimestari sai myös vapaamuotoisessa palautteessa runsaasti kiitosta; seuraavassa esimerkkejä:

”Kapellimestari osasi pukea ajatuksensa hienosti sanoiksi. Hän oli myös positiivinen ja kannustava. Kenenkään ei tarvinnut pelätä.”

”Kapellimestari oli todella hyvä ja teki harjoituksista mukavaa.”

”Parasta oli se, että oli kivat kappaleet ja mukava kapellimestari.”

”Opin ammattisoittajilta ja erityisesti huikealta kapellimestarilta paljon uusia asioita, sain uusia kavereita ja pääsin kurkistamaan ammattimuusikon elämään. :)”

(Satasinfonia 2014 -kyselyraportti.)

Nuorten solistien konserttiin kutsuttiin kapellimestariksi Esa Heikkilä. Valintaa painottivat Heikkilän aktiivinen työ nuorten muusikoiden kouluttajana sekä hänen pitkä ammattuuransa niin kapellimestarina kuin Sinfonia Lahden orkesterimuusikon. Sinfonia Lahti esitteli konsertin kapellimestarivalintaa nettisivujensa konserttikalenterissa: ”Konsertin johtaa nuorten muusikkojen kanssa tekemästään työstä runsaasti tunnustusta saanut kapellimestari Esa Heikkilä” (Sinfonia Lahti 2015).

Tavatessani kapellimestari Heikkilän solistikarsintapäivänä Lahdessa 16.1.2015 hän kertoi minulle tuntevansa henkilökohtaisesti lähes jokaisen karsintaan ilmoittautuneen oppilaan ja opiskelijan. Heikkilälle tuntui olevan erittäin tärkeää päästä tekemään yhteistyökonsertti Sinfonia Lahden ja Lahden seudun musiikkioppilastosten oppilaiden kanssa. Heikkilän lämmin suhtautuminen nuoriin välittyi minulle

myös konserttitilanteessa. Hän kertoi juonnoissaan projektin etenemisestä, käsiteli musiikin harrastamista ja yhteistyömuotoista konserttitoimintaa oppilaiden, oppilaiden vanhempien, musiikin ammattiopiskelun ja musiikin alan ammattilaisten sekä ammattiorkesterin kannalta. Näin hän otti nähdäkseni kattavasti huomioon konserttitilanteessa läsnä olevien eri sidosryhmien edustajat.

4.8 Projektien rahoitus

Kisällit ja mestarit -konsertin rahoitusta haettiin ja saatiin Suomen kulttuurirahaston Satakunnan maakuntarahastolta toukokuussa 2014. Apurahaa anoi Porin puhallinmusiikkiyhdistys. Anotun ja myönnetyn apurahan suuruus oli 14 000 euroa. Tästä summasta kustannettiin kapellimestarin ja solistin palkat, viikonloppuleirillä mukana olleiden opettajien palkat, leirien majoitus- ja ruokakustannuksia sekä kuljetuskustannuksia.

Pori Sinfonietta osallistui kustannuksiin maksamalla äänenjohtajiensa palkat, erilaiset mainosesitteet ja käsiohjelmat ja antamalla konserttisalin orkesterin käyttöön konserttiviikolla. Orkesteri sai vastineeksi panoksestaan konsertin lipputulot. He markkinoivat konsertin yhtenä kausiohjelmansa konserteista. Koska kapellimestarin ja solistin palkkioita ei tullut maksettavaksi heidän taholtaan, oli konsertti heille verrattain edullinen produktio (kirjoittajan huomio). Konsertti osoittautui myös yleisömenestykseksi (Ollila 2014).

Neljätuhat euroa ei riittänyt koko projektin kulujen katteeksi. Yhteistyöoppilaitokset rahoittivat kaikki jonkin verran kuluja, lisäksi oppilailta kerättiin omavastuuosuus Silokallion leirikeskuksesta järjestettyjen harjoitusleirien kustannuksia korvaamaan. (Ollila 2014.) Haastatellessani Markku Ollilaa hän arveli *Kisällit ja mestarit* -produktion maksaneen kokonaisuudessaan noin 20 000 euroa.

Salla Vanhanen:

Markku Ollila:

projektille kulttuurirahastolta.

Mitä Porin Puhallinmusiikkiyhdistys sitten teki?

Porin Puhallinmusiikkiyhdistys anoi apurahaa tälle

- Salla Vanhanen: Onko niin, että yhdistys voi anoa apurahaa mutta oppilaitos ei?
 Markku Ollila: Käytännössä oppilaitokset voivat anoa muuta kautta, mutta yhdistys anoi Satakunnan maakuntarahastolta apurahaa.
- Salla Vanhanen: Olivatko yhteistyöoppilaitokset sekä hallinnollisessa että taloudellisessa vastuussa?
 Markku Ollila: Talousvastuu oli yhteistyöoppilaitoksilla (oppilaitosorganisaatioilla). He lähettivät laskun puhallinmusiikkiyhdistykselle.
- Salla Vanhanen: Minkälainen budjetti Satasinfoniassa oli?
 Markku Ollila: Budjetti oli 14000€ (neljätoistatuhatta euroa). Se oli saadun apurahan suuruus. Toki se ei ihan riittänyt. Yhteistyöoppilaitokset laittoivat peliin hieman omaa rahaa. Viikonloppuleiristä kerättiin omavastuusuutta paikkaamaan alijäämää.
- Salla Vanhanen: Osaatko arvioida, mikä oli kokonaissumma?
 Markku Ollila: Varsinaisesti summa ei ole selvinnyt. Mukaan on laitettu myös viranhaltijoitten työaika, jota ei ole kovin tarkasti laskettu. Tässä hankkeessa niitä tunteja ei tarvinnut kovin tarkasti laskea. Kyllä Satasinfonia ainakin 20000€ (kahdenkymmentuhannen euron) tapahtuma oli.
- Salla Vanhanen: Mitä summalla kustannettiin opettajien työajan lisäksi?
 Markku Ollila: Kapellimestarin ja solistin palkkio, viikonloppuleiristä korvaus mukana olleille opettajille, leirien majoitus ja ruoka, kuljetuskustannuksia, Sinfoniettan panos oli ääntenjohtajat, konserttisali, erilaiset ohjelmaesitteet. Toisaalta he saivat konsertin lipputulot. Aamulla oli koululaiskonsertti ja illalla yleisökonsertti. (Ollila 2014.)

Nuorten solistien konsertti -produktio rahoitettiin Sinfonia Lahden vuosibudjetista. Konsertti kuului orkesterin kausikonserttisarjaan, joten sille oli määrätty vuosibudjetissa oma osuutensa. Konsertissa solisteina esiintyivät oppilaat, joten solistipalkkioita orkesterille ei tullut maksettavaksi. Kapellimestarille sekä orkesterimuusikoille maksettiin työviikolta normaalit työkorvaukset. Intendentti Teemu Kirjonen kertoi haastatellessani häntä 12.3.2015 konsertin yhdeksi suunnittelua vaatineeksi, huomiotavaksi seikaksi muodostuneen nuottimateriaalien vuokrakuluista kertyvät menot. Tämän menoerän kontrolloiminen oli myös yhtenä monista vaikuttavista perusteista solistivalintoja tehtäessä. Huomionarvoista on, että *Nuorten solistien konsertissa* esitettiin osia yhteensä kahdestatoista teoksesta. Keskiveroisen sinfoniakonsertissa esitetään kolmesta neljään teosta. (Kirjonen 2015.) Nuorten solistien konsertissa solistipalkkioiden puuttuminen kompensoi toisaalta nuottimateriaalikustannuksia (kirjoittajan huomio).

4.9 Esimerkkiproduktioiden vertailu

Esittelemissäni projekteissa on myös toisistaan poikkeavia ominaisuuksia. *Nuorten solistien konsertti* -produktio oli ennen kaikkea **yhteistyötä orkesterin ja kahden oppilaitoksen kesken**, *Kisällit ja mestarit* -projekti oli ennen kaikkea **yhteistyötä neljän projektia järjestävän musiikkioppilaitoksen kesken** ja he palkkasivat yhteistyöhön mukaan jäseniä **ja toimijoita ammattiorkesterista**. Yhteistyömuotojen painoerot vaikuttivat muun muassa vastuiden jakautumiseen.

Satasinfonia-hankeyhteistyöllä on juuret lähihistoriassa, *Nuorten solistien konsertti* toteutettiin Lahdessa ensimmäistä kertaa vuosiin. *Kisällit ja mestarit* -konserttiprojekti osallisti 66 nuorta soittajaa ja noin 20 ammattimuusikkoa (Pori Sinfoniettan soittajia ja musiikkioppilaitosten opettajia), *Nuorten solistien konsertissa* soittamaan pääsi eri tyyppisissä tehtävissä yhteensä 29 nuorta ja Sinfonia Lahti (75 ammattimuusikkoa). *Kisällit ja mestarit* -produktiolla tuotettiin kaksi konserttia, *Nuorten solistien konsertista* järjestettiin yksi konsertti.

Kisällit ja mestarit -projektiin osallistuvien nuorten sitouttaminen koettiin haastavaksi varsinkin projektin alussa:

Markku Ollila: Järjestäjille se on tosi iso kakku saada järjestymään kaikki. On haasteellista saada nuoret sitoutumaan asiaan alusta lähtien, siellä painaa omat asiat, kouluasiat mieltä. He varmaan sitoutuisivat jos tietäisivät mitä projekti lopulta tulee olemaan.

...

Salla Vanhanen:

Mikä oli vaikein työ?

Markku Ollila:

Varmaan vaikein työ on organisoida se joukko samaan aikaan samaan paikkaan. Sitten myöskin se, että tälle nuorisolle tehdään selväksi, että kun ollaan mukana niin silloin sitoudutaan olemaan kaikissa harjoituksissa mukana. Se tuottaa paljon ylimääräistä työtä, kun saadaan sitovat ilmoittautumiset, mutta ruvetaan säätämään että 'Mä en pääsekään tuohon enkä tuohon'. (Ollila 2014.)

Nuorten solistien konserttiin solisteina osallistuneiden nuorten sitoutumista ja motivoitumista ei tarvinnut herätellä, koska heillä motivaatio oli jo sisäistä ja sitoutuneisuus projektiin oli herännyt karsintaan valmistautumisen myötä.

Nuorten solistien konsertissa orkesterissa mukana soittaville oppilasmuusikoille konsertin ohjelmisto oli toki haasteellinen, ei kuitenkaan yhtäläisessä määrin kuin keskimääräisen sinfoniakonsertin ohjelmisto olisi ollut. *Nuorten solistien konsertin* valmistamista varten ei koettu siksi tarpeelliseksi järjestää alustavia yhteisharjoituksia tai leiriviikonloppua, jollaisia *Kisällit ja mestarit* -konserttiin järjestettiin. *Nuorten solistien konsertissa* orkesterissa soittavat oppilasmuusikot sitoutuivat työskentelyyn viikon kestävän orkesteriperiodin aikana hyvin.

Kisällit ja mestarit -konserttia valmistelevat Silokallion leirikeskuksessa vietetyt leiriviikonloput olivat oppilasmuusikoille hyvin tärkeitä, mikä tuli ilmi Satasinfonia 2014 -tyytyväisyyskyselyssä:

”Tutustu uusiin ihmisii ja oli kiva soittaa, olisi voinut olla enemmän ohjelmaa leirillä jossa olisi tutustunut paremmin”

”Olin kaivannut noihin alkuharjoituksiin heti stemmiksiä, josta olisi ollut suuri apu. Info kulki aluksi huonosti, mutta leirit olivat todella hyvät! Kiitos siitä kaikille!”

”Oli mahtavaa päästä soittamaan isossa orkesterissa, mutta harjoitusperiodin olisi voinut korvata vielä yhdellä viikonloppuleirillä, koulupäivien menetys kun tuntui melkoisena määränä läksyjä jälkeensä.” (*Satasinfonia* 2014 -kyselyraportti.)

Kisällit ja mestarit toimi oppilasmuusikoilleen lisämotivaationa, oppilaat innostuivat sitä enemmän, mitä pidemmälle projekti eteni. He olivat sekä ikäryhmänä että tasoltaan homogeenisempi joukko, noin 12-19 -vuotiaita, perustasolla 3 tai sitä pidemmällä olevia soittajia.

Nuorten solistien konserttiin valikoitui iältään ja tasoltaan hyvin eri vaiheissa olevia soittajia (7-20 -vuotiaita, perustaso 1 - ammattitutkintotasoisia soittajia). Heillä yhdistävänä tekijänä oli jokaisen omalla tasollaan korkeatasoinen, musikaalinen soitto. *Nuorten solistien konsertin* nuoret saattoi täten olla vaikea saada ryhmäytymään, mutta toisaalta ryhmäytymistä ei solistityyppisessä konsertissa voimakkaasti tarvittu. Konserttipäivänä solistijoukon ryhmäytymistä kuitenkin tapahtui. Kapellimestari Esa Heikkilä kuvaili konserttiyleisölle lavan takaisia tunnelmia verraten niitä joukkueurheilukisojen tunnelmaan.

Kisällit ja mestarit -projektin oppilasmuusikot ryhmäytyivät viimeistään konsertti-
viikon aikana intensiivisen työskentelyaikataulun ja ohjelman myötä. Orkesterisoi-
tossa yhtenäisyyden tunne on erittäin tärkeää. Seuraavassa on ryhmäytymistä
kuvaavia oppilaiden esimerkkivastauksia *Satasinfonian* -kyselyraportista kysy-
mykseen ”Mikä oli parasta Satasinfoniaprojektissa?”

”Parasta oli soittaa isoja teoksia muiden kanssa”

”Tutustui uusiin ihmisiin”

”Soittaminen yhdessä samanikäisten kanssa.” (*Satasinfonia 2014* -kyselyraportti.)

Satasinfonia -projektin seurauksena toteutui mahdollisesti ainakin yksittäisiä sy-
vällisiä vaikuttumisia osallistujan kokeman elämyksellisyyden seurauksena. Kan-
kaanpään musiikkiopiston oppilaat motivoituivat osittain projektin innostamina
hakeutumaan alan ammattiopintoihin sekä nuorisokoulutuksiin. Teemu Kirjonen
kerto i haastattelussa oppilaasta, joka oli ollut niin vaikuttunut Hämeenlinnassa
toteutuneesta vastaavasta konserttiproduktiosta, että oli halunnut itselleen sekä
koko perheelle ostettavan kausiliput Sinfonia Lahden Sibelius 150 -vuotta -sarjan
konsertteihin.

Esimerkkiproduktiot tutkimus- ja vertailukohteina auttoivat käytännön asioiden
hahmottumista projektin tuottamisessa. Mielenkiintoisin ja opettavaisin osa-alue
tutkimuksessa olivat asiantuntijahaastattelut, joiden aikana sain mahdollisuuden
myös ajatusten vaihtoon haastateltavieni kanssa. Haastatteluiden lopussa kysyin
haastateltavilta kultakin viimeisenä kysymyksenä, mitä he haluaisivat tuoda esille
tai korostaa juuri käsittelemässämme aihealueessa. ”**Että tämä on se tie, tämä on
se tie ammattimuusikkouteen**” (Ollila 2014). Soiton opettajien tärkeä tehtävä on
musiikkioppilaitosten koulutustehtävän painottaminen soiton opiskelussa.

5 Orkesterin yleisötyö opastaa elämysten äärelle

Yleisötyö kuvaa taiteilijoiden ja yleisöjen välistä toimintaa. Toiminnan avulla taide-
laitokset pyrkivät kohtaamaan yleisöryhmiään ja täten edistämään taiteen saavu-
tettavuutta. Yleisötyöllä pyritään taiteilijoiden ja yleisön suhteen muuttamiseen
perinteisiä taiteilija-yleisö -kohtaamisia vuorovaikutteisemmaksi. Taiteilijoiden/
yleisön, ammattilaisten/ harrastelijoiden ja amatöörien, väliset erot kaventuvat ja
häivyttävät tällöin ja taiteen saavutettavuus ja lähestyttävyyys lisääntyvät. Perin-
teisten esiintyjiin ja yleisöön jakautuvien musiikin esityskäytänteiden muutoksilla
ja interaktiivisella toiminnalla sidosryhmien kanssa orkesterit tavoittelevat yhä
uusia yleisöryhmiä.

5.1 Suomen orkesterit synnytti yhteisöllisyys, tulevaisuudesta kertovat yleisötyö ja kansainvälistyminen

Suomen Sinfoniaorkesterit ry kirjaa jäsenikseen 30 orkesteria. Näissä työskentelee
yhteensä alle tuhat orkesterimuusikkoa. Vertailun vuoksi: yksistään Berliinissä
toimivissa orkestereissa muusikoita on enemmän. Maamme orkesterit ovat siis
usein pieniä ja ne sijaitsevat kaukana toisistaan. Näissä olosuhteissa Suomen or-
kesteritoiminta lähti kehittymään ammatti- ja amatöörimuusikoiden välisistä yh-
teistyömuodoista (Häyrynen 2015, 28–30.), ja olosuhteet ovat edelleen yksi vaiku-
tin vastaavien yhteistyömuotojen käytölle ja kehittämiselle.

Yhteissoittoharrastus keskittyi 1600-luvulta lähtien oppilaitoksiin Turussa ja Vii-
purissa. Ensimmäinen edelleen toimiva yhtye on vuonna 1747 perustettu Turun
Akatemian kapella, jonka perinteet jatkuvat Helsingin Ylioppilaskunnan Soittajissa.
Suomen orkesterikehityksen ensimmäinen suuri aalto sijoittuu Suomen itsenäi-
syyttä edeltävään aikaan. Tuolloin Suomeen perustettiin lukuisia orkestereita ver-
rattain lyhyen ajanjakson kuluessa. Varhaiset orkesterit olivat Suomessa enim-
mäkseen ammattilaisilla vahvistettuja amatööriyhtyeitä. Näiden orkestereiden
taustayhteisöinä vaikuttivat esimerkiksi raittiusjärjestöt, vapaapalokunnat ja nuo-
risoseurat. Orkesteritoiminta syntyi Suomessa siis kansalaisten oman aloitteelli-

suuden voimin. Orkesterit olivat Suomessa mitä suurimmassa määrin **yhteisöllistä toimintaa**. (Häyrynen 2015, 28–30.)

Toisen maailmansodan jälkeisessä Suomessa rakennettiin 1950-1960 -luvuilla maakuntayliopistojen verkosto sekä kehitettiin kulttuuripalveluiden ulottamista kaikkialle maahan. Vuonna 1969 astui voimaan laki musiikkioppilaitosten valtionavusta. Tämä lisäsi huomattavasti musiikkikoulutuksen määrää ja kasvua. Orkesterit halusivat niinkään ammattimaistaa toimintaansa. Vastauksena tarpeeseen lisätä ammattiorkesteritoimintaa Suomessa perustettiin keväällä 1965 Suomen Sinfoniaorkesterit ry (SUOSIO). Suomalaiset orkesterit kehittyivät **runko-orkestereista**, jotka koostuivat sekä ammattilaisista että musiikin harrastajista ja ammattiopiskelijoista. Ammattimuusikoiden vakanssit käsittivät näissä tapauksissa sekä soittajan että opettajan toimenkuvan. (Häyrynen 2015, 28–30.)

Monia yhdistyspohjaisia orkestereita kunnallistettiin 1970 -luvulla. Tällöin syntyi käsitys **orkesterilaitoksesta**. Suunniteltiin yhtenäistä alueorkestereiden verkostoa, joka pienempiin osiin jakaantuessa tavoittaisi syrjäseudutkin. Orkesteriyhteisöjä pyrittiin tällä suunnitelmalla johtamaan orkesteriorganisaatioiden ulkopuolelta. Strategia ei käytännössä toiminut, sillä se pyrki yleistämään yksilöllisten orkestereiden toimenkuvaa ja muuttamaan sitä kapea-alaisemmaksi. (Häyrynen 2015, 28–30.)

Suomi pyristeli 1990-luvulla laman kourissa. Orkesterien vahva yhteisöllinen side tuli tuolloin todistetuksi, kun erilaiset kannatus- ja ystäväyhdistykset nousivat tukemaan orkestereitaan niiden ollessa säästösyistä lakkautusuhan alla. Vuonna 1993 tuli voimaan kauan tavoiteltu **orkesterilaki**, jossa valtio sitoutui takaamaan vuosittain tietyn määrän henkilötyövuosia orkestereille. (Häyrynen 2015, 28–30.)

Vuonna 2006 säädetty uusi orkesterilaki pyrki kasvattamaan orkesterien valtionosuuksia todellisia kuluja vastaaviksi, mutta tuo kehitys on taittunut vuonna 2008 alkaneeseen ja edelleen jatkuvaan taantumaan. Orkestereiden kiristynyt tilanne on

myös yleiseurooppalainen kriisi, josta leikkaus- ja lakkautusuutiset kertovat. (Häyrynen 2015, 28–30.)

Neljässä vuosikymmenessä orkesterien musiikkitarjonta on lisääntynyt ja monipuolistunut. Erilaiset yleisötyöprojektit, koulutus- ja vanhustyö sekä workshopit kuuluvat nykyisin Suomalaisten orkestereiden toimintakulttuuriin. Suomalaiset orkesterit ovat varsin kansainvälisiä ja musiikkivienti on orkesterien tulevaisuuden suunnitelmien suurimpia kannustimia. Kasvua ulkomailta haettaessa säilyy orkesterien varsinainen työmaa kuitenkin kotimaassa. Orkesterien olemassaololle on haettu perusteluja muun muassa terveyteen ja henkiseen hyvinvointiin sekä paikkakuntakohtaiseen imagoon ja brändäykseen liittyen. Perusopetuksen tarjoaman taidekasvatuksen hivetessa orkesterit joutuvat yhä enenevässä määrin huolehtimaan koulun vastuualueeseen kuuluneesta taidekasvatuksesta. (Häyrynen 2015, 30.)

Antti Häyrysen mukaan orkesterit ovat uusien haasteiden edessä: Pystyäkseen vastaamaan toimenkuvansa muutoksiin orkestereiden on uudistettava jatkuvasti toimintaansa (Häyrynen 2015, 30). Kokemuksellinen **yleisötyö** on käsitteenä uusi, mutta ilmiönä vanha. Katsaus Suomen orkestereiden syntyyn ja kehitykseen kertoo kokemuksellisen, taiteilijat ja yleisöt toiminnan voimin yhdistävän yleisötyön juurien juontavan aina orkestereiden syntyhetkiin saakka.

Suomen kunnallinen orkesteritoiminta ja musiikkioppilaitosverkosto luovat hyvät resurssit taidelaitosten välisille yhteistoimintamuodoille. Seuraavaksi esittelen opinnäytetyöni aiheen kannalta kiinnostavia, Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n rekisteröityneiden orkestereiden tämän hetkisen yleisötyön muotoja.

5.2 Kiinnostavia yleisötyömuotoja Suomessa

Suomen orkestereiden suhdetta yleisöön, sidos- tai kohderyhmiinsä, kuvaa hyvin muun muassa se, millä termillä orkesteri kyseisen toiminnan nimeää. Toiminnan

tiedostamisesta ja intensiivisyydestä kertoo myös termin käyttäminen orkestereiden sidosryhmille kohdistamassa viestinnässä. Nämä käsitykset hahmottuivat minulle orkestereiden yleisötyön verkkomarkkinointiin, -materiaaleihin ja -viestintään perehtymisen myötä.

Näkyvimmin yleisöjä lähestyvissä orkestereissa termeinä käytettiin esimerkiksi yleisötyötä tai **koulutusta**. Myös orkesterien tarjoamien musiikkipalveluiden elämyksellisyyttä korostettiin. Helpoimmin ja selkeimmin yleisön lähestyttäviä orkestereita tiedonhakuihini perustuvan näkemykseni mukaan olivat Helsingin kaupunginorkesteri, Jyväskylä Sinfonia, Kuopion kaupunginorkesteri, Suomen Kansallisoopperan orkesteri, Tampere Filharmonia, Turun filharmoninen orkesteri, UMO Jazz Orchestra ja Suomalainen barokkiorkesteri. Nämä orkesterit ovat myös hahmottaneet yleisötyönsä tärkeän kohderyhmän lapset ja nuoret selkeästi ja avaavat heille toimintaansa verkkomateriaaliensa avulla monin tavoin.

Seuraavissa alaluvuissa on opinnäytetyöni kannalta kiinnostavia esimerkkejä siitä, miten Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n rekisteröityneet orkesterit huomioivat lapsia ja nuoria orkesterin asiakaskuntana. Tiedot perustuvat orkesterien kotisivuilta löytyvään tietoon ja materiaaliin. Suomen Sinfoniaorkesterit ry jaottelee orkesterit neljään kategoriaan:

- **Sinfoniaorkesterit**

- Helsingin kaupunginorkesteri
- Joensuun kaupunginorkesteri
- Jyväskylä Sinfonia
- Kuopion kaupunginorkesteri
- Kymi Sinfonietta
- Lahden kaupunginorkesteri - Sinfonia Lahti
- Lappeenrannan kaupunginorkesteri
- Oulu Sinfonia
- Pori Sinfonietta
- Radion sinfoniaorkesteri
- Suomen Kansallisoopperan orkesteri
- Tampere Filharmonia
- Tapiola Sinfonietta
- Turun filharmoninen orkesteri
- Vaasan kaupunginorkesteri

- **Kamari- ja runko-orkesterit**

Kemin kaupunginorkesteri
 Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri
 Lapin kamariorkesteri
 Lohjan kaupunginorkesteri
 Mikkelin kaupunginorkesteri
 Savonlinnan Orkesteri
 Seinäjoen kaupunginorkesteri
 UMO Jazz Orchestra

- **Muut orkesterit**

Avanti! Kamariorkesteri
 Helsingin Barokkiorkesteri
 Hyvinkään Orkesteri
 Sinfoniaorkesteri Vivo
 Suomalainen barokkiorkesteri
 Vantaan Viihdeorkesteri

- **Liitännäisjäsenet**

Sinfonietta Lentua

(Suomen Sinfoniaorkesterit ry.)

Strukturoin esimerkkikoonnin edellä mainitun jaottelun mukaisesti. Jokaisen orkesterikategorian yleisötyöesimerkkien esittelyn jälkeen käsittelen orkesterityypin yleisötyötapoja vielä yhteenvedossa.

5.2.1 Sinfoniaorkesterit

- **Helsingin kaupunginorkesteri - Kummilapsi-toiminta, Tokaluokkalaisten taideretki, Pieni alkusoitto -yhteistyö oppilaitosten kanssa, kulttuurikaveri-palvelu**

Toukokuussa 2013 Helsingin kaupunginorkesteriin kiinnitettiin osallistavasta taiteellisesta toiminnasta vastaava kokopäiväinen työntekijä vahvistamaan yleisötyötä kaupunginorkesterissa. Helsingin kaupunginorkesteri on ottanut käyt-

töön Kummilapsi-toimintamallin. Toimintaa on toteutettu vuodesta 2000 lähtien. (Helsinki.)

Kummilapsitoiminnan lisäksi orkesteri järjestää lapsille ja nuorille muitakin osallistavia taiteellisia toimintamuotoja, kuten *Pieni alkusoitto* (Helsingin seudun musiikkioppilaitosten oppilaat voivat ilmoittautua esiintyjiksi yleisölämpiössä oppilasvoimin toteutettuihin orkesterin konsertteja edeltäviin musiikkituokioihin.) (Helsinki.), *Tokaluokkalaisten taideretki* (2-luokkalaisille Helsingin kaupungin koululaisille järjestetään taidevierailu Musiikkitaloon tutustumaan orkesterin toimintaan sekä modernin taiteen museo *Kiasmaan* tutustumaan sen esittelemään nykytaiteeseen.) (Kiasma.) ja avoimet kenraaliharjoitukset (Koululaisryhmät ja aikuisyleisö ovat tervetulleita seuraamaan orkesterin kenraaliharjoituksia.) (Helsinki).

Helsingin kaupunginorkesteri on ottanut käyttöön myös kulttuurikaveripalvelun:

Haluaisitko lähteä Helsingin kaupunginorkesterin konserttiin, mutta yksin lähteminen tuntuu tylsältä tai vaikealta? Sitä varten on kulttuurikaveri. Hän tulee seuraksi ja avustaa tai opastaa sinut tarvittaessa tapahtumaan. Kaverin seurassa konserttilippu on sinulle maksuton. Kulttuurikaverin seura ja opastus on ilmaista. Kulttuurikaverin voi tilata 1.9.2014 alkaen. (Helsinki.)

Palvelu on tarkoitettu yli 18-vuotiaille asiakkaille ja palvelusta vastaa Helsingin kaupungin kulttuurikeskus yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden sekä Lähiöprojektin kanssa. Kulttuurikaveripalvelulla pyritään lisäämään konserttien saavutettavuutta aikuisyleisölle. (Helsinki.)

- **Jyväskylä Sinfonia - Silta Sinfoniaan eli musiikkikasvatusta kaikkien ulottuville**

Jyväskylä Sinfonia tekee moniulotteista yleisötyötä. Silta Sinfoniaan on kuudesluokkalaisille suunnattu taidekasvatusprojekti, joka tuo musiikin kaikkien ulottuville. Projektin yhteistyötahot ovat Jyväskylä Sinfonia, Jyväskylän yliopiston Musiikin laitos, alueen koulut, Jyväskylän kaupungin kulttuuripalvelut ja kirjasto, Taikalamppuverkostoon kuuluva Kulttuuriaitta, yhteistyöhön erikoistunut Kipinä Productions Oy sekä akateemikko Jorma Panula kapellimestarioppilaineen. (Jyväskylä Sinfonia 2015.)

Jyväskylä Sinfonian yleisötyötoiminta painottaa musiikkikasvatusta ja musiikin tuomista kaikkien ulottuville. Jyväskylä Sinfonia kutsuu joka kevät kaupungin kaikki kuudesluokkalaiset omaan sinfoniakonserttiin ja tätä konserttikokemusta on ryhdytty syventämään uudella Silta Sinfoniaan -hankkeella. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä rahoitusta saaneen hankkeen tavoitteena on integroida koululaiskonsertit osaksi koulujen musiikinopetusta ja tuoda näin orkesterin toimintaa lähemmäs nuoria. (Jyväskylä Sinfonia 2015.)

Silta Sinfoniaan -hanke on kolmivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa Jyväskylä Sinfonian muusikot vierailevat kouluilla pitäen soitin- ja sävellyspajoja oppilaille. Toisessa vaiheessa oppilaat pääsevät heille varta vasten järjestettyyn sinfoniakonserttiin teatteritalolle. Aidossa konserttiympäristössä esiintyjät, kuten maestro Jorma Panula, pianisti Iiro Rantala ja kapellimestari Atso Almila, kertovat orkesterielämästä teosten lomassa. Hankkeen viimeistelyvaiheessa oppilaiden konserttikokemuksia käydään läpi vuorovaikutuksellisia menetelmiä hyödyntäen, ja saadusta palautteesta kootaan raportti toiminnan kehittämistä varten. (Jyväskylä Sinfonia 2015.)

- **Kuopion kaupunginorkesteri - Musiikkikasvatus, kummitoiminta, yleisötyö**

Kuopion kaupunginorkesteri järjestää yleisötyötoimintaa, jonka keskeisessä osassa lapset ja nuoret ovat. Nuorille on annettu myös sananvaltaa ja vaikutusmahdollisuuksia vuorovaikutteisella yleisötyötoiminnalla, josta esimerkkinä on konserttikäyttäytymisen opas *Opas nuorille*, jonka ovat kirjoittaneet nuoret itse (Kuopion kaupunginorkesteri). Orkesteri kuvaa erityisesti lapsille ja nuorille kohdistamaansa yleisötyötoimintaansa myös musiikkikasvatus-termillä:

Musiikkikasvatus

Kuopion kaupunginorkesteri haluaa tutustuttaa erilaiset käyttäjäryhmät musiikin maailmaan. Monipuolisten konserttien avulla lisätään yleisön tietoisuutta ja tietoa orkesterimusiikista ja muusta taidemusiikista.

Kuopion kaupunginorkesterin musiikkikasvatustyö on suunnattu erityisesti päiväkotijäsen- ja kouluikäisille lapsille, yläkoululaisille ja lukiolaisille sekä nuorille aikuisille. Kausittain orkesteri toteuttaa näille kohderyhmille räätälöityjä teemakonsertteja. Myös vanhuksille, erityisryhmille sekä muulle aikuisyleisölle tarjotaan elävää musiikkia mm. vanhusten päiväkonserttien ja Taiteiden Juhlan ilmaiskonserttien

muodossa. Lisäksi orkesteri käynnisti vuonna 2010 kummilapsitoiminnan kutsuamalla orkesterin 100-vuotisjuhlavuonna 2009 syntyneet kuopiolaiset lapset orkesterin kummilapsiksi.

Kaupunginorkesteri tuottaa musiikkikasvatustoimintaansa tukevaa aineistoa projektikohtaisesti lasten ja nuorten kulttuurikasvatussivustolle (www.kulttuurikasvatus.kuopio.fi). (Kuopion kaupunginorkesteri.)

- **Lahden kaupunginorkesteri - Sinfonia Lahti - Hei, me sävelletään!**

Hei me sävelletään! –musiikkikasvatusprojekti on osoitettu erityisesti lapsille ja projekteja on toteutettu jo useiden vuosien ajan. Hei me sävelletään! -projektissa oppilaiden kanssa toteutetaan sävellyspajoja, joissa oppilaat saavat myös lyhyitä soittotunteja orkesterin muusikoilta. Projektit päättyvät orkesterin kanssa toteutettuun Hei me sävelletään! -yhteiskonserttiin. Sinfonia Lahden keskeistä ohjelmistoa Jean Sibeliuksen musiikkia painotetaan Sibelius 150-vuotis juhlavuoden kunniaksi myös lapsille ja nuorille suunnatussa ohjelmistossa (Sinfonia Lahti).

- **Oulu Sinfonia - Tutti Juttu -konsertti, Oulu sinfonia Kids -verkkosivut**

Oulu Sinfonian internetsivuilleen kehittämä *Oulu sinfonia Kids* -verkkomateriaalikonkaisuus esittelee orkesterin soittimia leikkimielisten internetpeliä avulla. Äänitiedostolataukset ja soitinääninäytteet toimivat verkkomateriaalina orkesterimusiikin pariin. Lasten ja nuorten kokemuksellista yleisötyötä toteuttaa *Tutti Juttu* -konsertti, jossa Oulun koulujen 6. musiikkiluokkien orkesteri esiintyy yhdessä Oulu Sinfonian kanssa valmistuen sekä koululais- että iltakonsertit ohjelmallaan. (Oulu Sinfonia.)

- **Suomen Kansallisoopperan orkesteri sekä Suomen Kansallisbaletti - Yleisötyön filosofiana taiteen kokemuksellinen lähestyminen**

Suomen Kansallisoopperan orkesterin sekä Suomen Kansallisbaletin yhteistyötoimintaa lasten ja nuorten parissa on järjestetty ja kehitetty 20 vuoden ajan:

Kulttuurityötä jo 20 vuotta
 Vuosina 1993-1998 osasto toimi nimellä Yleisökoulutus, 1998 nimeksi vaihtui Oop! ja 2010 Yleisöyhteistyö. Nyt jatkamme nimellä Yleisötyö ja olemme osa Kansallisoopperan viestintää. Projektista tuli Kansallisoopperan virallinen osasto vuonna 2006. Toimintamme tavoittaa vuosittain jopa 25 000–35 000 ihmistä. Lue Oopperan yleisötyön kehityksestä enemmän oheisesta historiikista... (Suomen Kansallisooppera.)

Taidelaitoksen yleisötyön tavoite on kokemuksellisuuden kautta välittyvien taiteellisten elämyksien välittäminen yleisölle. Kokemuksissa korostuu taidemuodon yhteisöllinen luonne.

Tavoitteet & filosofia

Haluamme lasten ja nuorten sekä monien muiden ryhmien saavan kokemuksia oopperasta ja baletista heidän omilla ehtoillaan - usein itse tekemällä ja tekemisen kautta oppimalla. Toiminnassamme korostuu taidemuodon yhteisöllisyys sekä aiheen luonne: elävä esitys tapahtuu tässä ja nyt.

Peruskoulujen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkein työmuotomme. Vaikka projektimme päämääränä on taiteellinen elämys, sivutuotteena lapset oppivat yhteistyötä sekä käyttämään luovuuttaan. Opettajat ja ohjaajat löytävät uudenlaisia työskentelymenetelmiä ja mahdollisuuksia moniaineiseen opetukseen opetussuunnitelman sisällä. (Suomen Kansallisooppera.)

- **Tampere Filharmonia - Nuori kuuntelija -klubi, Nuorten raati ja musiikkikasvatustoiminta**

Tampere Filharmonia tekee yleisötyötä tarjoamalla nuorille useita eri mahdollisuuksia osallistua konsertteihin ja vaikuttaa orkesterin konserttitoimintaan. Yleisöryhmälle 'lapset ja nuoret' on kohdistettu toimintaa kolmessa ikäryhmässä. Alakoululaisille on suunnattu musiikkikasvatustoimintaa, yläkoulu- ja lukioikäisille on suunniteltu *Nuori Kuuntelija -klubi* ja nuorille aikuisille (yli 19-vuotiaat) toimintamuoto *Nuorten Raati*, jossa nuoret pääsevät mukaan kehittämään orkesterin toimintaa. Vuorovaikutteisen yleisötyön tuloksena Tampere Filharmonian kuulijakunta on uusiutunut viime vuosina; erityisesti nuoret ovat löytäneet konsertteihin. (Tampere Filharmonia.)

- **Turun Filharmoninen orkesteri - Yleisötyötoiminnan yhdistäminen perusopetukseen**

Orkesteri on kehittänyt yleisötyömuodokseen opettajille ja varhaiskasvattajille mahdollisuuksia yhdistää orkesterin toimintaa perusopetukseen. Koululaisryhmille järjestettävien vierailujen syventämiseksi orkesteri on kehittänyt sähköisiä oheismateriaaleja. (Turun Filharmoninen Orkesteri.)

5.2.2 Sinfoniaorkesterit: Yhteenveto

Sinfoniaorkesterien yleisötyöstä saatavilla oleva tieto ei varmasti kerro koko totuutta orkesterien toiminnasta lasten ja nuorten parissa. Siksi on vaikea arvioida tasapuolisesti orkesterien toimintaa. Verkkosivustot ovat nähdäkseni tärkeä viestintä- ja tiedonhakukanava orkesterisidosryhmiä huomioitaessa. Tästä syystä päädyin arvioimaan sinfoniaorkestereiden yleisötyötä orkestereiden verkkosivustoja lähdemateriaalina käyttäen. Sinfoniaorkestereiden rooli lapsille ja nuorille suunnatussa yleisötyötoiminnassa on suuntautunut enimmäkseen muotoihin, joissa ammattilaiset toimivat aktiivisesti ja lapset ja nuoret kutsutaan toimintaan mukaan passiivisemmassa vastaanottajan osassa.

Erityisen paljon lasten ja nuorten kanssa toteutettavaa tai heille suunnattua yleisötyötä sinfoniaorkestereista järjestävät Helsingin kaupunginorkesteri, Jyväskylä Sinfonia, Kuopion kaupunginorkesteri, Sinfonia Lahti, Oulu Sinfonia, Suomen kansallisoopperan orkesteri, Tampere Filharmonia ja Turun filharmoninen orkesteri. Näiden orkestereiden internetsivustoilla aiheesta on myös helposti ja selkeästi saatavissa olevaa tietoa. Mieleenpainuvimmassa yleisötyömuodoissa lapset ja nuoret on eritelty useisiin ikäryhmiin ja heidän kanssaan tehtävällä yhteistyöllä on mahdollisuuksia hyötyä vuorovaikutteisesta viestinnästä (esimerkiksi Silta Sinfoniaan -hanke ja Tampere Filharmonian yleisötyömuodot eri ikäisille nuorille ja nuorille aikuisille).

5.2.3 Kamari- ja runko-orkesterit

- **Kemin kaupunginorkesteri - Suomen pohjoisin paikka, jossa musiikinopiskelijalla on mahdollisuus soittaa sinfoniaorkesterissa**

Länsi-Pohjan jousikvartetti toimii Kemin kaupunginorkesterin jousiston runkona toimien jousisektioiden ääntenjohtajina orkesterissa. Kemin kaupunginorkesteri on aktiivisesti käyttänyt Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijoita soittajistossaan jo vuosien ajan. Osa orkesterin avustajista tulee Ruotsin puolelta. Kemin

kaupunginorkesterin sinfoninen toiminta on hyvä esimerkki olosuhteiden ja resurssien muovaamasta, opiskelijoiden ja ammattilaisten konserttimuotoisesta menestyksellisestä yhteistyöstä.

Orkesterilla on suuri vaikutus koko Meri-Lapin kulttuurielämään. Kemi on Suomen pohjoisin paikka, jossa pitkällä olevalla musiikinopiskelijalla on mahdollisuus soittaa täysimittaisessa sinfoniaorkesterissa. Osa orkesterin vakituisista avustajista tulee myös Ruotsin puolelta. Rajan läheisyys tuokin uusia mahdollisuuksia Suomen ja Ruotsin väliseen kulttuuriyhteistyöhön. (Kemi.)

- **Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri - yleisötyöllä konserttielämys syvenyy**

Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin tarina alkoi oppilasorkesterina. Tälle orkesterille oppilasyhteistyönä toteutetut konsertit ovat siis luonteva tapa työskennellä, ja niillä on pitkä perinne orkesterin historiassa.

Esimerkki Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin yhteistyömuotoisesta konsertista oppilaiden ja opiskelijoiden kesken on keväällä 2015 toteutettu *Suuri Jousiorkesterikonsertti*, jossa Keski-Pohjanmaan konservatorion ja Centria -ammattikorkeakoulun opiskelijat esiintyivät sekä osana Keski-Pohjanmaan kamariorkesteria että orkesterin solisteina.

(Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri.)

- **Savonlinnan Orkesteri - yhteistyötä Savonlinnan Soitannollisen Seuran sekä Savonlinnan taidelukion kanssa**

Savonlinnan Orkesteri rakentuu Savonlinna-kvartetin soittajista sekä Savonlinnan Soitannollisen Seuran harrastajasoittajista. Orkesterissa soittaa lisäksi Savonlinnan musiikkiopiston opettajia. Orkesteri konsertoi noin kuusi - seitsemän kertaa vuodessa. Tärkeitä orkesterin yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Savonlinnan seurakunta, Savonlinnan Taidelukio, Savonlinna-kuoro sekä Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan opettajankoulutuslaitos. (Savonlinnan orkesteri.)

- **UMO Jazz Orchestra - Musiikkikasvatustyötä big band -osaamisella**

UMO Jazz Orchestra tekee koulutuksellista musiikkikasvatustyötä. Työmuotonaan se käyttää kouluvierailutoimintaa, jonka tavoitteena on tutustuttaa oppilaat big band -orkesterille sävellettyyn musiikkiin. Toiminnan vaikuttavuutta pyritään syventämään sen elämyksellisyydellä: orkesteri perehdyttää oppilaita big band -toimintaan pienryhmäkokoonpanolla koululuokkaryhmittäin sekä konsertoi vierailun lopuksi täysimittaisella kokoonpanolla koko koululle. Toiminnan tärkeä elämyksellisyyden elementti on musiikin elävän esityskäytännön tuominen kouluhin.

Yleisötyö UMossa on musiikki- ja yleisökasvatuksen parissa tehtävää kehitystyötä. Sen tarkoituksena on lisätä UMON toiminnan saavutettavuutta erilaisten ihmisryhmien parissa.

Yleisötyötä tehdään lasten ja nuorten, senioreiden ja ikääntyneiden sekä muiden erityisryhmien kanssa. Yleisötyöhön UMossa kuuluvat konsertit kouluissa ja päiväkodeissa, vierailut vanhusten palvelutaloissa ja laitoksissa sekä muut koulutukselliset ja pedagogiset erityishankkeet.

UMO vie toimintaansa sinne missä ihmiset ovat. Tietoa yleisötyön ajankohtaisista aiheista löytyy tältä sivustolta. (UMO Jazz Orchestra.)

Kouluvierailut

UMO järjestää konsertteja ja työpajoja koululaisille ja opiskelijoille aina päiväkotikäisistä lukiolaisiin. Musiikkikasvatukseen keskittyvät kouluvierailut opettavat lapsille ja nuorille, mikä on big band -kokoonpano ja millaista musiikkia sille on sävelletty pian vuosisadan verran. Kouluvierailujen tarkoituksena on perehdyttää nuorta yleisöä konserttikäyttämisen saloihin sekä tukea musiikinopettajia koulujen opetussuunnitelmaan kuuluvan jazzin historian opetuksessa. (UMO Jazz Orchestra.)

Oppia ja elämyksiä

UMOn kouluvierailuja vetää saksofonisti **Teemu Salminen**. Tyypillinen kouluvierailuviikko alkaa luokkatunneilla, jossa Salmisen johdolla oppilaat tutustutetaan UMON historiaan ja orkesterin toiminnan periaatteisiin. Tunneilla myös esitellään big bandin soitinryhmät ja soittimet, sekä johdatetaan oppilaat improvisoimisen saloihin. Lisäksi UMON muusikoista koottu seitsenhenkisen yhtye soittaa Salmisen tekemiä sovituksia, joissa on pyritty luomaan big bandin kaltainen sointi. Kouluvierailuviikon lopuksi UMO konsertoi täydellä kokoonpanolla koulun kaikille oppilaille. Konsertissa kuullaan perinteisiä big bandille kirjoitettuja teoksia, joihin oppilaat tuskin muuten tulisivat törmänneeksi. "Ideana on siis kertoa, että tällaistakin hienoa musiikkia on olemassa ja tuoda oppilaille elämys elävästä musisoinnista", Salminen kertoo.

UMO tekee kouluvierailuja sopimuksen mukaan pääkaupunkiseudulla ja kiertueiden yhteydessä myös valtakunnallisesti. Vierailujen kesto räätälöidään tilaajan tarpeen mukaan. Vierailut ovat maksuttomia, mutta tilaaja voi halutessaan maksaa vapaaehtoisien kulukorvauksen. (UMO Jazz Orchestra.)

5.2.4 Kamari- ja runko-orkesterit: Yhteenveto

Kamari- ja runko-orkesterit ovat kokoonpanoistaan johtuen toisen tyyppisessä tilanteessa kuin sinfoniaorkesterit. Osa orkestereista mahdollistaa sinfonisen orkesterikirjallisuuden esittämisen laajentamalla kokoonpanonsa filharmoniseksi paikallisilla musiikin ammattilais- ja/tai harrastelijavoimilla. Säännöllisesti yhteistyömuotoisia konsertteja opiskelijoiden ja pitkälle edenneiden oppilaiden kanssa tekevät Kemin kaupunginorkesteri, Savonlinnan orkesteri, Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri ja Seinäjoen kaupunginorkesteri. UMO Jazz Orchestra lähestyy yleisötyötä koulutusmuotoisesti.

Tarkasteltuani kamari- ja runko-orkestereiden verkkosivustoja omana kokonaisuutenaan huomioni kiinnittyi siihen, että yleisötyö ja musiikkikasvatus eivät usein havainnoidu sivustoilta selkeästi. Nähdäkseni orkestereiden koko ja sijainti luovat olosuhteet, joissa orkesterin menestyksellisen työskentelyn ja kehityksen edellytyksenä on yleisön erityisen intensiivinen kiinnostus orkesterin toimintaa kohtaan. Orkesterit hyötyisivät erityisesti alueellisten musiikkiopistojen pitkälle opinnoissaan edenneiden oppilaiden kiinnostuksesta. Yleisöryhmien kiinnostusta orkesteritoimintaa kohtaan voitaisiin nähdäkseni lisätä esimerkiksi kehittämällä yhteistyömuotoisen yleisötyön verkkonäkyvyyttä ja -viestintää.

5.2.5 Muut orkesterit

- **Hyvinkään Orkesteri - tarjolla orkesterisoittokokemuksia ammattiin opiskeleville soittajille sekä musiikkiopiston oppilaille**

Hyvinkään Orkesteri on järjestänyt toimintansa täysin yhteistyöpohjaisesti. Mukana soittavat alueen musiikkioppilaitosten opettajat, alueelta lähtöisin olevat ammattiopiskelijat sekä pitkälle opinnoissaan edenneet musiikkiopistojen oppilaat. Orkesterin toiminta on näin oivallinen esimerkki yhteistyöstä, jonka avulla pystytään järjestämään orkesterikonsertteja, mihin oppilaitoksilla ei välttämättä itsenäisesti työskennellen olisi riittäviä re-

sursseja. Hyvinkään orkesteri järjestää lisäksi yleisötyötoimintaa osana Hyvinkään kaupungin *Kulttuuripolku*-hanketta. Orkesteri on mukana hankkeessa tutustuttamalla peruskoululaisia orkesterin soittimiin, orkesterimusiikkiin sekä konsertteihin kutsumalla koululaiset vierailulle orkesterin työympäristöön Hyvinkääsaliin. (Hyvinkään orkesteri.)

Orkesteri on mukana Hyvinkään kaupungin Kulttuuripolku-hankkeessa ja kutsuu kausittain sen tiimoilta kaikki kaupungin peruskoululaiset tutustumaan orkesteriin, sen soittimiin ja soittajiin sekä orkesterimusiikkiin ja -konsertteihin.

Hyvinkään Orkesterin soittajisto koostuu pääosin Hyvinkään musiikkiopiston ja lähiseutujen musiikkioppilaitosten opettajista, ammattimuusikoista sekä ammattiin opiskelevista nykyisistä ja entisistä hyvinkääläisistä soittajista. Lisäksi orkesteri tarjoaa orkesterisoittokokemuksia myös pitkällä opinnoissaan oleville, lahjakkaille musiikkiopiston oppilaille. Hyvinkään Orkesteri konsertoi akustisesti mainiossa, konserttikäyttöön suunnitellussa Hyvinkääsalissa. (Hyvinkään Orkesteri.)

- **Sinfoniaorkesteri Vivo - koska nuoret halusivat soittaa yhdessä talvellakin**

Sinfoniaorkesteri Vivo on hyvä esimerkki nuorten aktiivisuudesta sekä heidän kuuntelemisestaan seuranneesta menestyksellisestä orkesteritoiminnasta. Vivo on täysimittainen filharmoninen, nuoresta soittajistosta koostuva orkesteri. Sen 14-20 -vuotiaat soittajat tulevat eri puolilta Suomea. Vivo tarjoaa mahdollisuuden hankkia musiikkialan eri ammateissa vaadittavaa osaamista, tietotaitoa ja orkesterisoittokokemusta. Vivo perustettiin vuonna 1986, jolloin musiikkileiriltä kotipaaluumatkalla olevat nuoret olivat kertoneet leirin kapellimestarina toimineelle Kari Tikalle haluavansa soittaa yhdessä myös talvisin. Kari Tikka kehitti ajatuksen yhteissoitosta sinfoniaorkesteri-työskentelymuotoon. (Sinfoniaorkesteri Vivo.)

Orkesteritoimintaa ohjaavat ammattikapellimestareiden lisäksi orkesterityöskentelyä kouluttavat ammattiorkesterimusiikot. Vivo on 25 toimintavuotensa aikana osallistanut orkesterisoittoon yli 500 nuorta. (Sinfoniaorkesteri Vivo.)

- **Suomalainen barokkiorkesteri - FiBO Collegium tarjoaa koulutusta ja elämyksiä, Linnanpiha-nettisivustolla on lapsille suunnattua tietoa barokista aikakautena, periodisoittimista ja barokkisäveltäjistä**

Suomalainen Barokkiorkesteri (FiBO) järjestää lapsille ja nuorille sekä ammattilai-

sille suunnattua, koulutusmuotoista toimintaa, jonka keinoin opetetaan barokkimusiikin esittämiskäytäntöjä. Orkesterin täydennyskoulutustoimintaa toteuttavana ryhmänä toimii orkesterin toimielin *FiBO Collegium*. Koulutusnäkemyksistä keräsin tietoa sekä orkesterin verkkosivustolta että haastatteleamalla orkesterin cembalista ja *FiBO Collegiumissa* kouluttajana työskentelevää Annamari Pölhöä. Suomalaisen barokkiorkesterin toiminta perustuu konserttien lisäksi yhteistyöhön musiikkioppilaitosten ja koulujen kanssa. Orkesteri korostaa barokkimusiikin elämyksellistä kokemista oppimisen välineenä niin kuulijan kuin soittajienkin kannalta. (Suomalainen barokkiorkesteri.)

FiBO Collegiumin koulutustoiminta on suunnattu sekä opettajille että oppilaille. Barokkimusiikin esittämiskäytäntöihin opastava täydennyskoulutus on kaksivaiheinen. Ensin *FiBO Collegium* järjestää koulutuspäivän tai -viikonlopun opettajille. Opettajat välittävät koulutuksessa työstetyt, valikoituihin yhteisesityskappaleisiin käytännössä sovellettavat barokkimusiikin tyylinmukaiset soittotavat oppilailleen tuntityöskentelyn muassa. Oppilaille on näin riittävästi aikaa harjoitella konserttikappaleita ja sisäistää kappaleiden tyylinmukaista esittämiskäytäntöä ennen varsinaisen harjoitusperiodin alkua. (Pölhö 2015.)

Koulutusprojektin toisessa vaiheessa *FiBO Collegium* kouluttaa sekä oppilaita että opettajia työstämällä heidän kanssaan valikoidun konserttiohjelman yhteissoiton avulla. Projektin lähtökohta on, että kaikki osallistuvat koulutukseen mukaan soittamalla ja lopputulos yhteissoitollinen kouluttaja- opettaja- ja oppilasvoimin toteutettu konsertti. Projektissa työstetään ja konsertissa esitetään myös aina kappale, jossa soittavat kouluttajat ja opettajat, eli ammattilaiset, keskenään. Pienimmille jousisoittajillekin on mahdollista päästä mukaan soittamaan esityksiin: heitä varten on kehitetty koulutuskappaleisiin 'paras-viulu' ja 'super-viulu' -stemmat, jotka perustuvat vapaakielten soittamiseen ja 1-sormen käyttöön. (Pölhö 2015.)

FiBO Collegium järjestää myös satoja musikantteja yhteissoiton voimin yhdistäviä *Concerto Grosso* -tapahtumia. Suuri joukko barokin ammattilaisia, opiskelijoita ja musiikkiopistolaisia harjoittelee ja esittää tällöin yhdessä barokkimusiikista koostuvan konserttiohjelman. Tapahtumien avulla on mahdollista muun muassa yhdis-

tää täydennyskoulutusprojekteihin osaa ottaneiden oppilaitosten soittajistot työskentelemään yhdessä. *Concerto Grossoja* järjestetään joka toinen vuosi. Ne voivat myös yhdistää eri taiteenaloja kokonaisuuksiksi, esimerkiksi vuonna 2014 *Concerto Grosso* järjestettiin sirkusteemalla yhteistyössä sirkustaiteilijoiden kanssa. (Pölhö 2015.)

Koulutus:

Sykettä suoniin - Fibo Collegium!

Konserttitoiminnan lisäksi Suomalainen barokkiorkesteri järjestää eri puolilla Suomea musiikkioppilaitoksille, päiväkodeille ja kouluille erilaisia tapauskohtaisesti suunniteltuja elämyksellisiä barokkimusiikkikoulutusprojekteja ja -konsertteja Fibo Collegium -koulutustoimintansa kautta. Fibo Collegium tarjoaa säännöllisin väliajoin myös täydennyskoulutuskursseja jo ammatissa toimiville muusikoille.

Koulutusprojekteissa jouset puhuvat ja koskettimet tanssivat, kun orkesterin muusikot avaavat yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa barokin saloja. Päiväkoti- ja koululaiskonserteissa barokin voi tuntea iholla, kun oppilaat tutustuvat kokonaisvaltaisesti vanhojen soitinten maailmaan ja pääsevät itse osaksi orkesterin eloisaa musisointia.

Koululaisryhmät ja musiikkiopistolaiset vanhempineen voivat tiedustella edullisia lippuja orkesterin ja Fibo Collegiumin tuottamiin konsertteihin osoitteesta lippu(at)fibo.fi.

Tutustu barokin soittimiin, säveltäjiin, pukeutumiseen, taiteeseen ja arkkitehtuuriin *Linnanpiha*- sivustolla! Sivuston barokkipelit ovat Helsingin kuvataidelukion multimedialinjan opiskelijoiden valmistamia opettajansa Tarja Väntin ohjauksella.

Elämys

FiBO Collegiumin järjestämä 500 musikantin suurta suosiota saanut Concerto Grosso -jättitapahtuma järjestettiin jälleen marraskuussa. 22.11.2014 Musiikkitalon salit ja aulatilat valtasi joukko barokin ammattilaisia, opiskelijoita ja musiikkiopistolaisia. Sirkusteemaisessa Grossossa liikuttiin myös eri taiteenlajien välimaastoissa urheiluväkeä unohtamatta. Tanssiosuuksista vastasi Steven Player. (Suomalainen barokkiorkesteri.)

Annamari Pölhö halusi haastattelun lopuksi erityisesti painottaa musiikin soittamisen hauskuuden ja ilon merkitystä FiBO Collegiumin koulutustoiminnassa. Koulutustoiminnan lähtöajatus on, että lasten on saatava soittaa hyvää musiikkia innostavassa ympäristössä. (Pölhö 2015.)

5.2.6 Liitännäisjäsenet

- **Sinfonietta Lentua - Kuhmon Musiikkiopiston ja Petroskoin konservatorion koulutuksellinen yhteistyö**

Sinfonietta Lentuan toiminta järjestyi aluksi osana Kuhmon Musiikkiopiston monipuolista erikoiskurssitoimintaa. Sinfonietta Lentuan toimintatavaksi on vakiintunut yhteistyössä Petroskoin Valtionkonservatorion kanssa toteutettava koulutuksellisesti painottunut ammattitasoinen konserttitoiminta. Sinfonietta Lentua toimii lähialueorkesterina. Sen 25-50 soittajan normaalista konserttivahvuudesta puolet on kuhmolaisia ja kainuulaisia musiikin ammattilaisia tai pitkälle edenneitä musiikin opiskelijoita ja toinen puoli Petroskoin Valtionkonservatorion piirissä toimivia tai toimineita ammattimuusikoita. Yhteistyö toimii pedagogisesti ja taiteellisesti kannustavana esimerkkinä Suomen ja Venäjän valtioiden välisen rajan yli tapahtuvan yhteistyön mahdollisuuksista. (Suomen Sinfoniaorkesterit ry. Sinfonietta Lentua.)

5.2.7 Muut orkesterit ja liitännäisjäsenet: Yhteenveto

Kategorioihin 'muut orkesterit' ja 'liitännäisjäsenet' rekisteröityneet kuusi orkesteria ovat Helsingin Barokkiorkesteri, Hyvinkään Orkesteri, Sinfoniaorkesteri Vivo, Suomalainen barokkiorkesteri, Vantaan viihdeorkesteri sekä Sinfonietta Lentua. Helsingin Barokkiorkesteri ja Suomalainen barokkiorkesteri lähestyvät yleisötyötä koulutusnäkökulmasta. Hyvinkään Orkesteri ja Sinfonietta Lentua mahdollistavat orkesteritoimintansa yhteistyöllä alueellisten musiikkioppilaitosten sekä alueella vaikuttavien ammattiopiskelijoiden ja taitavien harrastelijoiden voimin. Sinfoniaorkesteri Vivo on valtakunnallinen, sinfoniaorkesterisoiton kokemuksia tarjoava nuoriso-orkesteri.

Muut orkesterit ja liitännäisjäsenorkesterit ilmentävät hyvin Suomen orkestereiden toiminnan ja rakenteiden moninaisuutta, mikä orkestereiden syntyhistoriaa käsittelevässä artikkelissa nostettiin esille positiivisena voimavarana. Näihin kah-

teen kategoriaan kuuluvien orkestereiden toiminta on muotoutunut niiden erityisluonteen ja sijainnin mukaan. Tämä sekä rajaa orkestereiden toimintaa ja yleisötyötä että luo niille erityisiä mahdollisuuksia.

Tämän kategorian orkesterien toimintamuodot kertovat vuorovaikutteisen yhteisöllisen toiminnan yhä elävästä, vahvasta perinteestä (vertaa Häyrynen 2015, 28–30). Käsiteltäessä ryhmän orkestereita yleisötyön rakentumisen ja sen näkyväksi tekemisen kannalta, on toiminnan intensiivisyydessä kuitenkin havaittavissa suuria eroja orkestereiden välillä. Perustan tämän käsitykseni orkestereiden verkkoviestinnän välittämiin tietoihin.

Amatööri- ja ammattitahojen vuorovaikutukselle perustuvaa toimintaa tapahtuu kaikissa ryhmän orkestereissa, mutta sen asiakaskunnille esille tuomisessa on suuria eroja. Nähdäkseni näiden orkestereiden toimintamuotoja voisi tuoda esille myös **elämyksellisen yleisötyön, paikallisosaaamisen** esille nostamisen ja **brändäyksen** kautta (vertaa Häyrynen 2015, 28–30). Tämä korostaisi erityisesti pienten paikkakuntien orkesterien omaleimaisuutta ja paikallisia voimavaroja hyödyntävää ja arvostavaa toimintaa, joka on nähdäkseni näiden orkestereiden arvo.

5.3 Yleisötyötä muilla mailla, markkinoilla

- **Gesellschaft der Musikfreunde in Wien, Musikverein**

Konserttitalo-organisaatio *Musikverein Wien* tekee intensiivistä, lapsista ja nuorista muodostuvalle sidosryhmälle kohdistettua yleisötyötä. Konserttitalo järjestää vuosittain yli 220 tälle sidosryhmälle erityisesti suunnattua tapahtumaa. Myös tapahtumien kysyntä on valtava. Eri ikäiset kuulijaryhmät on huomioitu varta vasten heille räätälöidyillä konserteilla. *Topolina*-konsertit on tarkoitettu 3-6 -vuotiaille lapsille ja niissä päähenkilönä seikkailee *Musikvereinissa* asuva Topolina-hiiri. *Allegretto*-konsertit on tarkoitettu erityisesti 6-7 -vuotiaille lapsille. Kouluikäisten lasten *Musikverein*-vierailuja ajatellen on kehitetty koulukonserttitoimintaa, jossa

jokainen ikäluokka huomioidaan omalla konserttikokonaisuudellaan: *Capriccio!* - *Jugendkonzerte* -konsertit ovat esimerkiksi 13-15 -vuotiaille nuorille tarkoitettuja tapahtumia ja 15-19 -vuotiaiden teini-ikäisten nuorten kanssa toteutetaan *am@deus*-koululaisprojekteja. *Musikverein* palkkaa konsertteihin taiteilijoita projektikohtaisesti. Organisaatio painottaa lasten kanssa tehtävän taiteellisen työkentelyn intensiivisyyttä. Nuorimpien ikäryhmien konserteissa tärkeänä filosofiana on taiteilijoiden ja lasten välitön vuorovaikutus. Lastenkonserttien yleisö ei koostu lapsista ja vanhemmista, vaan lapset ohjataan istumaan keskenään omaksi yleisöryhmäkseen. Ryhmä sijoitetaan usein konserttilavan välittömään läheisyyteen, lähelle taiteilijoita. (Konserttialista poistetaan tilanteen mahdollistamiseksi jopa katsomon penkit esityksen ajaksi.) Yleisöryhmän huomioiminen tällä tavoin luo konserttitilanteisiin erityisen dynamiikan lapsiyleisön ja taiteilijoiden välille. (Tekstin tiedot perustuvat sekä *Musikvereinin* yleisökierroksella saamiini tietoihin, että konserttitalon internetsivuston tietoihin lapsille suunnatusta yleisötyöstä.) (Gesellschaft der Musikfreunde in Wien.)

- **Berliinin Filharmonikot**

Berliinin Filharmonikoiden yleisötyö perustuu koulutuksen filosofiaan. Uusimpia tavoitteita yleisötyölle on päästä toteuttamaan yleisötyötä syrjäytyneiden lapsien ja nuorten parissa. Orkesterimuusikot ja nuoret halutaan tässä yleisötyön muodossa saattaa musisoimaan yhdessä. Yhdistävänä elementtinä halutaan käyttää luonnollisinta mahdollista musiikillisen ilmaisun välinettä, laulua. Yleisötyötä ei suunnitella toteutettavaksi koulutus- ja koulujärjestelmien kautta, vaan yleisötyö pyritään sijoittamaan tapahtuvaksi lasten ja nuorten vapaa-aikanaan käyttämässä elinympäristössä, jossa toimimisen edellytyksenä ja ehtona ovat molemminpuolinen luottamus ja kunnioitus. (Berliner Philharmoniker.)

- **El Sistema**

Venezuelalaisella *El Sistema* -musiikinopetusmenetelmällä koulutetaan syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria. Järjestelmän filosofia ei ole kouluttaa lapsista ammattimuusikoita, vaan parempia kansalaisia. Musiikin kurinalaisen opiskelun

nähdään tuottavan lapsille ja nuorille onnistumisen ja elämänhallinnan kokemuksia. (El Sistema USA.)

Opetus tapahtuu paikallisissa oppimiskeskuksissa, *'nucleo'*. Lapset saavat opetusta orkesterisoitossa, ryhmätunneilla sekä yksityistunneilla. Tärkeä osa opetusta on kuorolaulu. Esiintyminen kuuluu olennaisena osana koulutukseen ja lapset oppivat pitämään esiintymistä yhtenä luontaisista musiikin ilmaisukeinoistaan, sillä he esiintyvät ystävilleen ja opettajilleen jatkuvasti osana tuntityöskentelyä. (El Sistema USA.)

Oppimiskeskuksissa toimivat opettajat ovat valtaosin entisiä *El Sisteman* avulla ammattilaisuuteen ponnistaneita muusikoita. Opettajat ymmärtävät näin järjestelmän filosofian ja pystyvät toteuttamaan sitä opetustyössään syvällisesti. *El Sistema* -orkesteritoiminta perustuu useisiin orkesteritasoihin, vasta-alkajien orkesteriopetuksesta kansainvälistä huomiota keräävään Simón Bolívar -nuorisoorkesteriin. (El Sistema USA.)

5.4 Huomioita lapsille ja nuorille kohdistetun yleisötyön hyvistä ominaisuuksista

Yleisötyötapoihin perehtyminen tätä opinnäytetyötä varten tarkoitti suurien tietomäärien ja yleisötyön ilmenemismuotojen jäsentämistä aiheeni kannalta. Materiaaleista sain hahmotettua ominaisuuksia, joita näkemykseni mukaan onnistuneilla ja toimivilla yleisötyöfilosofioilla on.

Hyvä perusta yleisötyön rakentamiseen on tunnustaa yleisötyön arvo musiikkikulttuuritoiminnan kehittämisen välineenä. Minuun syvimmin vaikuttaneista yleisötyömenetelmistä ja -filosofioista välittyi taidelaitosten omistautuneisuus yleisötyölle ja yleisötyöprojektien intensiivinen työskentelytapa. Yleisötyötä pitkälle kehittäneissä taidelaitoksissa lapset ja nuoret oli huomioitu useina eri ikäryhminä heille varta vasten suunnitelluin toimintamuodoin.

Hyvä lähtökohta yleisötyölle on lähteä kehittämään toimintaa kulloisissakin olosuhteissa vallitsevia voimavaroja ja resursseja hyödyntäen. Pienet, usein syrjäisillä seuduilla työskentelevät runko-orkesterit voivat korostaa ammatti- ja harrastelija-soittajat yhteen tuovaa toimintatapaansa esimerkiksi kokemuksellisen yleisötyön kannalta: Yleisötyön erityisenä mahdollisuutena ja päämääränä voivat olla elämykselliset, aktiivisesta mukana toimimisesta syntyvät, toimintaan voimakkaasti sitouttavat esteettiset elämykset. Suurien orkestereiden yleisötyön mahdollisuudet ovat suurissa resursseissa, haasteet liittyvät massoille tuotettavan, tavoitteellisen ja vaikuttavan yleisötyön työmenetelmien kehittämiseen.

Erityiseen musiikin lajiin suuntautuneet orkesterit kuten viihde-, jazz- ja barokkiorkesterit, rakensivat yleisötyösuuntautumistaan esimerkiksi tarjoamalla sidosryhmille erityisalaansa vastaavia koulutuksellisen yleisötyön muotoja.

Suomalaisen orkesterikulttuurinkin synnyttänyt yhteisöllisyys (vertaa Häyrynen 2015, 28–30) on yhä yksi orkesteritoiminnan positiivisista voimavaroista, jonka merkitystä tärkeänä osana yleisötyötä voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän (vertaa esim. Häyrynen 2015, 30). Ulkomaisissa yleisötyöinnovaatioissa toimintafilosofian lähtökohtana olivatkin taiteen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät positiiviset vaikutukset sekä syrjäytymisen ehkäiseminen (vertaa El Sistema USA, Berliner Philharmoniker).

6 Nuori ammattiorkesterissa - elämysten mahdollistajan hyvät käytänteet yhteistyömuotoisen konsertin järjestämiseen

Tässä luvussa kokoan opinnäytetyöni aineistoista keräämäni tiedon elämysten mahdollistajan hyväksi käytänteiksi yhteistyömuotoisten konserttien järjestämiseen. Peilaan vielä yhteistyömuotoista konserttitoimintaa *Kulttuuri kyydittää* -raportin käsitteisiin **projektiorganisaatio**, **tapahtumatuotanto**, **kulttuuriekosysteemi** ja **elämystuote**.

Jäsennän yhteistyöprojektin rahoitusmahdollisuuksia käyttäen edellä mainitussa raportissa esiteltyjä kulttuurin tuotannon tulevaisuuden suuntauksia, joita ovat **työelämälähtöisyys**, **oppisopimuskoulutus** ja **toimiminen kulttuuriekosysteemissä**. Yhteistyöprojektimuodon vaikuttavuutta kulttuurialan kehittämiseen käsittelen *Satasinfonia 2014 -jatkokysely Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua!* -raportin aineistoa hyödyntäen. Yleisötyön käytänteiden kehittämistä prosessoin **tavoitteellisen verkkoviestinnän periaatteita** (Hakkarainen & Linkola 2013) hyödyntäen ja yhteistyöprojektien viestinnän kehittämismahdollisuuksia on käsitelty luvussa 6.8 *Sosiaalisen median mahdollisuudet yhteistyöprojektille*.

6.1 Yhteistyökonsertti - elämyspalvelu kulttuuriekosysteemissä

Tutkimani kaksi esimerkkitapausta (*Kisällit ja mestarit* sekä *Nuorten solistien konsertti*) toteutettiin **projekteina**. Jatkossa kutsun tapauksia esimerkkitapauksiksi. Esimerkkitapausten käytänteet osoittivat yhteistyökonserttien toimivan projektimuotoisena toimintana. Toimintamuodolla on käytännöllistä järjestää eri laitosten välinen yhteistyö.

 Projekti soveltuu toimintamuotona yhteistyökonserttien organisoimiseen.

Projekti mielletään tiettyä tarkoitusta varten perustettavaksi tilapäiseksi organisaatioksi, mutta monet perinteiset organisaatiot toimivat pysyvyydestään huolimatta projektinomaisesti. Projektin organisoivat käytännöt voivat vaikuttaa myös vakiintuneiden, pysyvien ja perinteisten instituutioiden sisällä. (Uotila 2011, 13.) Kun pysyvät organisaatiot (tässä tapauksessa orkesteri tai musiikkioppilaitos) tuottavat toistuvasti projektinomaisesti tapahtumia (tässä tapauksessa *Satasinfonia*-yhteistyö), toimintaa kutsutaan nimellä **projektiorganisaatio**. (vertaa Uotila 2011, 13.) Haluttaessa lisätä yhteistyöprojektien toistuvuutta ja vakiinnuttaa projektin työskentelymuotoja, projektiorganisaation luominen tapahtumatuotannolle on kannattavaa. Tässä opinnäytetyössä projektiorganisaatio tarkoittaa esimerkiksi työryhmää.

 Työryhmä on yhteistyömuotoiselle konserttitoiminnalle sopiva projektiorganisaatio.

Esimerkkitapaukset tuottivat projektin keinoin kaksi konserttitapahtumaa. Uotila kirjoittaa *Kulttuuri kydyttää* -raportissa tuottamisen tavoitteena voivan olla esimerkiksi **kulttuuritapahtuman** (Uotila 2011, 13). Edelleen Uotila (2011, 13) kirjoittaa projektin merkityksestä yleensä kulttuurin tuottamisessa, esimerkiksi kulttuurialan yleisestä kehittämisestä projektin keinoin. Kulttuuritapahtumien (tässä tapauksessa yhteistyömuotoisten konserttien) tuottaminen voidaan nähdäkseni yhdistää myös kulttuurialan yleiseen kehittämiseen yhteistyöprojektin keinoin. Tällöin projektiorganisaatio sekä tuottaa että kehittää konserttitapahtumia. Tämä lisää toiminnan tavoitteellisuutta ja jatkuvuutta. Pysyvä työryhmä toimii sekä toiminnan kehittäjänä että tuottajana.

 Projektiorganisaatio pystyy sekä tuottamaan tapahtuman että kehittämään tapahtumatoimintaa.

Tapahtumatuotantoa voidaan pitää suhteellisen uutena, monialaisena tutkimuksen ja koulutuksen alana. Tapahtumien tyypittelyjä on lukuisia, mutta itse tapahtuman yleinen määrittäminen on vaikeaa. (Uotila 2011, 14.) Uotila esittelee teks-

tissään tapahtumien olemuksen hahmottamiseksi piirrenipun. Tutkimukseni kannalta tärkeät elementit piirrenipussa ovat **tapahtuman tavoitteellisuus ja ammattimaisuus:**

- Tapahtuma on suunniteltu
- Tapahtuma on ammattimaisesti toteutettu (ammattimainen suunnittelu, organisointi, henkilöjohtaminen, resurssien hallinta, budjetointi, markkinointi ja arviointi ja yleensä tapahtuman tuottaminen mielletään projektiksi)

sekä **merkitsevyys ja yhteisöllisyys:**

- Tapahtumat ovat yleisesti houkuttelevia
- Tapahtumilla on kulttuurista ja yhteisöllisyyttä rakentava vaikutus (samalla yhteisöllisyyttä voidaan pitää myös tapahtumien toteuttamisen edellytyksenä). (Uotila 2011, 14-15.)

Hyvä lähtökohta yhteistyömuotoisten konserttitapahtumien tuottamiselle ja kehittämiselle on pyrkiä toimimaan tapahtuman määritelmän mukaisesti yhteisöllisyyden ja ammattimaisuuden arvoja toteuttaen. Näin projektituotannossa toteutuu myös kulttuurialan yleinen kehittäminen.

🚧 Yhteistyömuotoisen konsertin järjestäminen tapahtumana toteuttaa toiminnassa sekä yhteisöllisyyden että ammattimaisuuden arvot.

Uotilan tapahtuman määritelmä soveltuu rajaukseksi myös tässä opinnäytetyössä käsitellyille kahdelle esimerkkikonserttitapahtumille sekä opinnäytetyössä käsitellylle konserttitapahtumamuodolle:

Tässä yhteydessä tapahtuma on tietyssä paikassa tiettyyn aikaan järjestettävää ainutlaatuista tai suhteellisen harvoin toistuvaa, etukäteen suunniteltua, ammattimaisesti ja tietyillä resursseilla toteutettua, yksilöille mahdollisesti elämyksiä tarjoavaa toimintaa. Tapahtumalla on yhteisöä rakentava, myönteinen kulttuurinen vaikutus. Tapahtumia ovat tyypillisesti festivaalit ja konsertit. Tapahtumaan osallistujan kannalta tapahtuman elämys saattaa alkaa jo kauan ennen varsinaista esitystä ja jatkua sen jälkeen. Tämä tekee tapahtuman ajallisen rajaamisen kokijan kannalta liukuvaksi. Tapahtumiksi ajattelen myös jonkin pysyvän instituution säännöllisesti järjestä-

mät tapahtumat, kuten ammattiteatterin tai ammattiorkesterien esitykset, produktiot. (Uotila 2011, 15.)

Yhteistyömuotoisia konserttiprojekteja kannattaa nähdäkseni lähteä kehittämään erityisesti tapahtumatuotantona, jolla pyritään musiikkikulttuurin ja yhteisöllisyyden rakentaviin, myönteisiin kulttuurisiin vaikutuksiin.

 Tapahtumatuotannon yhteisöllisyys lisää musiikkikulttuurin myönteisiä vaikutuksia.

6.2 Kisällit ja mestarit -konsertin vaikuttavuuden tutkiminen ja tulokset

Opinnäytetyöni tutkimuskohteeksi rajasin ”oppilas- ja ammattimuusikoiden yhteistyössä toteuttamat sinfonisen orkesterimusiikin konserttiproduktiot” (katso luku 2.2). Esimerkkikonserttiproduktioiden sekä orkestereissa tapahtuvan yleisötyön hahmottamisen keskeiseksi osaksi nostin ’nuori ammattiorkesterissa’ -näkökulman.

Ensimmäisessä esimerkkitapauksessa (*Kisällit ja mestarit* -projekti) keräsin myös aineistoa, joka pyrki tutkimaan projektin **vaikuttavuutta** oppilasmuusikoihin. Aineistoa sain kahdesta projektiin osallistuneilla oppilailla teetetystä kyselystä. Nämä kyselyt olivat *Satasinfonia 2014* -kysely sekä *Satasinfonia 2014* -jatkokysely *Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua!*.

Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua! -kysely toteutettiin vuosi *Kisällit ja mestarit* -konsertin jälkeen. Kyselyn vastausprosentti jäi 24.2 prosenttiin, mutta käytän tässä kyselyn vastauksia ilmentämään projektin vaikuttavuutta nuoriin alan harrastuneisuuden kannalta. Seuraavassa esittelen kyselyn vastausraportointia.

Ensimmäinen kysymys tunnusteli projektista päällimmäiseksi jääneitä tunnelmia: Mikä fiilis *Satasinfonia*stä jäi? -kysymykseen asteikolla 1-5, luvun 5 kuvatessa parhaita fiiliksiä, saatiin 16 kappaletta 5 -vastausta 16:sta vastauksesta. Kysymykseen ”Kiinnostuitko *Satasinfonia*-projektin jälkeen Pori Sinfoniettan tai muiden ammattiorkesterien konsertista?” saatiin 13 myöntävää vastausta 14:sta annetusta vastauksesta. Orkesterimusiikin konserteissa projektin jälkeen oli käynyt 12 henkilöä 14:sta. Konserttavierailujen määrää kysyttiin neljän vaihtoehdon asteikolla ja kysymykseen saatiin seuraavan lainen vastausjakauma:

- En yhtään kertaa (1)
- 1-3 kertaa (8)
- 4-7 kertaa (3)
- useammassa kuin seitsemässä konsertissa (2)

Kisällit ja mestarit -konsertin jälkeisen tilanteen vertaamiseksi projektia edeltäneeseen tilanteeseen esitettiin kyselyssä seuraavaksi kysymys ”Onko konserttikäyntejä kertynyt mielestäsi enemmän kuin ennen *Satasinfoniaa*?” Kysymykseen saatiin 5 Kyllä- ja 9 Ei-vastausta. Toisaalta vastaukset ovat mahdollisesti ristiriidassa seuraavan kysymyksen vastausten kanssa: Arveletko muun muassa *Satasinfonian* innoittaneen sinua konserteissa käymiseen? -kysymykseen saatiin 9 Kyllä-vastausta ja 5 Ei-vastausta.

Kysymyksellä numero 8 pyrittiin selvittämään projektin **mahdollisia vaikutuksia** jopa ammattialalle suuntautumiseen. ”Entäpä muutoin musiikin alueella; mitä haluaisit nyt tehdä? Voit valita myös useamman vaihtoehdon!”

- Osallistua uuteen yhteisprojektiin (8)
- Jatkaa edelleen musiikin harrastamista, myös musiikkiopisto-opintojen jälkeen (6)
- Pyrkiä opiskelemaan musiikkia kulttuurialan oppilaitokseen (3)
- Olen jo hakeutunut alan opintoihin (2)

- Olen etsinyt muita vastaavia yhteissoittomahdollisuuksia ja ottanut osaa vastaaviin projekteihin... (8)
- Satasinfonia ei motivoinut minua erityisesti alan harrastuneisuuteen. (0)
- Jotakin muuta, mitä? (3)

(viimeisen vaihtoehdon valinneiden vastaajien kommentit:

- Jatkan edelleen opiskelemista musiikkipedagogiksi JAMK:issa
 - Olen ammattiviulisti ja opetan joten tämä kysely ei ole ihan mulle tarkoitettu
 - Haen tänä keväänä musiikkiopiston vaihtoa Tampereen konservatoriolle.)
- (Satasinfonia 2014 -jatkokysely Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua! -raportti.)

Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua! -kyselyn vastauksista on nähdäkseni pääteltävissä projektilla olleen myönteisiä vaikutuksia musiikin harrastuneisuuteen ja näin ollen musiikkikulttuurin kehittymiseen yleiselläkin tasolla. Kyselyn tuottaneen tiedon perusteella negatiivisia vaikutuksia musiikin harrastuneisuuteen projektilla ei ollut lainkaan. Harmittavat kokemukset projektiin liittyen jäivät yksittäiselle tasolle, eivätkä nousseet missään vastauksissa päällimmäiseksi mielikuvaksi tapahtumasta. Tutkimuksen kannalta negatiivisin vaikutus näyttäytyi niissä yksittäisissä vastauksissa, joiden perusteella vaikutusta harrastuneisuuteen ei ollut tapahtunut.

Yhteistyöprojektin myönteisenä vaikutuksena musiikin harrastuneisuus syvenee.

Kyselyyn vastanneiden määrä verrattuna kyselyyn vastaamiseen kutsuttujen määrään (eli vastausprosentti 24.2) jättää myös aukon projektin vaikuttavuuden kokonaiskuvaan. Tästä huolimatta kyselyyn saadut vastaukset ilmentävät projektin vaikuttavuutta. Kehitettäessä yhteistyökonsertteja tapahtumatuotantona on nähdäkseni tärkeää tunnustaa yhteistyökonserttien mahdolliset myönteiset vaikutukset. Olettaessa tapahtumatuotannon yhdeksi lähtökohdaksi toiminnalla vaikuttavuuteen pyrkiminen, siitä muodostuu yksi toiminnan tärkeistä arvoista.

- ✚ **Vaikuttavuuteen pyrkivällä tapahtumatuotannolla pystytään toteuttamaan projektin arvoja käytännön toiminnassaan.**

6.3 Elämystuote ja -palvelu vaikuttavuutta mahdollistamassa

Näkemyksistä elämästä liittyy luovan luokan esiinmarssiin ja sen elämäntapojen tutkimiseen. Tämän käsityksen mukaan elämiseen liittyy oma, **aktiivinen osallistuminen elämysten tuottamiseen**. Elämystuotanto ei ole luovalle luokalle työn vastapaino, vaan osa sitä. (Uotila 2011, 15.) Floridan mukaan ”elämysten ovat syrjäyttämässä hyödykkeet ja palvelut, koska ne antavat virikkeitä luovuudellemme ja edistävät luomiskykyämme” (Florida 2005, 265 Uotilan 2011, 15 mukaan.)

- ✚ **Tapahtumatuotantoon aktiivisesti osallistuminen mahdollistaa elämyskokemuksen syntymisen.**

Elämystuotteella viitataan sellaisten olosuhteiden tuottamiseen, joissa on otolliset mahdollisuudet elämysten syntymiselle. Luovan luokan elämäntapojen tulee havainnollistettua tapahtumatuotteen ja elämystuotteen ero: tapahtumassa osallistujan rooli itse tuotannossa on melko vähäinen, kun taas **elämystuotteessa osallistujan rooli on suuri**. Tällainen elämystuote voi olla Uotilan mukaan esimerkiksi yhteisötaiteen tekeminen. (Uotila 2011, 15-16.)

- ✚ **Aktiivinen osallistuminen edesauttaa elämysten syntymistä ja kehittymistä ja on siten keskeinen osa elämystuotetta.**

Nähdäkseni yhteistyömuotoiset konsertit toimivat niissä mukana soittaville oppilasmuusikoille niin kutsutun elämystuotteen tavoin. Osallistuminen on siinä avain elämysten mahdolliseen muodostumiseen. Ammattimaisuuden kriteerin täytyessä (ammattimuusikot ovat aktiivisesti mukana toiminnassa) olosuhteet esteettisten elämysten syntymiselle muuttuvat entistä suotuisemmiksi. Nähdäkseni ammattiorkesterien kannalta elämystuotteenlähtöisessä ajattelussa voidaan toteuttaa

vaikuttavan yleisötyön muotoja ja toimintamuoto näyttäytyy siksi kiinnostavana myös orkesteriorganisaatioille.

6.4 Projektimuotoisen elämystuotannon kuvaaminen kulttuuriekosysteemillä ja toimiminen orkesterin kulttuuriympäristössä

Opinnäytetyössäni käsittelemän projektitoiminnan (yhteistyömuotoiset konsertit) projektiorganisaatio (tässä esimerkiksi työryhmä) muodostuu toimijoista, jotka voivat olla vuorovaikutuksessa ja keskinäisessä riippuvuussuhteessa toisiinsa (tässä tapauksessa ammattiorkesteri sekä musiikkioppilaitokset). Näiden laitosten toimijat muodostavat projektitoiminnalle sidosryhmiä. Sidoryhmät toimivat edellä kuvatuissa vuorovaikutus- ja riippuvuussuhteissa toisiinsa nähden. Ilmiötä voidaan tulkita termillä ekosysteemi, ja kulttuurialan toimijoiden ollessa kyseessä eritellymmän sanalla **kulttuuriekosysteemi**. (vertaa Uotila 2011, 16-17.)

Opinnäytetyössä tutkimani, kulttuuriekosysteemissä rakentuvan projektitoiminnan voidaan nähdä tapahtuvan luvussa 2 määrittelemässäni orkesterin kulttuuriympäristössä:

Kulttuurin toimijat ja tuotannolliset prosessit (joita toteutetaan projekteina) ovat aina yhteydessä laajempiin kokonaisuuksiin, toisiin tuotannollisiin projekteihin ja moniin eri organisaatioihin. Ihmiset ovat aina jossakin ja toimiessaan toistensa kanssa he muodostavat verkostoja, joissa tuotannollinen toiminta tapahtuu. (Uotila 2011, 16.)

Nähdäkseni onnistuneen yhteistyömuotoisen projektin tuottamiseksi on tärkeää ymmärtää eri toimijoiden muodostavan kulttuuriekosysteemin, eli vaikuttavan vuorovaikutus- ja riippuvuussuhteissa toisiinsa nähden. Näin vallitsevia olosuhteita voidaan käyttää voimavarana yhteistyömuotoisille projekteille niitä kehitettäessä ja toteutettaessa.

🚧 Hyvän projektitoiminnan lähtökohta on tunnistaa paikallinen kulttuuriekosysteemi, jolloin projektin toiminta voidaan muokata ekosysteemiin sopivaksi ja siitä hyötyväksi.

Esimerkiksi pienen paikkakunnan runko-orkesteri voi hyötyä aktiivisesta soittamisesta yhteistyöstä alueen musiikkioppilaitosten kanssa tarjoamalla oppilaille elämyspalvelun ominaisuudet täyttäviä yhteistyömahdollisuuksia. Uotila määrittelee raportissaan elämystuotteen tarkoittavan ”...yksittäiselle henkilölle tai ryhmälle järjestettävää palveluiden ja tuotteiden kokonaisuutta, jossa asiakas itse osallistuu elämyksen tuottamiseen”. Esimerkkinä hän mainitsee yhteisötaiteen tekemisen elämystuotteena. (Uotila 2011, 16.) Tämän opinnäytetyön käsittelemään aiheeseen määritelmä sopii yhtälailla.

6.5 Kyselyraportin tulokset projektituotannon onnistuneisuuden kuvastajana ja kehittäjänä

Osa *Satasinfonia 2014 Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua!* -jatkokyselyn kysymyksistä oli suunniteltu keräämään tietoa siitä, kuinka projektiin osallistuvat musiikkioppilaitoksen sidosryhmään kuuluneet osanottajat kokivat käytännön järjestelyiden toimivan. Esittelen seuraavaksi nämä kysymykset vastauksineen.

- Mikä jäi päällimmäisenä mieleen? (sai valita useamman vaihtoehdon) (16)
 - Harjoitusleirit (11)
 - Matkat (0)
 - Konserttiviikon työ (7)
 - Tauot (0)
 - Uudet tuttavuudet (nuoret tai aikuiset) (5)
 - Konserttipäivä (12)
 - Jokin odottamaton tapahtuma (0)
 - Harmistuminen (0)
 - Musiikki (9)
 - Taiteilijatuttavuudet (5)
 - Kerro jotakin! (4)
 - Se miten hienolta soitto kuulosti ja konsertti.
 - Loistava fiilis.

- Osaava kapu joka osasi kannustaa eikä tuijottanut virheisiin.
 - Paras konserttikokemus tähän mennessä, erittäin kiitolliset ja lämpimät muistot. :)
- Jäikö mieleesi jokin harmistuminen tai pettymys?
 - Kyllä (3)
 - Ei (11)
 - Kyllä; mikä?
 - Petyin siihen että orkesteria ei voitu kuvata ja sitä ei siis jälkeempäin itse nähnyt ja kuullut että miltä se oikeasti kuulosti. Se harmitti silloin erittäin paljon ja harmittaa edelleen.
 - Info ei oikein kulkenut valitettavasti Poriin saakka.
 - Odottelua ja hengausta oli liikaa. On tietysti vaikea käytännössä järjestää toisin.
 - Sana on vapaa, kerro muutamalla lauseella jotakin hauskaa tai tärkeää, mitä haluaisit tuoda esille Satasinfoniasta! (7)
 - Kohtaamiset ammattilaisten kanssa todella tärkeitä paitsi musiikillisen kehittymisen kannalta mutta myös innostuksen ja rohkaisun saamiseksi harrastukseen.
 - Projektista oppi paljon uutta.
 - Kavereiden kanssa oleminen, soittaminen ja hyvä lopputulos
 - Pidin projektista tosi paljon, ammattimuusikoiden ja erityisesti kapellimestarin työskentely jäi mieleen. Projektin ja harjoitusten ammattimaisuus oli opettavaista, ja muutenkin minulla oli tosi kivaa!
 - Oli erittäin innoittavaa ja loistavaa olla osa suurta orkesteria ja soittaa sopivan haastavia kappaleita.
 - Todella mukavaa kasata nuoria soittajia yhteen ja luoda yhdessä teoksia.
Hieno tapa musisoida yhdessä, ei aina niiden omien tuttujen kanssa.
 - Ison orkesterin tunnelma ja ääni.

Riittävän vaikeat stemmat vaatii treenaamista ja paneutumista.
Tutustuminen saman ikäisiin ja -tasoihin soittajiin.

- Onko sinulla idea, mikä olisi tehnyt Satasinfoniasta vielä paremman? Kerro vielä ideastasi!
 - Enemmän stemmiksiä ammattilaisten kanssa
 - Enemmän kappaleita joissa ei säestetä solistia
 - Mielestäni konsertin saisi kuvata tai että se kuvattaisiin järjestäjien taholta ja video jaettaisiin kaikille soittajille, jotka sen haluaisivat.
 - Nuotit jousituksin riittävän aikaisin jakoon. Soitonopettajalle lisää tunteja stemmojen treenaamiseen.

(Satasinfonia 2014 -jatkokysely Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua! -raportti.)

Nähdäkseni päällimmäisenä osallistujien mieliin on jäänyt positiivinen, taiteellisesti korkeatasoinen, ammattimainen musiikin parissa työskentely ja lopputulos (konsertti). Ongelmallisiksi piirteiksi projektissa kyselyn vastausten tulkinnan perusteella koettiin informaation riittämätön välittyminen. Tämä käy ilmi myös *Satasinfonia 2014* -kyselyn vapaamuotoisista vastauksista (liitteenä). Lisäksi haasteellisia käytännön piirteitä olivat raportin vastausten tulkintani perusteella harjoitusajan sijoittuminen koulutyön kanssa päällekkäin (*Satasinfonia 2014* -kyselyraportti, kysymys Mikä oli parasta *Satasinfoniassa*? Oliko jotain ikävää.) ja pienryhmissä tapahtuneen opetuksen riittämättömyys toimivine valmisteluineen (Stemmaharjoituksia/ harjoitusleirejä toivottiin enemmän sekä nuottimateriaalien välittämistä osallistujille hyvissä ajoin/ aikaisemmin.). (*Satasinfonia 2014* -kyselyraportti, Satasinfonia 2014 -jatkokysely Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua! -raportti.)

Nähdäkseni edellä kuvattuja, käytännössä havaittuja ongelmia voisi välttää toimintaa kehittäväällä ja tuottavalla, pysyvällä toimintaorganisaatiolla (tässä: työryhmällä), oppilaiden osallistamisella jo projektisuunnitteluun sen työryhmän jäsenenä sekä tavoitteellisen verkkoviestinnän keinoin (käsitelty luvuissa 6.7 ja 6.8).

📌 Toimivassa projektiorganisaatiossa sen aktiivisiksi jäseniksi otetaan edustaja jokaisesta sidosryhmästä.

6.6 Rahoitus esimerkkejä ja -näkökulmia

Toimintaorganisaation perustamiseen ja olemassaoloon tarvitaan riittävät rahalliset resurssit. Näkökulmia rahoituksen järjestämiseen avaan tässä alaluvussa. Rahoitus on myös mahdollinen opinnäytetyöni jatkokehityksaihe.

Apurahoitus ja olemassa olevat resurssit

📌 Säätiöiden tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä apurahoitus ja olemassa olevien resurssien kohdistaminen projektituotantoon on yksi vaihtoehto rahoittaa yhteiskonserttitoimintaa.

Apurahoituksen anominen yhteistyömuotoiseen konserttitoimintaan on mahdollista. *Satasinfonia* -toimintaa rahoitetaan apurahoituksen turvin. Apurahoitusta toiminnalle on myöntänyt Suomen kulttuurirahaston Satakunnan maakuntarahasto. Markku Ollilan toi haastattelussa esille, että ilman apurahoitusta toimintaa ei olisi mahdollista järjestää. (Ollila 2014.) Nuorten solistien konserttiin rahalliset resurssit järjestyivät Sinfonia Lahden vuosibudjetista. *Kisällit ja mestarit* -projektissa opetushenkilöstön työtunnit maksoivat oppilaitokset. Kapellimestarin ja solistin palkkiot maksettiin apurahoituksella. Apurahoitusta tarvittiin myös leirikustannusten ja logistiikan järjestämiseen. *Nuorten solistien konsertti* -projektilla ei näitä menoeriä ollut. Esimerkiksi FiBO Collegiumin järjestämään koulutustoimintaan osallistumiseen oppilaitokset voivat hakea rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Yritysyhteistyön mahdollisuus

Taiteella tuottoa -keskustelutilaisuudessa Eduskunnan kansalaisinfotorilla 21.1.2015 valotettiin neljän esimerkin avulla yritysten ja taiteilijoiden mahdollisia yhteistyömuotoja. Tilaisuudessa kerrottiin muun muassa yritysten mahdollisuudesta vähentää verotuksessa taideprojekteihin lahjoittamiaan varoja. *Kulttuuri kyydittää* -raportissa Uotila käsittelee yritys-lähtöisten tapahtumien kehittämisen ja oppilaitosten työelämä-lähtöisen pedagogiikan kohtaamisen mahdollisuuksia ja ongelma-alueita seuraavasti:

Oppilaitoksissa pyritään lisäämään työelämä-lähtöisyyttä monin tavoin. Työelämä-kumppanit eivät ainoastaan tarjoa harjoittelupaikkoja vaan heidän roolinsa osana ammatillisen koulutuksen järjestämisen käytäntöjä on jatkuvasti kasvava. Eri toimijoiden väliset suhteet eivät ole suoraviivaisia... Tapahtuman järjestäjän, oppilaitoksen, eri koulutus- ja osaamisalojen ja opiskelijan roolit eivät kuitenkaan yhä syvemmälle menevässä integraatiossa ole aina ja kaikissa tilanteissa helposti määriteltävissä. Oppilaitosten jäykät rakenteet eivät sovi tapahtumatuotannon laatimaan projektiaikataulutukseen ja (vuotuisen) rytmiin. Oppimisen ohjaaminen ei taas ole tapahtumajärjestäjän erikoisosaamista. Tapahtumien tuottamisen ajallinen kesto on vaikeasti yhdistettävissä oppilaitoksen rytmiin. ... Kulttuuriekosysteemeissä eivät perinteiset, selkeäpiirteiset roolit ehkä toimikaan. Siirtyminen entistä lähemmäksi työelämää tuskin voi tapahtua ilman oppilaitoksen roolin ja sen käytäntöjen muutosta. (Uotila 2011, 50-51.)

Verratessani edellä esitetyn sitaatin kuvaamaa oppilaitoksen ja yrityksen yhteistyötä käsittelemääni kahden kunnallisen, valtion rahoittaman taidelaitoksen yhteistyömuotoon koen niissä esiintyvän samankaltaisuutta. Vaikka kunnallinen taidelaitos ei ole yritys, yrityksiltä voitaisiin hakea rahoitusta yhteisprojekteihin osana työelämän kehittämistä.

✚ Yrityslähtöisessä projektituotannossa koulun ja ammattitahon välinen raja häilyy. Projektin rahoituslähtökohdaksi voitaisiin ottaa yritys-yhteistyö, eli kutsua mukaan projektiin kolmas toimija, joka edustaa yritysmaailmaa.

Oppisopimuskoulutus, työharjoittelu ja työelämään tutustuminen

Projektien yhdeksi päämääräksi voitaisiin ottaa mahdollisuus ammatillisen koulutuksen/ opetusharjoittelun projektikohtaiseen järjestämiseen. Uotila kirjoittaa: Jos oppilaitoksen rooli työelämälähtöisessä oppimisessa minimoidaan, saattaa työelämälähtöisyys tulevaisuudessa muistuttaa oppisopimuskoulutusta, jossa oppilaitosten tehtävänä olisi osaamisen tunnistaminen, osaamisen sertifiointi ja tiettyjen laajasti yleistettävien tietojen ja taitojen intensiivinen opettaminen. ... Ehkä kehittämissuunnitelmissa ja kehittämisen julkista rahoitusta voitaisiin uudistaa siten, että kulttuuriekosysteemin hankkeita hallinnoisivat entistä enemmän yritykset. (Uotila 2011, 51).

✚ Yhteistyöprojekti voisi hyötyä hankkeistuksesta, jossa hanketta hallinnoisi kolmas osallistujataho, yritys. Yritys voisi työllistää toimijoita oppisopimuskoulutuksella ja työharjoitteluun. Nuoria voisi tällöin osallistaa hankkeeseen myös muuten kuin soittamalla.

Tämä avaa nähdäkseni mahdollisuuksia useiden (ja uusien) sidosryhmien osallistamiseen opinnäytetyössä käsittelemääni yhteistyöprojektityyppiin (esimerkiksi 2. asteen opiskelijoiden osallistuminen konsertin ohjelmistosuunnitelmaan ja jo projektisuunnitteluvaiheeseen työryhmän yhtenä jäsenenä).

Yhteistyöprojektit ovat nuorille kurkistuksia työelämään. Ensimmäinen työelämälähtöinen oppimismalli on työelämään tutustuminen. Käytäntöä voisi hyödyntää myös yhteistyöprojekteissa. Oppilasmuusikoiden osuus yhteistyöprojektista tunnistettaessa työelämään tutustumisen jaksoneksi toisi nuorille soittajillekin projektin yhteistyöluonteen konkreettisesti esille. Työelämään tutustumisjakso on myös hyvä käytännön sitouttaa nuori projektiin.

✚ Hyvä oppilaslähtöinen projekti tunnustaa nuorten projektille antaman työpanoksen esimerkiksi työelämään tutustumisen muodossa.

Projektin tuottaminen kulttuuriekosysteemin resursseja hyödyntäen

Yksi *Orkesterin yleisötyö opastaa elämysten äärelle* -luvun työstämisprosessissa tekemistäni huomioista yleisötyön uusista mahdollisuuksista oli vallitsevien olosuhteiden hyödyntäminen yhteistyötoiminnassa ja sen korostaminen toiminnan näkyväksi tekemisessä eri sidosryhmille. Toimivat produktiot suunnitellaan näin ollen räätälöidysti kutakin kulttuuriekosysteemiä hyödyntäen.

🚩 Kulttuuriekosysteemin hyödyntäminen yhteistyöprojekteissa on ekonomista ja kehittää kulttuuritoimintaa.

Esimerkiksi runko-orkesterit voisivat nostaa alueellisten musiikkioppilaitosten kanssa tekemänsä yhteistyön osallistavat toimintatavat toimintansa arvoksi ja paikallisesti viehättäväksi ominaispiirteeksi ja edelleen tehdä arvosta ja siihen tähtäävästä toiminnasta näkyvämpää esimerkiksi tavoitteellisen verkkoviestinnän keinoja käyttäen. Uotila kirjoittaa:

Kulttuuriekosysteemissä toimijan on nähtävä kulttuurisen toiminnan laajempia vaikutuksia ja kyettävä hyödyntämään jo kertaalleen käytettyjä tiloja, toimintoja ja ideoita eettisesti, esteettisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. ... Se (Kulttuurituottajan asiantuntemus) perustuu esteettisen elämyksen ymmärtämiseen, luovien prosessien tuntemukseen sekä taloudellis-teknisten projektinhallintamenetelmien käyttämiseen. (Uotila 2011, 52.)

Olemassa olevien resurssien hyödyntäminen toiminnassa on ekonomisesti kannattavaa. Opinnäytetyöni yhteistyömuoto, kaksi taidelaitostyyppiä yhdistävä projektityhteistyö on myös toimintamuoto, jolla ei pyritä taloudellista voittoa tuottavaan toimintaan, vaan sen hyödyt ovat yleissivistystä lisäävässä ja musiikkikulttuuria yleisesti kehittävässä toiminnassa.

6.7 Tavoitteellinen verkkoviestintä yhteistyöprojektitoiminnassa

Opinnäytetyöni lukua 5 varten tutustuin kaikkiin Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n rekisteröityneiden orkestereiden kotisivustoihin. Rajasin sivustoilta opinnäyte-

työni lähdeaineistoksi erityisesti lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan esittelyn sekä yleisötyötä käsittelevät aineistot. Tiedonhaun tulos oli hyvin moninainen. Orkestereiden verkkoviestinnässä oli nähdäkseni suuria eroja.

Opintoihini kuuluva verkko- ja mobiiliviestintäkurssi keskittyi erityisesti verkkoviestinnän **tavoitteellisuuteen**. *ePortfolion* (Hakkarainen & Linkola 2013) viestinnän rakentuminen noudatti kaavaa *osaamisen havainnointi* → *kiteyttäminen* → *esilletuonti*.

🚩 Tavoitteellinen viestintä kehittää myös itse toimintaa, sillä se perustuu vahvuuksien löytämiseen, sanoittamiseen ja markkinointiin.

Tavoitteellisen viestinnän lähtökohtana osaamisen tunnistamiselle liittyivät osaamisen erityisyyden ymmärtäminen sekä syventäminen, kehitysnäkymien pohdiskelu ja tavoitteiden asettaminen (Hakkarainen & Linkola 2013). Tavoitteellisen verkkoviestinnän välineeseen *ePortfolioon* liitettiin työmarkkinakilpailuetuina erottautuminen muista kilpailijoista sekä osaamisen tuotteistaminen (Hakkarainen & Linkola 2013). *ePortfolion* tavoite markkinoinnin ja (henkilö)brändin rakentamisen kannalta olivat portfolio/blogi yhtenä viestintävälineenä rinnakkain muiden sosiaalisen median palvelujen kanssa, osaamisesta syntyneiden tuotteiden kaupallistaminen sekä ammattimaisen markkinointiviestinnän haasteet (Hakkarainen & Linkola 2013).

🚩 Verkkoviestinnän kehittäminen kehittää välineenä myös viestintää yleensä. Viestinnän kehittäminen toimivassa projektiorganisaatiossa opastaa muodostamaan projektin arvopohjan.

Verkkoviestinnälle asetettiin *tavoitetaulukko*, jossa oman tuotteen tai yrityksen tavoitteelliselle markkinoinnille asetettiin määritelmät.

Tavoite	Portfo- lion rooli	Sisältö	Sisällön tuottaja	Tekniset taidot	Päivitys- taajuus	Muita huomioi- ta
Oman tuotteen tai yri- tyksen markki- nointi	Asian- tuntijal- ta ostet- tavissa tuottei- den/ palve- luiden markki- nointi- tai myynti- kanava	Yhteys- tiedot Yrityk- sen tai yrittäjän tarina Visuaali- nen ilme, logo	Ammatti- mainen	Liiketoimin- nan sisältö- strategian laatiminen ja verkkonäky- vyyden opti- mointi, sopi- vien välinei- den valinta	Viikoittain, päivittäin Huom! Mo- nikanavai- suus	Vaatii tietoa ja ymmärrystä alan liiketoiminnasta, markkinointi- viestinnän peria- atteista ja kil- pailusta omalla alalla Blogi auttaa al- kuun, mutta muitakin kanavia on hyvä harkita

Kuvio 1. Verkkoviestinnän tavoitetaulukko Milla Hakkaraisen 2013 mukaan (Hakkarainen & Linkola 2013).

Nähdäkseni tavoitteellisen verkkoviestinnän rakentamisen periaatteita voidaan hyödyntää orkestereiden ja niiden toiminnan näkyvyyden lisäämiseksi verkossa. Erityisesti verkkoviestintäkanavointia olisi nähdäkseni hyödyllistä kehittää nuorille suunnattujen palveluiden, kuten oppilas- ja ammattimuusikoiden orkesteriyhteistyö, markkinoinnissa. Verkkoviestintäkanavat tarjoavat myös mahdollisia ratkaisuja projektin käytännön tiedonkulullisiin ongelmiin, joita esimerkkiprojektissa *Kisällit ja mestarit* koettiin (Satasinfonia-kyselyraportit).

**✚ Erityisesti nuorille suunnattujen palvelumuotojen (yleisötyö, elämys-
tuote) verkkoviestinnän kehittäminen luo yhteyden projektiorgani-
saation ja toiminnan kohteen (nuorten) välille.**

6.8 Sosiaalisen media mahdollisuudet yhteistyöprojektille

Tapahtuman yhtenä määrittävänä tekijänä Uotila mainitsi ”kulttuuria ja yhteisöllisyyttä rakentavan vaikutuksen” (Uotila 2011, 14). Käsitän yhteisöllisyyttä voitavan sekä tehdä näkyväksi että rakentaa käytännössä esimerkiksi vuorovaikutteisen verkkoviestinnän, vaikkapa ePortfolioalustan tai mobiilisovelluksen, avulla.

Kisällit ja mestarit -projektin yhdeksi käytännön haasteeksi koettiin pitkät välimatkat ja niistä johtuen logistiikka sekä tiedonvälitys (Ollila 2014). Yhteisöoitto-projektin verkkoviestinnän tavoitteiksi voitaisiin asettaa esimerkiksi tiedonvälityksen parantaminen, materiaalien välittäminen osallistujille sähköisessä muodossa, reaaliaikaisen vuorovaikutteisen viestinnän mahdollisuus projektin aikana, ryhmäytymisen edistäminen ja sen positiivisena seurauksena yhteisöllisyyden tunteen lisääntyminen ja nuorten sosiaalisen kanssakäymisen mahdollistaminen pitkistä välimatkoista huolimatta.

🚩 Sosiaalinen media on projektin kulkua ja luonnetta tukeva työväline yhteisöllisessä, laajalle alueelle levittäytyvässä yhteistoiminnassa.

Nähdäkseni sosiaalisen median mahdollisuus on myös ryhmäytymisen edistämisen myötä lisätä nuorissa työskentelyyn ja harjoitteluun sitoutumista. Sosiaalinen media voisi myös lisätä projektien jatkuvuuden tuntua. Vaikka projektiorganisatio hajoaa projektin loppuun saattamisen myötä väliaikaisesti ennen seuraavaa projektia, verkkoviestinnän rakenteet on mahdollista säilyttää ja niitä käyttää varsinaisen toiminnan päätyttyä.

Sosiaalinen media on nähdäkseni ennen kaikkea apuväline varsinaisen työnteon organisoinnille ja projektin onnistuneelle läpiviennille. Pääpaino yhteistyöprojekteissa on aina yhteistyössä, verkkoviestinnän toimiessa sille uutena työvälineenä.

7 Pohdinta

Ensimmäisen yhteisöllisen orkesterikokemukseni merkityksellisyys on ollut minulle selvä ja tiedostettu, mutta opinnäytetyön tutkimus- ja kirjoitusprosessin myötä kokemuksen arvo ammattityöskentelylleni on hahmottunut ensimmäisen kerran. Olen ymmärtänyt musiikille omistautuneisuuden suuren merkityksen kehityksessäni. Luovuutta on lahjakkuuden ja harjoituksen mahdollistamien taitojen soveltaminen uusiin asiayhteyksiin ja toimintaympäristöihin. Opinnäytetyö on mahdollistanut moninaisen kehittämisprosessin: pedagogin ja muusikon taitojen yhdistämisen tuottamiseen ja projektiosaamiseen. Yhtälailla opinnäytetyössä käsittelemässäni orkesteriyhteistyötoiminnassa osallistujat vaihtavat rooleja: orkesterimuusikoista tulee työskentelyn ohjaajia, oppilasmuusikoista orkesterin jäseniä ja kapellimestarista kouluttaja. Roolivaihdokset ilmentävät projektin luovuutta ja vuorovaikutteisuutta.

Niin opinnoissani kuin opinnäytetyössäni on korostunut yhteisöllisyyden merkitys yksilön kehitykselle. Opinnäytetyöni arvo on orkesterin kulttuuriympäristön tunnistaminen, jossa toimiva yksilö on vuorovaikutuksellisessa suhteessa yhteisön, itsensä sekä musiikin kanssa. Orkesterisoittimen tärkein funktion on sen soveltuvuus yhteismusisointiin. Yhteismusisointi mahdollistaa yhteisöllisyyden ilmentymisen musiikkikulttuurissa. Orkesterille on myös sävelletty valtava määrä korkeatasoista, vaikuttavaa musiikkia, josta yhteissoiton avulla päästään osallisiksi.

On yhteisöistä kiinni, minkä tyyppisiä mahdollisuuksia orkesterimusiikin kokemiin järjestyä. Vahva yhteisö sisältää eri kehitysvaiheissa olevia yksilöitä ja yhdistää heidät mielekkäällä toiminnalla. Yhteisöllisyys on kokemassa renessanssin. Orkesterisoittinten soiton harrastamisen kannalta tämä voisi tarkoittaa uutta suuntausta, jossa yhtyesoitto on opiskelun päätavoite, jota soiton yksilöopetus ja musiikinteorian oppiaineet tukevat.

Taide- ja opetusyhteisöjen muodostama ekosysteemi näyttäytyy minulle mahdollisuuksien kenttänä. Yksilöiden luovuuden ilmentymä opinnäytetyössäni, roolivaihdos, koskettaa myös yhteistyötahoja. Vaatii avarakatseisuutta ja joustavuutta

muuttaa organisaatioiden toimintatapoja. Minulle muutoksesta on muotoutunut opinnäytteen työstämisen prosessin myötä luovuuden kanavoiminen keino. Jo ajatustasolla uusi suhtautumistapa tai toimintamuodon nimeäminen näyttävät tietä toiminnan muutokseen. Tässä näyttäytyy yksilön merkitys yhteisön kehitykselle.

Yleisötyö kertoo taidelaitosten tehtävästä kulttuurin kehittäjinä ja ohjaajina. Yleisön sidosryhmän toiminta on myös muuttunut, mistä 'yleisötyö' -termin esiin nouseminen kertoo. Uusia toimintatapoja kehitetään jatkuvasti osallistavaan suuntaan; vuorovaikutuksellisuuden idea kukoistaa ajassamme. Suomen orkesterien historiaan perehtyminen osoitti minulle, että yleisötyön näyttämönä on ennen ollut osallistava toimintakulttuuri ja yhdistyspohjainen toiminta. Yksilöllä on ollut paikkansa yhteisössä. Kunnallisen orkesterilaitosverkoston synty lahjoitti Suomeen ammattiorkesterien kulttuurin. On hyvä palata tarkastelemaan toiminnan juuria. Lähtökohdat yleisötyölle olivat silloin ja ovat edelleen yhteisöllisyyden kokemuksessa.

Yksi opinnäytetyöni tavoitteista oli oppia orkesteriyhteistyön hyviä käytänteitä esimerkkiproduktioiden avulla. Koin iloa myös niissä hetkissä, kun ajatteluprosessin myötä keksin itse uusia työskentelytapoja. Todellinen tehtävä oli löytää käytänteille tutkimuksellisia perusteluja. Koen onnistuneeni uudistamaan ja kehittämään omaa ajatteluani kirjoitustyön avulla: orkesteriyhteistyön mahdollisuudet kulttuurin kentällä tuntuvat nyt moninaisemmilta. Tärkeää on löytää kulloiseenkin ekosysteemiin sopivat toimintamuodot. Seudullinen yhteistyö kulttuuriympäristössä rakentaa yhteistoimintaa luontevasti.

Asiantuntijuuteni kehittymiselle merkityksellisiä olivat asiantuntijahaastattelut sekä -keskustelut tutkimusmenetelmänä. Koen ymmärtäväni haastateltavieni näkemyksiä ja jakavani niitä. Minulle he olivat tämän opinnäytetyöni taiteilijakontaktit, kuten esimerkkiproduktioiden oppilaille heidän projektien aikana tapaamansa ammattimuusikot. Syvää iloa koin haastatteluissa niiden kollegiaalisen luonteen tuomasta varmuudesta. Opinnäytetyöni aihe ja kehittämiskohde otettiin ilolla ja ymmärryksellä vastaan. Ne myös koettiin tärkeänä alan kehittämisen kannalta.

Haastattelut saivat mielessäni työnohjauksellisen suunnan; koen, että ne kehittivät minua alan asiantuntijuudessa.

Tuottajan näkökulma opinnäytetyössä heijastaa kulttuurialan nykyhetken vallitseviin olosuhteisiin reagointia. Koen onnistuneeni avartamaan omaa ajatteluani lähestymällä opinnäytetyöaihetta tuottajanäkökulmasta. Tällä osa-alueella onnistuin myös pureutumaan ennen nimeämättömäksi ja määrittelemättömäksi jättäneeseen orkesterielämyksen kokemukseeni, jonka merkityksen olin silti aina tiedostanut. Näkökulmat ja tutkimukset esteettisen elämyksen merkityksestä kulttuurille ja tuotannolle todistivat minulle oman kokemukseni arvoa. Sain sille myös nimen ja määreitä. Ymmärsin kokemukseni innoittaneen minut muusikkouteen omistautuneisuuden huipputasolle. Yhtenä omistautuneisuuden ilmentymänä toimii tämä opinnäytetyö.

Ymmärsin elämyspalvelu- ja -tuotantomuotojen sopivan toimintamuotoina filosofioineen opinnäytetyöni aiheeseen, sillä niissä yhdistyvät estetiikka, elämyskokemus, osallisuus, yksilön kokemus tapahtumasta ja luovuus. Tuotannon kannalta tärkeää on ymmärtää elämyksen viehätys ja arvo yksilölle. Silloin toiminnalla pystytään vastaamaan kohderyhmän mielenkiintoon. Seuraava askel tuottajan polullani oli tavoitteellisen viestinnän merkitys projektituotannossa. Viestinnässä ymmärsin olevan merkittävää vaikutuksien tavoitteiksi määrittelyn. Tavoitteita kohti on helpompi kulkea, kun ne on ensin asetettu. Esimerkkinä mahdollisesta opinnäytetyöni käytännön sovelluksesta olen liittänyt opinnäytetyöni liitteeksi ideoimani MyllySinfonia 2019 -vision.

Kirjoitusprosessin myötä tiedostan ajattelevani omaa ammattitoimintaani musiikkipedagogina uudella tavalla. Ajatteluni keskiöön on nousemassa musiikin yhteisöllisyyden opettaminen yhteisösoiton avulla.

Kun ekosysteemiä tarkastellaan narratiivisesta näkökulmasta, muodostavat ekosysteemin monien toimijoiden monet narratiivit jatkuvasti kasvavan ja laajenevan eepoksen, kun taas yksittäisen toimijan näkökulmasta tehty, tarkasti rajattu narratiivi on traaginen kertomus. (Uotila 2011, 18.)

Opinnäytetyöni näyttäytyy minulle narratiivina, jonka avulla olen tehnyt aiheittani ymmärretyksi sekä itselleni että lukijoille. Sain yhteisöllisyyden ja esteettisen elämyksen vahvan kokemuksen lahjan, jota olen tällä työlläni halunnut kehittää ja käyttää. Lopuksi jäljelle jäävät kiitollisuus, sekä opinnäytetyöstä saamani orkesteriyhteistyön toteuttamisen kyky ja halu.

8 Lähteet

Berliner Philharmoniker. 10 Questions – 10 Answers. Education. < <http://www.berliner-philharmoniker.de/en/education/10-questions/>> (luettu 21.4.2015)

El Sistema USA. El Sistema in Venezuela. About. <https://elsistemausa.org/el-sistema-in-venezuela.htm> (luettu 21.4.2015)

Gesellschaft der Musikfreunde in Wien. Jugend. Musikverein.
<<https://www.musikverein.at/jugend/kinderJugendProjekte.php>> (luettu 21.4.2015)

Halonen, K. 2011. Kulttuuri katalysoi. Megatrendien tähtäminen kulttuurituotannon kentälle. Bjärkqvist, L. Halonen, K., Hero, L.-M., Iso-Aho, J., Teye, O., Uotila, P.: Tuottaja 2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu Kulttuuri ja luova ala. 1–93

Hakkarainen, M., Linkola, J. 2013. ePortfolio.

Helsinki. HKOKenraaliharjoitukset. <<http://www.hel.fi/hki/HKO/fi/Kenraaliharjoitukset>> (luettu 12.1.2015)

Helsinki. HKOKulttuurikaveri. <<http://www.hel.fi/hki/HKO/fi/Kulttuurikaveri>> (luettu 16.4.2015)

Helsinki. HKOKummilapset. <<http://www.hel.fi/hki/HKO/fi/HKOkummilapset>> (luettu 12.1.2015)

Helsinki. HKOPieni alkusoitto. <http://www.hel.fi/hki/HKO/fi/Pieni_alkusoitto> (luettu 12.1.2015)

Hyvinkään Orkesteri. <<http://www.hyvinkaanorkesteri.fi/orkesteri>> (luettu 13.1.2015)

Häyrynen, A. 2015. Erilaisten orkestereiden maa. Rondo Classic 3/2015, 28–30

Jyväskylä Sinfonia 2015. Silta Sinfoniaan.

< <http://www.jyvaskylasinfonia.fi/yleisoyhteisty/siltasinfoniaan>> (luettu 12.1.2015)

Jyväskylän yliopisto. Kulttuuriympäristön tutkimuksen maisterikoulutus – KUOMA.

< <https://www.jyu.fi/hum/laitokset/taiku/kuoma>> (luettu 17.4.2015)

Kemi. Kemin kaupunginorkesteri. <<http://www.kemi.fi/palvelut/kulttuuripalvelut/kemin-kaupunginorkesteri/>> (luettu 13.1.2015)

Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri. Konsertit. <<http://www.orkesteri.kokkola.fi/tulevat-konsertit/>> (luettu 13.1.2015)

Kiasma. Tokaluokkalaisten taideretki. <<http://www.kiasma.fi/tule-meille/koulut-ja-paivakodit/tokaluokkalaisten-taideretki/>> (luettu 12.1.2015)

Kuopion kaupunginorkesteri. Musiikkikasvatus.

<<http://www.kuopionkaupunginorkesteri.fi/musiikkikasvatus1>> (luettu 12.1.2015)

Kuopion kaupunginorkesteri. Opas nuorille.

<<http://www.kuopionkaupunginorkesteri.fi/opas-nuorille>> (luettu 12.1.2015)

Martens, K. 07.01.2014. 15:24. Kisällit ja mestarit avaa konserttikauden 16.1. Pori.

<

<<http://www.pori.fi/kulttuuri/porisinfonietta/uutiset/2014/01/kisallitjamestaritavaakonserttikauden.html#.VT0tjFzsBE4>> (luettu 16.2.2015)

Oulu Sinfonia. Konsertit. Lasten ja nuorten tapahtumat.

<<http://www.oulusinfonia.fi/konsertit/lasten-ja-nuorten-tapahtumat.html>> (luettu 12.1.2015)

Savonlinnan orkesteri. Orkesteri. <<http://www.savonlinnanorkesteri.fi/orkesteri/>> (luettu 13.1.2015)

Sinfonia Lahti. Konsertit.

< http://www.sinfoniahahti.fi/konsertit/konserttikalenteri/kevat15/fi_FI/1402568695285/>
(luettu 16.2.2015)

Sinfonia Lahti. Lapset ja nuoret. Hei, me sävelletään!

<http://www.sinfoniahahti.fi/lapset_ja_nuoret/fi_FI/1241422430364/> (luettu 12.1.2015)

Sinfoniaorkesteri Vivo. Esittely. <http://www.sinfoniaorkesterivivo.fi/?page_id=2> (luettu 13.1.2015)

Suomalainen barokkiorkesteri 2015. Sykettä suoniin - FiBO Collegium!. Koulutus.

<<http://fibo.fi/koulutus/>> (luettu 13.1.2015)

Suomen Kansallisooppera. Tavoitteet & filosofia. Yleisötyö.

<http://www.ooppera.fi/palvelut/yleisotyo/tavoitteet_filosofia> (luettu 12.1.2015)

Suomen Sinfoniaorkesterit ry. Orkesterit. < <http://www.sinfoniaorkesterit.fi/fi/orkesterit/>>
(luettu 12.1.2015)

Suomen Sinfoniaorkesterit ry. Sinfonietta Lentua. Orkesterit.

<<http://www.sinfoniaorkesterit.fi/fi/orkesteri/?id=95>> (luettu 13.1.2015)

Taiteella tuottoa? – ideariihi taiteen ja yritysmaailman yhteistyömahdollisuuksista.
2015. Eduskunnan Kansalaisinfo Pikkuparlamentti. Konserttikeskus ry, 21.1.2015.

Tampere Filharmonia. Kouluille. < <http://www.tamperefilharmonia.fi/fi/kouluille/>> (luettu 12.1.2015)

Tampere Filharmonia. Lapset. <<http://www.tamperefilharmonia.fi/fi/lapset/>> (luettu 12.1.2015)

Tampere Filharmonia. Nuoret. <<http://www.tamperefilharmonia.fi/fi/nuoret/>> (luettu 12.1.2015)

Turun Filharmoninen Orkesteri & Turun konserttitalo. Lapset ja nuoret.

<<http://www.tfo.fi/fi/lapset-ja-nuoret>> (luettu 12.1.2015)

Turun yliopisto. Yvistä energiaa yrittäjyyskasvatukseen. Sanakirja.

<<http://www.yvi.fi/sanakirja/428-sidosryhma-stakeholder-interest-group>> (luettu 19.4.2015)

UMO Jazz Orchestra. Yleisötyö. <<http://www.umo.fi/yleisotyo/>> (luettu 13.1.2015)

Uotila, P. 2011. Kulttuuri kyydittää. Kulttuuriekosysteemi ja matkailu. Björkqvist, L., Halonen, K., Hero, L.-M., Iso-Aho, J., Teye, O., Uotila, P.: Tuottaja 2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu Kulttuuri ja luova ala. 1–60

Haastattelut

Kirjonen Teemu 2015. vs. intendentti. Sinfonia Lahti. Haastattelu: 12.3.2015.

Ollila Markku 2014. Rehtori. Porin Palmgren-konservatorio. Haastattelu: 6.6.2014.

Pöyhö Annamari 2015. Kouluttaja. FiBO Collegium. Haastattelu: 27.1.2015.

Tutkimusaineisto

Satasinfonia 2014 -jatkokysely Vaikuta Nuori, anna äänesi kuulua! -raportti

Satasinfonia 2014 -kyselyraportti

9 Liitteet

Kisällit ja mestarit 16.1.2014 -produktion tiedot

- **Projektin tausta:** Satasinfonia -toimintaa on järjestetty vuodesta 2007 lähtien. Yhteensä, laskentatavasta riippuen, produktioita on toteutettu 2-4; joko sinfonisella tai pienemmällä kokoonpanolla, ammattilaisten kanssa yhteistyössä työskennellen tai oppilaat keskenään soittaen. (Martens 2014.)
- **Projektin aikakehys:** 1 vuosi; tammikuu 2013 - tammikuu 2014 (Ollila 2014).
- **Koesoitto:** Koesoittoa ei järjestetty. Opettajat arvioivat oppilaittensa kykenevyyden konserttiohjelman tason perusteella. Arviointiohjeena oli suoritettu pt3 –suoritus tai tasoa vastaavat soittotaidot. Jokainen projektiin ilmoittautunut oppilas pääsi mukaan soittamaan.
- **Konsertit:** Kaksi konserttia 16.1.2014 Promenadi-salissa Porissa; päivällä koululaiskonsertti ja illalla Pori Sinfoniettan kausikonserttina toteutettu ja markkinoitu *Kisällit ja mestarit*. (henkilökohtainen tiedonanto, 23.5.2014, Sanna Heljakka.)
- **Yhteistyötahot:**
 - Musiikkioppilaitokset Porin Palmgren-konservatorio, Huittisten musiikkiopisto, Rauman musiikkiopisto ja Vakka-Suomen musiikkiopisto
 - Kunnallinen orkesteri Pori Sinfonietta
 - Tekninen yhteistyökumppani Porin puhallinmusiikkiyhdistys. (Ollila 2014.)
- **Rahoitus:**
 - Suomen kulttuurirahaston Satakunnan maakuntarahaston myöntämä apuraha 14000€

- yhteistyöoppilaitosten vuosibudjetista rahoitusta kuljetuskustannuksiin
- Porin kaupungin (Pori Sinfoniettan) vuosibudjetista kausikonserttina järjestetyn konsertin kustannukset eli materiaalikustannukset, sali ja markkinointi
- Oppilailta peritty pieni omavastuuosuus harjoitusleireistä.

Budjetin suuruus noin 20000€ kokonaisuudessaan (Ollila 2014).

- **Kisällit ja mestarin -konsertin soittajat:**

- 66 nuorta soittajaa yhteistyöoppilaitoksista (kts. Kohta yhteistyötahot) sekä Kankaanpään ja Sastamalan musiikkiopistoista. (Satasinfonia palautekysely 2014, Jussi Kauranen)
- Opettajia ja Pori Sinfoniettan soittajia, yhteensä noin 20 ammattisoittajaa (Ollila 2014.)

- **Kapellimestari:** Jan Söderblom (Ollila 2014).

- **Solisti:** Aarne Pelkonen, baritoni (Ollila 2014).

- **Konserttiohjelma:**

- Antti Nissilä: Nautilus
- Selim Palmgren: Var är vägens mål? op. 70 nro 1
- Einojuhani Rautavaara: Sydämeni laulu
- Selim Palmgren: Kuvia Suomesta op. 24 Kevätunelmia, Menuetto kansantyyliin,
- Jean Sibelius: Den förstä kysen op. 37 nro 1, Illalle op. 17 nro 6,
- Jean Sibelius: Karelia-sarja op. 11 Intermezzo, Ballade, Alla marcia

- **Sidosryhmät:**

- Oppilasmuusikot (66 nuorta)
- Ammattiorkesterilaiset
- mukana soittavien oppilaiden opettajat
- Porin ja lähiseudun koululaiskonserttiin osallistuneiden koulujen oppilaat ja opettajat
- oppilasmuusikoiden vanhemmat ja lähipiiri
- muu iltakonserttiyleisö

Nuorten solistien konsertti 12.3.2015 -produktion tiedot

- **Projektin tausta:** Sinfonia Lahden Lahdessa järjestämä edellinen Nuorten solistien konsertti oli toteutettu noin 25 vuotta aiemmin, orkesterin Hämeenlinnassa järjestämä Nuorten solistien konsertti oli toteutettu joitakin vuosia aiemmin sekä edellisen kerran syyskaudella 2014 (Kirjonen2015).
- **Projektin aikakehys:** 1 vuosi; maaliskuu 2014 – maaliskuu 2015
- **Solistikarsinta:** Solistikarsinta järjestettiin 16.1.2015. Kaikki ilmoittautuneet saivat ottaa osaa karsintaan. Karsintalautakunnan jäsenet olivat orkesterin konserttimestari Maaria Leino, huilun äänenjohtaja Outi Viitaniemi, käyrätorvisti, orkesterin valtuuskunnan puheenjohtaja Petri Komulainen, soolosellisti Ilkka Pälli, konsertin kapellimestari Esa Heikkilä sekä orkesterin intendentti, lautakunnan puheenjohtajana toiminut Teemu Kirjonen. Karsintaan osallistuneista oppilaista yksitoista valittiin solisteiksi.
- **Konsertit:** Produktiolla toteutettiin yksi konsertti, 12.3.2015 Sibeliustalossa Lahdessa. Konsertti kuului Sinfonia Lahden kevään kausiohjelmaan.
- **Yhteistyötahot:**
 - Lahden seudun musiikkioppilaitokset eli Lahden konservatorio, Lahden musiikkiopisto, Lahden ammattikorkeakoulu (kulttuurin ala, musiikin koulutusohjelma), Hauskat sävelet –musiikkikoulu, Musiikkileikkikoulu Musiikkimarakatti (Lahden Musiikkimaa oy)
 - Kunnallinen orkesteri Sinfonia Lahti eli Lahden kaupunginorkesteri (Kirjonen 2015).
- **Rahoitus:** Sinfonia Lahden vuosibudjetista varattiin kausikonserttina järjestetyn konsertin normaalit resurssit eli markkinointi, sali, orkesterilaisten palkat, materiaalikustannukset, ja kapellimestarin palkkio kattamaan konsertin kulut. (Kirjonen 2015.)

- **Nuorten solistien konsertin soittajat:**
 - Solistikarsintaan ilmoittautuneista 40:stä ja paikalle saapuneista 39:stä hakijasta 11 valittiin konsertin solisteiksi.
 - Solisteja säesti Sinfonia Lahti.
 - Konsertin ohjelmaan valittiin alkusoitoksi Carl Maria von Weberin alkusoitto oopperaan Oberon. Tähän alkusoittoon sekä suurta orkesterikokoonpanoa säästyksiin vaati-
viin kappaleisiin otettiin oppilaita myös orkesteriin mukaan soittamaan. Heitä oli 18.

- **Kapellimestari:** Esa Heikkilä

- **Solistit:** Johannes Hakulinen, viulu, Casper Lidsle, vibrafoni, Salla Mattila, laulu, Iida Niemi, piano, Jenna Ollikainen, viulu, Iiris Piri, sello, Veera Surkka, urut, Liza Terentieva, viulu, Viola Uotila, sello, Emma Vähätalo, konserttikantele, Ylva Öhman, piccolo

- **Konserttiohjelma:**
 - Carl Maria von Weber: Alkusoitto oopperaan Oberon (Adagio sostenuto)
 - Fritz Kreisler: Preludi ja Allegro, solisti Jenna Ollikainen, viulu
 - Johann Christian Bach: Sellokonsertto c-molli, III osa (Allo molto energico), solisti Iiris Piri, sello
 - Antonia Vivaldi: Viulukonsertto nro 2 G-duuri, op. 7, I osa (Allegro assai), solisti Liza Terentieva, viulu
 - Antonio Vivaldi: Konsertto flautinolle ja orkesterille C-duuri RV443, II osa (Largo), solisti Ylva Öhman, piccolo
 - Max Bruch: Viulukonsertti nro 1 g-molli op. 26, I osa (Allegro moderato), solisti Johannes Hakulinen, viulu
 - Wolfgang Amadeus Mozart: Konsertto pianolle ja orkesterille A-duuri KV 414, I osa (Allegro), solisti Iida Niemi, piano
 - Pekka Kostiainen: Konsertto kanteleelle ja orkesterille, osa III (Allegro moderato), solisti Emma Vähätalo, konserttikannel
 - Pjotr Tchaikovsky: Pezzo Capriccioso op. 62 (Andante con moto), solisti Viola Uotila, sello
 - Ney Rosauro: Konsertto vibrafonille ja orkesterille, II osa Acalanto (Maestoso), solisti Casper Lidsle, vibrafoni
 - Victor Herbert: Aaria: 'Art is Calling for Me' operetista The Echantress, solisti Salla Mattila, sopraano

- Francis Poulenc: Konsertto uruille, timpanille ja jousiorkesterille g-molli, Très Calme, Lent, solisti Veera Surkka, urut

- **Sidosryhmät:**
 - Oppilasmuusikot (solistit ja orkesterissa mukana soittaneet; yhteensä 29 nuorta)
 - Ammattiorkesterilaiset
 - Mukana soittavien oppilaiden opettajat
 - Oppilasmuusikoiden vanhemmat ja lähipiiri
 - Muu iltakonserttiyleisö

Haastattelukysymykset

Teemu Kirjonen 12.3.2015

Milloin syntyi päätös järjestää *Nuorten solistien konsertti*?

Mitä oppilaitoksia yhteistyöhön kutsuttiin mukaan?

Kuinka pitkä on produktion aikakehys?

Miten oppilasvalikointi organisoitiin?

Montako nuorta projekti osallistaa?

Keitä kutsuttiin solistikarsinnan lautakuntaan?

Millä perusteilla solistit valittiin; oliko kappalevalinnoilla vaikutusta valintaan?

Kuka vastasi konserttiohjelman suunnittelusta?

Näettekö konsertin olevan myös osa nuoriin kohdistuvaa yleisötyötä?

Mitä näkökulmaa haluaisit korostaa haastattelun aiheen käsittelyssä?

Markku Ollila 6.6.2014

Mikä on *Satasinfonia*?

Montako kertaa *Satasinfonia* on järjestetty?

Montako kertaa *Satasinfonia* on järjestetty ammattisoittajien tuella?

Mikä on *Satasinfonian* aikakehys?

Mitkä ovat *Satasinfonian* yhteistyötahot?

Millä perusteilla kapellimestari valittiin?

Kuinka suuri oli *Satasinfonian* budjetti?

Kenellä oli talousvastuu produktiosta?

Montako henkilöä järjestelyihin tarvittiin?

Mitä projektivuoden aikana tapahtui?

Montako oppilasta *Satasinfonia* osallisti?

Mitä näkökulmaa haluaisit korostaa haastattelun aiheen käsittelyssä?

Annamari Pölhö 27.1.2015

Kertoisitko *FiBO Collegiumista*?

Mistä toiminta-ajatus lähti?

Keitä *FiBO Collegiumiin* kuuluu?

Mikä on *FiBO Collegiumin* toimintamuoto?

Mikä on *Concerto Grosso* -tapahtuma?

Mistä *FiBO Collegiumin* järjestämään koulutukseen voi hakea rahoitusta?

Mitä rahoituksella kustannetaan?

Paljonko yksi koulutus maksaa oppilaitokselle?

Onko toiminnalla ollut vaikutusta nuorten konserteissa käynnin aktiivisuuteen?

Missä kaikkialla koulutusta on jo järjestetty?

Mitä näkökulmaa haluaisit korostaa haastattelun aiheen käsittelyssä?

MyllySinfonia 2019

Elämys kulttuurin kannattelijana
Oppilas- ja ammattimuusikoiden orkesteriyhteistyö

Opinnäytetyön mahdollinen käyttö ja merkitys Tyrnävän
kunnan kulttuurielämässä - Visio

MyllySinfonia 2019 -projekti

- Tyrnävän kunnan Meijerikadun kulttuuriympäristön yhdistäminen orkesterin muodostamaan kulttuuriympäristöön Myllysinfonia 2019 -konsertin avulla
- Konsertilla juhlistetaan Tyrnävän Myllyn 100-vuotista taivalta
- Projektin toimijoina Tyrnävän kunnan sivistys- ja kulttuuritoimi, Limingan seudun musiikkiopiston tyrnäväläiset oppilaat sekä Limingan Musiikkiviikkojen sinfoniaorkesteri

MyllySinfonian tavoitteellisuus

1 tavoite: Sinfoniakonsertti
Tyrnävän Myllykirjastossa
rakennuksen 100-vuotis
juhluvuonna 2019

**3 tavoite: Oppiva projekti
'MyllySinfonia'**

voi olla monialainen
oppimiskokonaisuus, jolla on
mahdollista osallistaa
tyrnäväläisiä nuoria mukaan
kulttuuritoimintaan

2 tavoite: Yhteistyön kehittäminen
Projektin avulla ohjataan toimimaan
yhteistyössä

- tyrnäväläislähtöiset sekä lakeuden
alueelta ammattimuusikkouteen
ponnistaneet muusikot
- tyrnäväläiset musiikkia harrastavat
nuoret
- Limingan Musiikkiviikkojen
sinfoniaorkesteri

**4 tavoite: Meijerikadun
kulttuuriympäristön, sinfoniaorkesterin
kulttuuriympäristön sekä seudullisen
sinfonisen osaamisen yhdistäminen:**
Sinfoniakonsertti Myllykirjastossa elävöittää
Tyrnävän kunnan kulttuurielämää ja
saavuttaa uuden konserttiyleisön
kiinnostuksen klassisen musiikin konsertteja
kohtaan käyttämällä hyväksi Myllykirjaston
kulttuuriympäristön tavoittamaa suosiota

MyllySinfonia 2019 -konsertti

- **Aika:** Kesäkuu 2019
- **Paikka:** Tyrnävän Myllykirjasto; aikuisten lukusali (sisätila) tai Meijerikadun alue; Maitolaituri (ulkotila)
- **Ohjelma:** Vuonna 1919 sävellettyä, suomalaista sinfoniamusiikkia
- **Kohdeyleisö:** Tyrnäväläiset yläkoulukäiset nuoret
musiikkia yläkoulussa valinnaisena oppiaineena opiskelevat nuoret, sekä taiteen perusopetuksen laajaa oppimäärää opiskelevat nuoret ja heidän ystäväpiirinsä sekä aikuisyleisö (aikuysyleisöä tavoitellaan sekä nuorten kiinnostuksen että aikuisyleisön omakohtaisen kiinnostuksen kautta)

MyllySinfoninen yhteistyö

- **Tyrnävän kunnan sivistys- ja kulttuuritoimi**
 - Kirjastotoimi
 - Yläkoulun musiikinopiskelijat ja -opettaja
 - Liikunta- ja vapaa-aikatoimi
- **Limingan seudun musiikkiopisto**
 - Opettajia
 - Tyrnäväläiset oppilaat
- **Limingan Musiikkiyökerit**
 - Sinfoniaorkesteritoiminta
- **Tyrnävältä ja lakeuden alueelta lähtöisin olevat ammattimusiikit**
 - Sinfoniaorkesterin runko-orkesteri kootaan lakeuden alueelta musiikin ammattilaisiksi ryhtyneistä muusikoista

- Heikki Sarvelan vision ”**Näillä lakeuksilla soifetaan vielä sinfoniaa**” toteutumana lakeuden alueelle saadaan vuosittain **sinfonista osaamista**.
(Limingan Musiikkiyökerien Sinfoniaorkesterin muodossa)

- **MyllySinfonia on yhteistyömuoto, joka hyödyntää tätä potentiaalia seudullisen ja paikallisen musiikillisen osaamisen tukena tuottaakseen Tyrnävälle sinfoniakonsertin**

Oppiva projekti MyllySinfonia

Nuorten kesätyöllistäminen:

Tyrnäväläisille nuorille musiikin harrastajille, jotka kykenevät soittotaidoiltaan ja instrumenteiltaan osallistumaan orkesterin toimintaan, voi tarjota projektiin osallistumista mahdollisena **kesätyö**muotona.

Nuorten opetuksellinen osallistaminen:

MyllySinfonia voi tavoitella uutta, elämyspalvelulähtöistä **yleisötyö**muotoa, jossa konsertin kohdeyleisö (nuoret) on aktiivisesti mukana konsertin tuottamisessa. Nuoret voivat esimerkiksi suunnitella itse

- ◆ Mainoskampanjan
- ◆ Konserttikäyttötymisen ja musiikin kuuntelun periaatteet
- ◆ Yleisön sijoittumisen Meijerikadun ja Myllykirjaston kulttuuriympäristöön.

■ **Oppimiskokonaisuus MyllySinfonia**

tarjoaa mahdollisuuksia osallistaa nuoria mukaan projektiin sen suunnittelijoina, tekijöinä ja tuottajina.

Ohjaajana osallistavassa toiminnassa voi toimia peruskoulun musiikinopettaja tai musiikkiopiston opettaja.

■ **MyllySinfonian projekti-suunnittelun työstäminen ja toteuttaminen oppivana prosessina** mahdollistaa

- projektin käyttötarkoitusten soveltamisen muille toiminta-aloille
- MyllySinfonia –toiminnan jatkamisen tarvittaessa ja haluttaessa

MyllySinfonia:

Kahden kulttuuriympäristön yhdistäjä

Myllykirjaston ja Meijerikadun kulttuuriympäristö

- Tyrnävän Meijerikadun alue ja erityisesti Myllykirjasto on rakastettu ja arvostettu kulttuuriympäristö
- Tyrnävän Myllyrakennus valmistui vuonna 1919
- Myllyn toimiminen kirjastona on esimerkillistä
- Kulttuuriympäristön käyttöä ja muokkausta sekä nyky-yhteiskunnan tarpeisiin vastaten että perinteitä vaalien

Orkesterin kulttuuriympäristö

- Orkesteri muodostaa oman, henkisen kulttuuriympäristönsä, mikä on tavoitettavissa lakeuden alueella vuosittain Limingan Musiikkiviikkojen aikaan
- Suomessa sinfoniaorkesterikirjallisuudessa on runsaasti vuonna 1919 sävellettyä konserttimusiikkia
- Myllykirjaston kulttuuriympäristöä voidaan tuoda esille uudella tavalla järjestämällä ympäristöön sinfoniaorkesterikonsertti

Neljä yleisöyönäkökulmaa MyllySinfoniaan

- MyllySinfonia 2019 laajentaa toteutuessaan Tynäväen kunnan musiikkikulttuurielämää ja -tarjontaa sinfoniaorkesteri-konserttituotannon alueelle

- *Limingan Musiikkiviikot* hyötty toimimisesta mukana MyllySinfonia- projektissa projektin saattaessa *Musiikkiviikot* yhteistyöhön paikallisten, potentiaaalisten musiikkileirin asiakkaiden kanssa.
(asiakas = leiriläinen tai konserttivierailija)

- MyllySinfonia tarjoaa tynävääläisille nuorille orkesterisoitinten soittajille mahdollisuuden kokea sinfoniaorkesterin kulttuuriympäristö toimimalla mukana sen työskentelyssä

- MyllySinfonia voi toteuttaa elämäksellistä ja osallistavaa yleisötyötä erityisesti nuorten kuulijoiden parissa. Työvälineenä tässä voidaan käyttää esimerkiksi tavoitteellista verkkoviestintää ja sosiaalista mediaa

MyllySinfonia 2019 yleisötyön suuntaaminen nuorille kuulijoille

Yleisötyöllä haetaan uusia kohdeyleisöjä konserttimusiikille.

Nuorille yleisötyötä kohdennettaessa on etsittävä uusia konserttikäyttäjyymisen tapoja ja elävän musiikin kuunteluperiaatteita. Sveitsiläinen kapellimestari **Baldur Brönnimann** on esitellyt kymmenen kohdan listan, jossa hän kiinnittää huomioita nykyisen konserttikäyttäjyymisen mielestään uudistusta kaipaaviin periaatteisiin. Listaa voi käyttää apuna myös MyllySinfonian yleisötyösuunnittelussa.

10 asiaa, jotka meidän pitäisi muuttaa klassisen musiikin konserteissa

1. Yleisön tulisi tuntea voivansa vapaasti osoittaa suosiota (taputtaa) kappaleiden osien välillä
2. Orkesterin pitäisi virittää ennen lavalle astumista
3. Meidän tulisi voida käyttää puhelimia (esimerkiksi musiikin tallentamiseen ja tilanteen kuvaamiseen) konsertin aikana äänen- ja -toiminnon ollessa valittuna käyttömoodiksi
4. Konserttiohjelmien tulisi olla vaikeammin ennustettavissa olevia
5. Pitäisi olla mahdollista ottaa juomat mukaan konserttisaliin
6. Taitelijoiden tulisi toimia vuorovaikutuksessa yleisön kanssa
7. Orkesteri-esiintyjien tulisi lakata pukeutumasta konserteissa frakkeihin ja iltapukuihin
8. Konserttien tulisi olla perheystävällisempiä
9. Konserttisaleissa tulisi käyttää enemmän kuvantoistomahdollisuuksia
10. Jokaisessa konserttiohjelmassa tulisi olla nykymusiikkiteos (Brönnimann 2014, suomennos Salla Vanhanen)

MyllySinfonian tuottamisen metodina Marketing buzz

- **Marketing buzz** is the interaction of consumers and users of a product or service which amplifies or alters the original marketing message. This emotion, energy, excitement, or anticipation about a product or service can be positive or negative. **Buzz can be generated by intentional marketing activities by the brand owner or it can be the result of an independent event that enters public awareness through social or traditional media.** Marketing buzz originally referred to oral communication but in the age of [Web 2.0, social media such as Facebook and Twitter are now the dominant communication channels for marketing buzz.](#) (Greg 2006)
- Marketing buzz on kulluttajien ja tuottajien välistä vuorovaikutusta, joka laajentaa ja muuttaa alkuperäistä markkinointiviestiä. (suom. Salla Vanhanen)
- MyllySinfoniassa Marketing buzz toteutuu mm. kulluttajien roolin muutoksena. Heistä tulee myös palvelun tuottajia. Marketing buzz – ilmentymisen kanavana voidaan käyttää nuorten itse valitsemaa sosiaalisen median viestintävälineitä (esim. Facebook, twitter, flickr, instagram, SlideShare, Youtube, whatsapp, messenger, pinterest...)

Yleisötyön ja projektitoiminnan kehittäminen tavoitteellisen verkkoviestinnän keinoin

- Tavoitteellinen verkkoviestintä pyrkii määrittelemään, tuomaan esille ja kehittämään 1. omaa **osaamista**, 2. oman **osaamisen markkinointia**, 3. oman **osaamisen tuoteistamista** ja 4. oman **tuotteen tai yrityksen markkinointia**. (Hakkarainen & Linkola 2013) Tässä tapauksessa sana oma voidaan korvata sanalla *seudullinen/paikallinen*.
- **Verkkoviestintä MyllySinfonia -projektissa voi olla toimijoiden välistä viestintää sosiaalisen median avulla sekä toimijoiden tuottama verkkomateriaalia projektista (esimerkiksi blogi, kotisivu, sosiaaliseen mediaan muodostettu tapahtumakuvaus)**. Verkkoviestinnän vaikuttavuus lisääntyy ottamalla osallistettavat nuoret mukaan sisällön tuottajiksi esimerkiksi MyllySinfonia -projektin kulttuuriympäristössä työstämisen valokuvaaminen ja itse konsernin valokuvaaminen tai tallentaminen voisivat olla verkkoviestinnän sisällön tuottamista.
- MyllySinfoniaan sisältyvä verkkoviestinnällinen sisällön tuottaminen toimii projektissa kuten Marketing buzz
- Yleisötyön yhtenä ideana on, että osallistettavat nuoret toimivat 'kulttuuriluotseina', jotka toiminnallaan johdattelevat ystäväpiiriään tietoisuuteen Tyrnävän alueen klassisen musiikin kulttuurista.

MyllySinfonia 2019 vision rakenne ja käyttö

MyllySinfonia 2019:sta muotoutuu visio, josta voi käyttää osan, osia tai vision kokonaisuudessaan. Visio laajenee sitä mukaa, kun uusia tai mahdollisia sidosryhmiä otetaan huomioon suunnitelmassa.

MyllySinfonia 2019 visiointia voi käyttää projektisuunnitelman laatimisen apuvälineenä.

Sisäkkäin rakentuvat visionimikkeet
ytimeistä ulkokehään ovat

**MyllynkiviVisio, MyllynkoneistoVisio,
MyllyMestarit ja -Oppipojat -Visio**
sekä **Tiedonjauhot Leivontaan -Visio**

Myllysinfonia 2019 sidosryhmät ja projektioorganisaatio

■ Sidosryhmä 1: Tyrnävän kunnan sivistys- ja kulttuuritoimi

- Tyrnävän kunnan edustaja
- Kirjastotoimen edustaja
- Peruskoulun (yläkoulun) edustaja

■ Sidosryhmä 2: Limingan musiikkiviikot, Limingan seudun musiikkiopisto

- Musiikkiviikkojen johtaja
- Musiikkiviikkojen Sinfoniaorkesterin kapellimestari
- Limingan seudun musiikkiopiston edustaja (rehtori tai opettaja)

■ Sidosryhmä 3: Runko-orkesteri; tyrnäväisiäihitöiset ja lakeuden alueelta kotoisin olevat ammattimuusikot

- Entiset Limingan seudun musiikkiopiston oppilaat
- Muhokselta kotoisin olevat, nykyisin musiikin alan ammattiin opiskelevat tai valmistuneet muusikot

■ Sidosryhmä 4: Tyrnäväläiset nuoret

- Nuorten edustaja, esim. Musiikkia koulussa valinnaisaineena opiskeleva tai musiikkiopistossa opiskeleva nuori

1 MyllynkiviVisio:

MyllyMusiikkia 2019

Tavoite: Musiikkia Myllykirjastossa juhlavuonna 2019

Myllynkivenä konsertti, jossa ohjelmistosuunnittelussa on otettu huomioon Myllykirjaston 100 -vuotisjuhluvuosi käyttämällä vuonna 1919 sävellettyä suomalaista musiikkia.

Konsertti voi olla vaikka kamarimusiikillinen tai soolo-esitys.

3 MyllyMestarit ja -Oppipojat

-Visio: MyllynSinfonia 2019:

Tavoite: Seudullista osaamista sekä oppilas - opettaja - yhteistyömallia hyödyntävä yhteisöllinen

Sinfoniakonserttitapahtuma Myllykirjastossa

Yhteistyömuoto: Toimintaan otetaan mukaan oppipojat Limingan seudun musiikkiopistosta sekä Limingan Musiikkiviikoilta ja MyllyMestareiksi runko-orkesteri tyrnäväläisistä ja lakeuden alueelta kotoisin olevista ammattimuusikoista sekä Musiikkiviikkojen sinfoniaorkesterin kapellimestari.

2 MyllynkoneistoVisio: MyllySinfonia 2019

Sinfoniakonsertti Myllykirjastossa

Tavoite: Sinfoniakonsertti, jossa yhdistetään Meijerikadun ja Myllykirjaston kulttuurirympäristö orkesterin kulttuurirympäristöön Myllynkivi-ohjelmistosuunnittelun lisäksi.

Työmuoto: Koneistona toimii

Limingan seudun musiikkiopiston sekä

esim. Limingan Musiikkiviikkojen välinen yhteistyö.

4 Tiedonjauhot Leivontaan -Visio:

MyllySinfonia 2019:

Yläkouluikäisiä tyrnäväläisiä nuoria osallistava Sinfoniakonsertti Myllykirjastossa

Leipomisvälineinä elämyksellinen yleisötyö, tavoitteellinen verkkoviestintä, kesätyöllistäminen sekä nuorten ohjaaminen Limingan Musiikkiviikkojen toiminnan pariin.

Tavoite: MyllySinfonia jauhaa konserttitapahtuman paikallisen kulttuurisen pääoman tunnistamisen tiedonjauhoiksi. Jauhoista leipomuksina saadaan kulttuurisia toimintamuotoja, joissa leipureina toimivat tyrnäväläiset nuoret.

MyllySinfonia 2019: sidosryhmien edustajaehtotuksia projektiorganisaatioon

Projektia on helpointa hallita projektiorganisaatiolla. Organisaatioon otetaan mahdollisuuksien mukaan toimija projektin jokaisesta sidosryhmästä. Näin sidosryhmät voivat kokea aitoa omistajuutta projektista.

- **Tyrnävän kunnan sivistys- ja kulttuuritoimi:**
 - Kirjasto- ja kulttuurijohtaja
 - Kulttuuritoimikunnan puheenjohtaja
 - Kuulammen koulun musiikin opettaja
- **Limingan Musiikkiviikot:**
 - Toiminnanjohtaja
 - Sinfoniaorkesterin kapellimestari
- **Limingan seudun musiikkiopisto:**
 - Rehtori
- **Tyrnäväläiset nuoret:**
 - Oppilas Limingan seudun musiikkiopistosta
 - Musiikkia valinnaisena aineena koulussa opiskeleva oppilas Kuulammen koululta
- **Runko-orkesteri:**
 - Tyrnäväläisiähtöiset orkesterisoittimia soittavat ammattimuusikot
 - Lakeuden alueelta kotoisin olevat, orkesterisoittimia soittavat ammattimuusikot

MyllySinfonia 2019 musiikillisen sisällön yhdistäminen Myllykirjaston 100 -vuotiaaseen kulttuuriympäristöön, sekä lakeuden alueen kulttuuriympäristöön

Suomalaisia, vuonna 1919 valmistuneita tai viimeisteltyjä sinfonisia orkesteriteoksia

- J. Sibelius: Sinfonia nro 5 op. 82
L. Madetoja: Tanssinäky (öinen karkelokuva) op. 11, 1911 (orkesterille 1919)
H. Kaski: Sinfonia h-malli Op. 16
A. Merikanto: Sellokonsertto nro 1
E. Melartin: Sinfonia nro 6 Op. 100 (1918-1924)
V. Raitio: Sinfonia g-malli op. 13
Joutsenet op. 15
Nocturne op. 17

Suomalaisia, luontoaiheisiin pohjautuvia sinfonisia orkesteriteoksia:

Lintumusiikkia:

- J. Sibelius: Kurkikohtaus op. 44 nro 2 (1903)
Sinfonia nro 5 op. 82 (1919) (finaalin teemaa kutsutaan joutsen-teemaksi)
V. Raitio: Joutsenet op. 15 (1919)
E. Englund: Mustarastassinfonia (1947)
E.-J. Rautavaara: Cantus Arcticus konsertto linnuille ja orkesterille op. 61 (1972) (sävelletty Oulun yliopiston promoatiojuhlaan. Nauhateos, jossa soiteaan Orkesterin soiton taustalle ja osaksi Limingan lahdelta tallennettuja vesilintujen ääniä)

Yömusiikkia:

- L. Madetoja: Tanssinäky, öinen karkelokuva op. 11 (1919)
V. Raitio: Nocturne op. 17 (1919)
J. Sibelius: Öinen ratsastus ja auringon nousu op. 55 (1909)

Vesimusiikkia:

- E. Melartin: Sinfoninen runo Siikajoki op. 28 (1903)
J. Sibelius: Adlottaret op. 73 (1914)
T. Kuusisto: Sinfoninen balladi Laatokka (1944)

Yksityisten säätiöiden myöntämä apuraharahoitus, esim.

◇ Suomen Kulttuurirahasto

- **Kuka voi hakea:** Apurahaa voi hakea a) henkilö yksin, b) useammasta henkilöstä koostuva työryhmä, c) yhteisö esim. Yhdistys tai osuuskunta)
- **Mihin käyttötarkoitukseen:** Apurahaa voi hakea tieteelliseen ja taiteelliseen työskentelyyn sekä hankkeisiin tieteeseen, taiteeseen ja kulttuuriin alalla. **Tyypillisiä rahoituskohteita ovat esim.** väitöskirjatyö, **taiteellinen työskentely sekä erilaiset tapahtumat.**
- **Hae tavissa olevia erityisapurahoja:** Kulttuurielämää tuetaan myös myöntämällä erityisapurahoja, joita ovat keskusrahasto, *Eminentia*-apurahat, *Katapultti*-apurahat, *Taideitta hoitolaitoksiin* -apurahat, apurahat *Tieteen työpajoihin* sekä maakuntarahastojen erityiskohteet, joita ovat mm. *Kärkihanke* ja **apurahat kotiseututyöhön.**
- **Nuorten osallistaminen:** Hankkeella voi olla yhteyksiä myös laajempiin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Esim. Kulttuurirahaston omasta aloitteesta toteutettu Myrsky-hanke pyrki auttamaan syrjäytymisvaarassa olevia nuoria taiteen keinoin. (Suomen Kulttuurirahasto 2015.)

Suomen valtion myöntämä avustus, esim.

◇ Taiteen edistämiskeskus

- Erityisavustukset eri taiteenalojen yhteisöjen (yhdistys, säätio, osuuskunta, yritys) hankkeisiin
- Alueellisten taidetoimikuntien lastenkulttuurin kohdeapurahat on tarkoitettu ammattitaiteilijoille, työryhmille, taidearvostelijoille, taiteen oppilaitoksen opettajille ja taiteen tutkijoille lasten- ja nuorten kulttuurin hankkeisiin.
- Alueiden lastenkulttuurin erityisavustukset on tarkoitettu yhteisöille kuten yhdistyksille, säätioille, osuuskunnille, kunnille ja yrityksille lasten- ja nuorten kulttuuria edistäviin hankkeisiin. (Taiteen edistämiskeskus 2013.)

◇ Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Taiteen ja kulttuurin kehittämis- ja kokeilutoiminta sekä erityistehtävät kunnissa ja alueilla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö.)

Mahdollisia rahoituskanavia projektille 2

Yritysyhteistyö, esim.

✧ Oppisopimuskoulutuksellinen lähestyminen projektituotantoon ja työharjoittelun hyödyntäminen projektin rahoituskanavoinnissa

- Oppilaitoksissa pyritään lisäämään työelämälähtöisyyttä monin tavoin. Työelämäkumppanit eivät ainoastaan tarjoa harjoittelupaikkoja vaan heidän roolinsa osana ammatillisen koulutuksen järjestämisen käytäntöjä on jatkuvasti kasvava. ...Kulttuuriekosysteemissä toimiva tapahtuma voi tarjota työelämälähtöisiä oppimiskokemuksia opiskelijoille.
- Jos oppilaitoksen rooli työelämälähtöisessä oppimisessa minimoidaan, saattaa työelämälähtöisyys tulevaisuudessa muistuttaa oppisopimuskoulutusta... **Tapahtumien tuotanto ja tuotantoihin osallistuvien, alalle pyrkivien ammatillisten taitojen opettaminen kuuluisivat yritysten tehtäviin.** (Uotila 2011.)

✧ Lahjoituksesta saatavan verovähennyksen hyödyntäminen

- Lahjoitusvähennykseen oikeutettuja ovat osakeyhtiöt ja osuuskunnat. Lahjoituksen saajina tulee olla kulttuuriperinteen tai tieteen ja taiteen hyväksi työskentelevät yhteisöt. (Jyväskylän seudun kehittämissyhtiö Jykes oy.)

Valtiolliset, alueelliseen toimintaa myönnettävät avustukset, esim.

✧ Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

- Nuorisotoimi: Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustaminen
- Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustamisen tavoitteena on lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien lisääminen, lasten ja nuorten yhteisöllisyyden ja osallistumisen vahvistaminen sekä uusien monipuolisten elämysten saaminen yhdessä ikäistensä kanssa.
- Toiminta voi olla joko kunnan, paikallisen yhdistyksen ja organisaation toteuttamaa toimintaa. Hakijat voivat tehdä yhteistyöhankkeita ja ylittää kuntarajoja tarpeen mukaan.
- Avustuksen saamisen edellytyksenä on, että avustuksen saaja osallistuu hankkeen toiminnan seurantaan ja arviointiin valtionapuviranomaisen edellyttämällä tavalla. (Aluehallintovirasto 2013.)

Lähteet

Aluehallintovirasto 2013. Hakuohje. Nuorisotoimi: Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustaminen. <http://www.laanihallitus.fi/intermin/lomakehakemisto.nsf/formfin/h/7B51952735E1E58EC22576850031BFDA> (luettu 14.5.2015)

Brönnimann, B. 2014. 10 things that we should change in classical concerts. Baldur Brönnimann Theme by Themejug. <http://www.baldur.info/blog/10-things-that-we-should-change-in-classical-concerts/> (luettu 13.5.2015)

Greg, T. Jr. 2006. The Buzz on Buzz Building the buzz in the hive mind. Journal of Consumer Behaviour 4 (1): 64–72. doi:10.1002/cb.158. Marketing buzz. Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Marketing_buzz (luettu 13.5.2015)

Hakkarainen, M. & Linkola, J. 2013. ePortfolio.

Jyväskylänseudun kehittämissyhtiö Jykes oy. Verotuksessa vähennyskelpoisia ja vähennyskelvottomia menoja. Yritystulikki. <http://www.yritystulikki.fi/alue/jykes/index.php?page=3114&lang=1> (luettu 14.5.2015)

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Taiteen ja kulttuurin kehittämis- ja kokeilutoiminta sekä erityistehtävät kunnissa ja alueilla. Kulttuuri. Kulttuuripoliittikka. Avustukset. <http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripoliittikka/avustukset/>
Taiteen_ja_kulttuurin_kehittamishankkeet_kunnissa_ja_alueilla.html?lang=fi (luettu 14.5.2015)

Suomen Kulttuurirahasto 2015. Hakuohjeet 2015. Apurahat. <http://www.skr.fi/fi/hakuopas> (luettu 14.5.2015)

Uoifila, P. 2011 . Kulttuuri kyvydittää. Kulttuuriekosysteemi ja matkailu. Björkqvist, L., Halonen, K., Hero, L.-M., Iso-Aho, J., Teye, O., Uoifila, P.: Tuottaja 2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu Kulttuuri ja luova ala. 1–60